

ΣΧΕΔΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ (Σ.Α.Υ.)
(Π.Δ. 305/1996, ΑΡΘΡΟ 3, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10)

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΝ

ΦΑΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	Σ.Α.Υ.
Προκαταρκτική Μελέτη	
Προμελέτη	
Οριστική Μελέτη	X
Μελέτη Εφαρμογής	

Αρ. Εγγράφου		ΤΙΤΛΟΣ:	
Αρ. Αναθεώρ.	Ημερομ.	Περιγραφή/Αιτία Αναθεώρησης	Εκπονήθηκε από τον Συντονιστή Α & Υ της Μελέτης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΜΗΜΑ Α' – ΓΕΝΙΚΑ

ΤΜΗΜΑ Β' – ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΕΜΦΑΝΙΣΤΟΥΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

**ΤΜΗΜΑ Γ' – ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ**

ΤΜΗΜΑ Δ' – ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

**ΤΜΗΜΑ Ε' – ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ
ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ - ΥΓΕΙΑΣ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (Σ.Α.Υ.) συντάχθηκε σύμφωνα με το Π.Δ. 305/96, την ΥΑ ΔΙΠΑΔ./οικ/177/ 2001ΦΕΚ 266/01 και υλοποιείται σύμφωνα με τις εγκυκλίους 52206/36/97 (Οδηγίες σχετικά με το Π.Δ. 305/96 για την ασφάλεια και την υγεία στα εργοτάξια) και την 130159/7-05-1997 (Εγκύκλιος Εφαρμογής του Π.Δ. 305/96). Το σχέδιο περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που πρέπει να ληφθούν υπόψη από τον ανάδοχο στα πλαίσια της διαχείρισης της Ασφάλειας και της Υγείας κατά τη φάση κατασκευής του έργου. Το παρόν Σ.Α.Υ. αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της μελέτης. Οι πληροφορίες που περιέχονται στο Σ.Α.Υ. θα χρησιμοποιηθούν ως βάση για το Σ.Α.Υ. στη φάση κατασκευής του έργου.

Επίσης από τον Ανάδοχο Κατασκευής του έργου πρέπει να ληφθούν υπόψη:

- Συνέπειες των τροποποιήσεων της μελέτης που προτείνονται από τον ίδιον
- Θέματα Ασφάλειας και Υγείας που σχετίζονται με τη μέθοδο εργασίας των αναδόχων
- Απαιτήσεις της Νομοθεσίας σε θέματα Ασφάλειας και Υγείας των εργαζομένων
- Δελτία ασφάλειας προερχόμενα από τους προμηθευτές του για τα επικίνδυνα υλικά που προμηθεύεται και θα χρησιμοποιήσει για την εκτέλεση του έργου, ώστε να γίνει γνωστός ο τρόπος με τον οποίον θα διαχειρίζεται αυτά.

Σημειώνεται ότι το Σ.Α.Υ. αποτελεί αναπόσπαστο και “ζωντανό” στοιχείο της κατασκευής του έργου και πρέπει να αναθεωρείται, κάθε φορά που κρίνεται απαραίτητο, ώστε να ανταποκρίνεται έγκαιρα στις κατασκευαστικές απαιτήσεις, όπως αυτές θα προκύπτουν κατά την εξέλιξη των εργασιών.

ΤΜΗΜΑ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ

Υδραυλικό έργο – “ Αντικατάσταση εσωτερικού και εξωτερικού δικτύου ύδρευσης Τ.Κ.
Ελαίας, Δήμου Ορεστιάδας “

2. ΘΕΣΗ

Το εξεταζόμενο έργο κατασκευάζεται στη :

- Τ.Κ. **Ελαίας** Δήμου Ορεστιάδας

3. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΟΥ

Δεν υπάρχει πρόβλεψη χρονοδιαγράμματος του έργου κατά την φάση της μελέτης.

Το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα θα υποβληθεί από τον Ανάδοχο του έργου.

4. ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΑΝΑΤΕΘΕΙ

Το παρόν έργο αφορά στην :

1. Κατασκευή νέας δεξαμενής εξισορρόπησης δικτύου όγκου **V=100,0μ³** διαστάσεων **7,60 μ. x 7,60μ.**.
2. Αντικατάσταση υφιστάμενου εσωτερικού υδραγωγείου του οικισμού **Ελαίας** του Δήμου Ορεστιάδας στα εγκεκριμένα όρια οικισμού συνολικού μήκους **10.320,00 μ.**

Η ανάλυση της κατασκευής ανά διάμετρο και υλικό κατασκευής έχει ως εξής:

- **460,00 μ.** HDPE $\varnothing$ 140 PN10 atm
  - **7.560,00 μ.** HDPE $\varnothing$ 90 PN 10 atm.
  - **2.300,00 μ.** HDPE $\varnothing$ 63 PN 10 atm.
3. Αντικατάσταση υφιστάμενου εξωτερικού υδραγωγείου του οικισμού Ελαίας του Δήμου Ορεστιάδας , συνολικού μήκους **20,00 μ.**HDPE $\varnothing$ 160 PN10 atm

5. ΚΥΡΙΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Δ.Ε.Υ.Α. ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ

Αγ. Θεοδωρων 202

Ορεστιάδα

Τ.Κ.: 682 00

6. ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΙΝΤΖΙΑΣ

Αγ. Θεοδώρων 202

Ορεστιάδα

Τ.Κ.: 682 00

7. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

(Το νόημα που αποδίδεται στον όρο 'Συντονιστής Ασφάλειας και Υγείας' στη Μελέτη ορίζεται στο Π.Δ. 305/96 και την ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ/177 Αρ.Φ. 266/01.)

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΙΝΤΖΙΑΣ

Πολιτικός Μηχανικός

Αγ. Θεοδώρων 202

Ορεστιάδα

Τ.Κ.: 682 00

8. ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ:

Δ.Ε.Υ.Α.ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ

Αγ. Θεοδώρων 202

Ορεστιάδα

Τ.Κ.: 682 00

9. ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

Ο Κ.τ.Ε θα ορίσει τον Ανάδοχο κατασκευής του Έργου

10. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ ΟΚΩ

10.1 Χρήση γης περιβάλλοντος χώρου και σχετικοί περιορισμοί

Δεν υπάρχουν περιορισμοί χρήσης γης του περιβάλλοντος χώρου, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία.

10.2 Υφιστάμενα δίκτυα ΟΚΩ

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, στην περιοχή που θα κατασκευασθεί το δίκτυο ύδρευσης υπάρχουν υφιστάμενα δίκτυα Κοινής Ωφέλειας, όπως δίκτυο του ΟΤΕ, δίκτυο της ΔΕΗ, δίκτυο ύδρευσης κ.α.

10.3 Υφιστάμενα οδικά δίκτυα

Επαρχιακή οδός Κομάρων – Μαρασίων & Κεράμου – Δικαίων

10.4 Υφιστάμενα τεχνικά

Στην περιοχή του έργου υπάρχει υφιστάμενη δεξαμενή εξισορρόπησης(υδατόπυργος) που τροφοδοτεί το εσωτερικό υδραγωγείου του οικισμού.

11. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΦΑΣΕΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΦΑΣΗ ΜΕΘΟΔΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Ακολούθως περιγράφονται οι κυριότερες φάσεις εκτέλεσης της κατασκευής του έργου καθώς και οι εφαρμοζόμενες μέθοδοι εργασίας.

- Προκαταρκτικές εργασίες: Πριν τη έναρξη οποιονδήποτε εργασιών γίνεται η χωροθέτηση του εργοταξίου, η διαμόρφωση του χώρου του εργοταξίου και κατασκευάζονται όλες οι απαραίτητες εργοταξιακές εγκαταστάσεις, ήτοι γραφεία, αποθήκες, συνεργείο, εργαστήριο (για επί τόπου δοκιμές), χωροθέτηση αποθήκης αδρανών υλικών, σύνδεση με δίκτυα Κοινής Ωφέλειας καθώς και χώρων στάθμευσης του κινητού εξοπλισμού.
- Εκσκαφή ορυγμάτων: στις εργασίες περιλαμβάνονται η χάραξη σκαμμάτων, η κοπή αυτών, η αποξήλωση του υπερκείμενου ασφαλτικού τάπητα, η εκσκαφή και η διαμόρφωση του ορύγματος κατά μήκος και εγκάρσιως της οδού, η αντιστήριξη των πρανών του ορύγματος ανάλογα με το βάθος του και το υλικό του εδάφους.
- Τοποθέτηση αγωγών: στις εργασίες περιλαμβάνονται οι τοπογραφικές εργασίες (υψομετρική αποτύπωση του πυθμένα του ορύγματος), η διάστρωση με άμμο, η μεταφορά και προσωρινή αποθήκευση των αγωγών στο χώρο του εργοταξίου, η τοποθέτηση και σύνδεση των τμημάτων του αγωγού, ο εγκιβωτισμός του αγωγού με άμμο και η επαναπλήρωση του ορύγματος με κατάλληλα προϊόντα
- Εργασίες αποκατάστασης: μετά το πέρας των εργασιών προβλέπεται η αποκατάσταση του ασφαλτικού τάπητα που αποξηλώθηκε και των πεζοδρομίων καθώς και η απομάκρυνση και διάθεση σε επιλεγμένους χώρους των πλεοναζόντων προϊόντων εκσκαφής

12. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΜΕΛΕΤΕΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

Αν κατά την διάρκεια κατασκευής του έργου χρειαστεί να γίνει αναθεώρηση της μελέτης, είναι απαραίτητο να γίνει αναθεώρηση και του Σ.Α.Υ. στα σημεία που επηρεάζονται από τις αλλαγές.

ΤΜΗΜΑ Β΄

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΠΟΦΕΥΧΘΟΥΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Λαμβάνονται υπόψη οι γενικές αρχές πρόληψης εργασιακών κινδύνων που αναφέρονται στο άρθρο 7 του Π.Δ. 17/96 προσαρμοσμένες στα τεχνικά έργα και συγκεκριμένα:

- Εξάλειψη κινδύνων
- Αντιμετώπιση κινδύνων στην πηγή τους
- Εκτίμηση κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν και μέτρα που προτείνονται για την πρόληψή τους
- Περιγραφή της μεθόδου εργασίας και του τυχόν απαιτούμενου εξοπλισμού, όπου αυτός θεωρείται απαραίτητος λόγω υψηλής επικινδυνότητας κατά τη διάρκεια της κατασκευής, συντήρησης και επισκευής του έργου
- Αντικατάσταση των επικίνδυνων υλικών με άλλα, λιγότερο επικίνδυνα
- Προτεραιότητα στα μέτρα ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας
- Προσαρμογή στην τεχνική ανάπτυξη
- Αρχιτεκτονικές, τεχνικές και/ή οργανωτικές εναλλακτικές για την επίτευξη προγραμματισμού των διαφόρων εργασιών και σταδίων εργασίας που γίνονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά.

2. ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Οι κίνδυνοι κατά την κατασκευή του έργου μπορεί να περιλαμβάνουν τους εξής γενικούς κινδύνους:

2.1 Μεταφορά υλικών και αποθήκευση υλικών

- Συγκρούσεις ανάμεσα σε οχήματα, εξοπλισμό και πεζούς
- Κίνδυνοι κατά τη μεταφορά των υλικών (υπερφόρτωση, διακίνηση ογκωδών, μεγάλου μήκους, επικίνδυνων υλικών)

- Κίνδυνοι από την αποθήκευση υλικών (μη ορθή στοιβασία, αποθήκευση σε συνθήκες κακού αερισμού)
- Κίνδυνοι από την αποθήκευση εύφλεκτων υλικών (π.χ. μονωτικά)

2.2 Χάραξη τεχνικών έργων

- Κίνδυνοι συγκρούσεων οχημάτων – μηχανημάτων λόγω της υπάρχουσας κυκλοφορίας

2.3 Εκσκαφές – εξυγιάνσεις - επιχώσεις

- Συγκρούσεις ανάμεσα σε οχήματα, εξοπλισμό και πεζούς
- Έκθεση σε σκόνη, κίνδυνοι υγείας από θόρυβο και δονήσεις
- Πτώση ατόμων ή/και αντικειμένων στην εκσκαφή
- Εγκαύματα από θερμά μέρη Μ/Χ
- Ανατροπή του οχήματος
- Απόθεση ποσοτήτων αδρανών και χώματος

2.4 Κατασκευές από οπλισμένο σκυρόδεμα

- Κίνδυνος καταπλάκωσης από στοιχεία ή σίδερα. Πτώση αντικειμένων, Πρόσκρουση με το κινητός μέρος της αντλίας. Συγκρούσεις. Εκτόξευση εγκλωβισμένων σωματιδίων σκυροδέματος
- Πιάσιμο με σίδερα, γδάρισμα, κάψιμο, διαπέραση οπλισμού στο σώμα εργαζομένου. Εκτοξεύσεις γρεζιών - πεταλούδων
- Ανατροπή αντλίας, ανυψωτικού
- Γλίστρημα – Παραπάτημα
- Κίνδυνοι από χειρωνακτική διακίνηση
- Επαφή με σίδερα (το καλοκαίρι η θερμοκρασία του σιδήρου είναι υψηλή) – Επαφή με το σκυρόδεμα
- Δόνηση από μηχανή συμπίκνωσης του σκυροδέματος
- Έκθεση σε βλαπτικούς παράγοντες (τσιμέντο – ρευστοποιητής)
- Πτώση από ύψος. Πτώση σε προεξέχοντα τμήματα σιδηρών οπλισμών

- Κατάρρευση σιδήρου (ξύλου) τύπων. Κατάρρευση ικριωμάτων

2.5 Μονώσεις

- Έκθεση σε βλαπτικούς παράγοντες (ασφαλτικά – αναθυμιάσεις)
- Πυρκαγιά
- Πτώση από ύψος
- Κίνδυνοι εγκαυμάτων κ.α. τραυματισμών από συγκολλήσεις

2.6 Τοποθέτηση – συναρμολόγηση προκατασκευασμένων στοιχείων

- Συγκρούσεις ανάμεσα σε οχήματα, εξοπλισμό και πεζούς
- Πτώση αντικειμένων στην τάφρο
- Κίνδυνοι καταπλάκωσης από στοιχεία
- Επαφή με μεταλλικά στοιχεία (το καλοκαίρι η θερμοκρασία τους είναι υψηλή)
- Ανατροπή ανυψωτικού
- Γδάρισμα – Κόψιμο

3. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Ο Ανάδοχος κατασκευής θα ορίσει το Χρονοδιάγραμμα εργασιών για πρόληψη κινδύνου για όλους τους εργαζομένους και επισκέπτες στο εργοτάξιο.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΦΑΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ – ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΕΜΦΑΝΙΣΤΟΥΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζεται μια καταγραφή των κινδύνων που ενδέχεται να εμφανιστούν κατά την εκτέλεση του έργου. Οι πίνακες συντίθενται οριζόντια από προκαταγεγραμμένες «πηγές κινδύνων» και κατακόρυφα από μη προκαθορισμένες φάσεις και υποφάσεις εργασίας.

Έτσι για κάθε φάση / υποφάση εκτέλεσης του έργου, επισημαίνονται οι κίνδυνοι που ενδέχεται να παρουσιαστούν. Η επισήμανση γίνεται με την αναγραφή των αριθμών 1, 2 ή 3 στους κόμβους του πίνακα, όπου αντίστοιχα εντοπίζεται πιθανή πηγή κινδύνου. Τονίζεται ότι η χρήση των αριθμών είναι υποκειμενική και αποδίδει την αντίληψη του συντάκτη για την ένταση των κινδύνων.

Σε γενικές γραμμές οι βασικές αρχές χρησιμοποίησης των αριθμών αυτών είναι οι εξής:

- Ο αριθμός 3 χαρακτηρίζει περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ότι:
  - είτε (i) η πηγή του κινδύνου είναι συνεχώς παρούσα κατά την εξεταζόμενη φάση / υποφάση εργασίας (π.χ. κίνδυνος κατάρρευσης κατά την εκσκαφή θεμελίων δίπλα σε παλαιά οικοδομή)
  - είτε (ii) οι ιδιαίτερες συνθήκες του έργου δημιουργούν αυξημένη πιθανότητα επικίνδυνων καταστάσεων, (π.χ. κίνδυνος αστοχίας των πρανών εκσκαφής, όταν το έδαφος είναι μικρής συνεκτικότητας, ή υδροφορεί κλπ)
  - είτε (iii) ο κίνδυνος είναι πολύ σοβαρός, έστω και αν η πιθανότητα να επισυμβεί είναι περιορισμένη (π.χ. κίνδυνος έκρηξης λόγω απρόσεκτης χρήσης ηλεκτρικού ρεύματος ή γυμνής φλόγας σε χώρο αποθήκευσης εκρηκτικών ή σε δεξαμενή καυσίμων)

- Ο αριθμός 1 χαρακτηρίζει περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ότι:
  - είτε (i) η πηγή κινδύνου εμφανίζεται περιοδικά ή με χρονικά διαλείποντα τρόπο (π.χ. κίνδυνοι τραυματισμών από ανατροπές υλικών σε οικοδομικό εργοτάξιο κλπ)
  - είτε (ii) δεν συντρέχουν ειδικές αιτίες αύξησης των κινδύνων (π.χ. κίνδυνοι από την κίνηση οχημάτων σε ένα ευρύχωρο υπαίθριο εργοτάξιο)
  - είτε (iii) ο κίνδυνος δεν είναι σοβαρός, έστω και αν η πιθανότητα να επισυμβεί είναι μεγάλη (π.χ. κίνδυνοι από την εκτέλεση υπαίθριων εργασιών σε συνθήκες καύσωνα)

- Ο αριθμός 2 χαρακτηρίζει τις θεωρούμενες ως ενδιάμεσες των 1 και 3 περιπτώσεις.

ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Φάσεις εκτέλεσης έργου			
	1	ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	1.1	Προκαταρκτικές εργασίες
	2	ΕΚΣΚΑΦΗ ΟΡΥΓΜΑΤΩΝ	2.1	Αποξήλωση ασφαλτικού τάπητα
			2.2	Εκσκαφή ορύγματος
	3	ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ	3.1	Μεταφορά και αποθήκευση αγωγών
			3.2	Τοποθέτηση και σύνδεση αγωγών
			3.3	Κατασκευή φρεατίων
			3.4	Εγκιβωτισμός με άμμο
			3.5	Επαναπλήρωση ορύγματος
	4	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	4.1	Αποκατάσταση ασφαλτικού τάπητα
4.2			Απομάκρυνση προϊόντων εκσκαφής	

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
01000. Αστοχίες εδάφους												
01100. Φυσικά πρανή	01101	Κατολίσθηση. Απουσία/ανεπάρκεια υποστήριξης			2			1				
	01102	Αποκολλήσεις. Απουσία/ανεπάρκεια προστασίας			2			1				
	01103	Στατική επιφόρτιση. Εγκαταστάσεις/εξοπλισμός						1				
	01104	Δυναμική επιφόρτιση. Φυσική αιτία										
	01105	Δυναμική επιφόρτιση. Ανατινάξεις										
	01106	Δυναμική επιφόρτιση. Κινητός εξοπλισμός			2							
01200. Τεχνητά πρανή & Εκσκαφές	01201	Κατάρρευση. Απουσία/ανεπάρκεια υποστήριξης			2		2	2	2	2		

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
01000. Αστοχίες εδάφους												
	01202	Αποκολλήσεις. Απουσία/ανεπάρκεια προστασίας			2		2	2	2	2		
	01203	Στατική επιφόρτιση. Υπερύψωση										
	01204	Στατική επιφόρτιση. Εγκαταστάσεις/εξοπλισμός				1						
	01205	Δυναμική επιφόρτιση. Φυσική αιτία										
	01206	Δυναμική επιφόρτιση. Ανατινάξεις										
	01207	Δυναμική επιφόρτιση. Κινητός εξοπλισμός				1		1	1	1		
01300. Υπόγειες εκσκαφές												
	01301	Καταπτώσεις οροφής/παρειών. Ανυποστήλωτα τμήματα			2		2	2	2	2		
	01302	Καταπτώσεις οροφής/παρειών. Ανεπαρκής υποστύλωση			2		2	2	2	2		
	01303	Καταπτώσεις οροφής/παρειών. Καθυστερημένη υποστύλωση			2		2	2	2	2		
	01304	Κατάρρευση μετώπου προσβολής			2							
01400. Καθιζήσεις												
	01401	Ανυποστήρικτες παρακείμενες εκσκαφές			3		1	1	1	1		
	01402	Προϋπάρχουσα υπόγεια κατασκευή			2		1	1	1	1		
	01403	Διάνοιξη υπογείου έργου			2		1	1	1	1		
	01404	Ερπυσμός			2		1	1	1	1		
	01405	Γεωλογικές/γεωχημικές μεταβολές										
	01406	Μεταβολές υδροφόρου ορίζοντα			2		1	1	1	1		
	01407	Υποσκαφή/απόπλυση			2							

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
01000. Αστοχίες εδάφους												
	01408	Στατική επιφόρτιση			2							
	01409	Δυναμική καταπόνηση-φυσική αιτία			2			1				
	01410	Δυναμική καταπόνηση-ανθρωπογενής αιτία			2							
01500. Άλλη πηγή	01501											
	01502											

ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Φάσεις εκτέλεσης έργου			
	1	ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	1.1	Προκαταρκτικές εργασίες
	2	ΕΚΣΚΑΦΗ ΟΡΥΓΜΑΤΩΝ	2.1	Αποξήλωση ασφαλτικού τάπητα
			2.2	Εκσκαφή ορύγματος
	3	ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ	3.1	Μεταφορά και αποθήκευση αγωγών
			3.2	Τοποθέτηση και σύνδεση αγωγών
			3.3	Κατασκευή φρεατίων
			3.4	Εγκιβωτισμός με άμμο
			3.5	Επαναπλήρωση ορύγματος
	4	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	4.1	Αποκατάσταση ασφαλτικού τάπητα
4.2			Απομάκρυνση προϊόντων εκσκαφής	

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
02000. Κίνδυνοι από εργοταξιακό εξοπλισμό												
02100. Κίνηση οχημάτων και μηχανημάτων	02101	Συγκρούσεις οχήματος-οχήματος		1	1	1					1	1
	02102	Συγκρούσεις οχήματος-προσώπων		1	1	1					1	1
	02103	Συγκρούσεις οχήματος-σταθερού εμποδίου		1	1	1					1	1
	02104	Συνθλίψεις μεταξύ οχήματος-οχήματος		1	1	1					1	1
	02105	Συνθλίψεις μεταξύ οχήματος-σταθερού εμποδίου		1	1	1					1	1
	02106	Ανεξέλεγκτη κίνηση. Βλάβες συστημάτων		1	1	1					1	1
	02107	Ανεξέλεγκτη κίνηση. Ελλιπής ακινητοποίηση		1	1	1					1	1

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
	02108	Μέσα σταθερής τροχιάς. Ανεπαρκής προστασία										
	02109	Μέσα σταθερής τροχιάς.- Εκτροχιασμός										
02200. Ανατροπή οχημάτων και μηχανημάτων	02201	Ασταθής έδραση			1	1					1	
	02202	Υποχώρηση εδάφους/δαπέδου			1			1			1	
	02203	Έκκεντρη φόρτωση				1						
	02204	Εργασία σε πρανές			1							
	02205	Υπερφόρτωση				1						
	02206	Μεγάλες ταχύτητες				1	1		1			
02300. Μηχανήματα με κινητά μέρη	02301	Στενότητα χώρου		1	1	1	1	1	1	1	1	1
	02302	Βλάβη συστημάτων κίνησης									1	
	02303	Ανεπαρκής κάλυψη κινουμένων τμημάτων-πτώσεις									1	
	02304	Ανεπαρκής κάλυψη κιν. τμημάτων- παγιδεύσεις μελών									1	
	02305	Τηλεχειριζόμενα μηχανήματα & τμήματά τους										
02400. Εργαλεία χειρός	02401											
	02402											
	02403											
02500. Άλλη πηγή	02501											
	02502											
	02503											

ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Φάσεις εκτέλεσης έργου			
	1	ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	1.1	Προκαταρκτικές εργασίες
	2	ΕΚΣΚΑΦΗ ΟΡΥΓΜΑΤΩΝ	2.1	Αποξήλωση ασφαλτικού τάπητα
			2.2	Εκσκαφή ορύγματος
	3	ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ	3.1	Μεταφορά και αποθήκευση αγωγών
			3.2	Τοποθέτηση και σύνδεση αγωγών
			3.3	Κατασκευή φρεατίων
			3.4	Εγκιβωτισμός με άμμο
			3.5	Επαναπλήρωση ορύγματος
	4	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	4.1	Αποκατάσταση ασφαλτικού τάπητα
4.2			Απομάκρυνση προϊόντων εκσκαφής	

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
03000. Πτώσεις από ύψος												
03100. Οικοδομές-κτίσματα	03101	Κατεδαφίσεις										
	03102	Κενά τοίχων										
	03103	Κλιμακοστάσια										
	03104	Εργασία σε στέγες										
03200. Δάπεδα εργασίας - προσπελάσεις	03201	Κενά δαπέδων										
	03202	Πέρατα δαπέδων										
	03203	Επικλινή δάπεδα										
	03204	Ολισθηρά δάπεδα									1	
	03205	Ανώμαλα δάπεδα									1	
	03206	Αστοχία υλικού δαπέδου										

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
	03207	Υπερυψωμένες δίοδοι και πεζογέφυρες										
	03208	Κινητές σκάλες και ανεμόσκαλες									2	
	03209	Αναρτημένα δάπεδα. Αστοχία ανάρτησης										
	03210	Κινητά δάπεδα. Αστοχία μηχανισμού										
	03211	Κινητά δάπεδα. Πρόσκρουση										
03300. Ικριώματα	03301	Κενά ικριωμάτων										
	03302	Ανατροπή. Αστοχία συναρμολόγησης										
	03303	Ανατροπή. Αστοχία έδρασης										
	03304	Κατάρρευση. Αστοχία υλικού ικριώματος										
	03305	Κατάρρευση. Ανεμοπίεση										
03400. Τάφροι/φρέατα	03401	Πτώση σε τάφρο ή φρέαρ			2		2	2	2	2	2	
	03402											
03500. Άλλη πηγή	03501											
	03502											
	03503											

ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Φάσεις εκτέλεσης έργου			
	1	ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	1.1	Προκαταρκτικές εργασίες
	2	ΕΚΣΚΑΦΗ ΟΡΥΓΜΑΤΩΝ	2.1	Αποξήλωση ασφαλτικού τάπητα
			2.2	Εκσκαφή ορύγματος
	3	ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ	3.1	Μεταφορά και αποθήκευση αγωγών
			3.2	Τοποθέτηση και σύνδεση αγωγών
			3.3	Κατασκευή φρεατίων
			3.4	Εγκιβωτισμός με άμμο
			3.5	Επαναπλήρωση ορύγματος
	4	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	4.1	Αποκατάσταση ασφαλτικού τάπητα
4.2			Απομάκρυνση προϊόντων εκσκαφής	

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
04000. Εκρήξεις . Εκτοξευόμενα υλικά-θραύσματα												
04100. Εκρηκτικά – Ανατινάξεις	04101	Ανατινάξεις βράχων										
	04102	Ανατινάξεις κατασκευών										
	04103	Ατελής ανατίναξη υπονόμων										
	04104	Αποθήκες εκρηκτικών										
	04105	Χώροι αποθήκευσης πυρομαχικών										
	04106	Διαφυγή-έκλυση εκρηκτικών αερίων & μιγμάτων										
04200. Δοχεία και δίκτυα υπό πίεση	04201	Φιάλες ασετιλίνης/οξυγόνου										
	04202	Υγραέριο										
	04203	Υγρό άζωτο										
	04204	Αέριο πόλης										

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
	04205	Πεπιεσμένος αέρας										
	04207	Δίκτυα ύδρευσης			2		1					
	04208	Ελαιοδοχεία/υδραυλικά συστήματα										
04300. Αστοχία υλικών υπό ένταση	04301	Βραχώδη υλικά σε θλίψη										
	04302	Προεντάσεις οπλισμού/αγκυρίων										
	04303	Κατεδάφιση προεντεταμένων στοιχείων										
	04304	Συρματόσχοινα										
	04305	Εξολκεύσεις										
	04306	Λαξεύσεις/τεμαχισμός λίθων										
04400. Εκτοξευόμενα υλικά	04401	Εκτοξευόμενο σκυρόδεμα										
	04402	Αμμοβολές										
	04403	Τροχίσσεις/λειάνσεις					2	2				
04500. Άλλη πηγή	04501											
	04502											
	04503											

		Φάσεις εκτέλεσης έργου		
		1	ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	1.1
ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	2	ΕΚΣΚΑΦΗ ΟΡΥΓΜΑΤΩΝ	2.1	Αποξήλωση ασφαλτικού τάπητα
			2.2	Εκσκαφή ορύγματος
ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	3	ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ	3.1	Μεταφορά και αποθήκευση αγωγών
			3.2	Τοποθέτηση και σύνδεση αγωγών
			3.3	Κατασκευή φρεατίων
			3.4	Εγκιβωτισμός με άμμο
			3.5	Επαναπλήρωση ορύγματος
4	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	4.1	Αποκατάσταση ασφαλτικού τάπητα	
		4.2	Απομάκρυνση προϊόντων εκσκαφής	

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
05000. Πτώσεις-μετατοπίσεις υλικών & αντικειμένων												
05100. Κτίσματα - φέρων οργανισμός	05101	Αστοχία. Γήρανση										
	05102	Αστοχία. Στατική επιφόρτιση										
	05103	Αστοχία. Φυσική δυναμική καταπόνηση										
	05104	Αστοχία. Ανθρωπογενής δυναμική καταπόνηση										
	05105	Κατεδάφιση										
	05106	Κατεδάφιση παρακειμένων										
05200. Οικοδομικά στοιχεία	05201	Γήρανση πληρωτικών στοιχείων										
	05202	Διαστολή-συστολή υλικών										
	05203	Αποξήλωση δομικών στοιχείων										

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
05000. Πτώσεις-μετατοπίσεις υλικών & αντικειμένων												
	05204	Αναρτημένα στοιχεία & εξαρτήματα										
	05205	Φυσική δυναμική καταπόνηση										
	05206	Ανθρωπογενής δυναμική καταπόνηση										
	05207	Κατεδάφιση										
	05208	Αρμολόγηση/απαρμολόγηση προκατασκ. στοιχείων										
05300. Μεταφερόμενα υλικά - Εκφορτώσεις	05301	Μεταφορικό μηχάνημα. Ακαταλληλότητα/ανεπάρκεια				1			1	1	1	
	05302	Μεταφορικό μηχάνημα. Βλάβη				1			1	1	1	
	05303	Μεταφορικό μηχάνημα. Υπερφόρτωση				1			1	1	1	
	05304	Απόκλιση μηχανήματος. Ανεπαρκής έδραση				1			1	1	1	
	05305	Ατελής/έκκεντρη φόρτωση				1		1			1	
	05306	Αστοχία συσκευασίας φορτίου				1					1	
	05307	Πρόσκρουση φορτίου				1		1			1	
	05308	Διακίνηση αντικειμένων μεγάλου μήκους				1						
	05309	Χειρωνακτική μεταφορά βαρέων φορτίων				1					1	
	05310	Απόλυση χύδην υλικών. Υπερφόρτωση				1		1			1	

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
05000. Πτώσεις-μετατοπίσεις υλικών & αντικειμένων												
	05311	Εργασία κάτω από σιλό										
05400. Στοιβασμένα υλικά	05401	Υπερστοίβαση				1						
	05402	Ανεπάρκεια πλευρικού περιορισμού σωρού				1						
	05403	Ανορθολογική απόληψη				1						
05500. Άλλη πηγή	05501											

ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Φάσεις εκτέλεσης έργου			
	1	ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	1.1	Προκαταρκτικές εργασίες
	2	ΕΚΣΚΑΦΗ ΟΡΥΓΜΑΤΩΝ	2.1	Αποξήλωση ασφαλτικού τάπητα
			2.2	Εκσκαφή ορύγματος
	3	ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ	3.1	Μεταφορά και αποθήκευση αγωγών
			3.2	Τοποθέτηση και σύνδεση αγωγών
			3.3	Κατασκευή φρεατίων
			3.4	Εγκιβωτισμός με άμμο
			3.5	Επαναπλήρωση ορύγματος
	4	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	4.1	Αποκατάσταση ασφαλτικού τάπητα
		4.2	Απομάκρυνση προϊόντων εκσκαφής	

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
06000. Πυρκαϊές												
06100. Εύφλεκτα υλικά	06101	Έκλυση/διαφυγή εύφλεκτων αερίων										
	06102	Δεξαμενές/αντλίες καυσίμων									2	
	06103	Μονωτικά, διαλύτες, PVC κλπ. εύφλεκτα										
	06104	Ασφαλτοστρώσεις/χρήση πίσσας										2
	06105	Αυτανάφλεξη-εδαφικά υλικά										
	06106	Αυτανάφλεξη-απορρίμματα										
	06107	Επέκταση εξωγενούς εστίας. Ανεπαρκής προστασία										
06200. Σπινθήρες & βραχυκυκλώματα	06201	Εναέριοι αγωγοί υπό τάση										
	06202	Υπόγειοι αγωγοί υπό τάση			3							
	06203	Εντοιχισμένοι αγωγοί υπό τάση			3							

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
06000. Πυρκαϊές												
	06204	Εργαλεία που παράγουν εξωτερικό σπινθήρα									2	
06300. Υψηλές θερμοκρασίες	06301	Χρήση φλόγας-οξυγονοκολλήσεις									2	
	06302	Χρήση φλόγας-κασσιτεροκολλήσεις										
	06303	Χρήση φλόγας-χυτεύσεις										
	06304	Ηλεκτροσυγκολλήσεις					1				2	
	06305	Πυρακτώσεις υλικών									2	
06400. Άλλη πηγή	06401											
	06402											
	06403											

ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Φάσεις εκτέλεσης έργου			
	1	ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	1.1	Προκαταρκτικές εργασίες
	2	ΕΚΣΚΑΦΗ ΟΡΥΓΜΑΤΩΝ	2.1	Αποξήλωση ασφαλτικού τάπητα
			2.2	Εκσκαφή ορύγματος
	3	ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ	3.1	Μεταφορά και αποθήκευση αγωγών
			3.2	Τοποθέτηση και σύνδεση αγωγών
			3.3	Κατασκευή φρεατίων
			3.4	Εγκιβωτισμός με άμμο
			3.5	Επαναπλήρωση ορύγματος
	4	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	4.1	Αποκατάσταση ασφαλτικού τάπητα
4.2			Απομάκρυνση προϊόντων εκσκαφής	

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
07000. Ηλεκτροπληξία												
07100. Δίκτυα-εγκαταστάσεις	07101	Προϋπάρχοντα εναέρια δίκτυα		2	2		2					
	07102	Προϋπάρχοντα υπόγεια δίκτυα		2	2		2					
	07103	Προϋπάρχοντα εντοιχισμένα δίκτυα										
	07104	Προϋπάρχοντα επίτοιχα δίκτυα										
	07105	Δίκτυο ηλεκτροδότησης έργου									2	
	07106	Ανεπαρκής αντικεραυνική προστασία										2
07200. Εργαλεία-μηχανήματα	07201	Ηλεκτροκίνητα μηχανήματα									2	
	07202	Ηλεκτροκίνητα εργαλεία									2	
07300. Άλλη πηγή	07301											

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
07000. Ηλεκτροπληξία												
	07302											
	07303											

		Φάσεις εκτέλεσης έργου		
		1	ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	1.1
ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	2	ΕΚΣΚΑΦΗ ΟΡΥΓΜΑΤΩΝ	2.1	Αποξήλωση ασφαλτικού τάπητα
			2.2	Εκσκαφή ορύγματος
3	ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ	3.1	Μεταφορά και αποθήκευση αγωγών	
		3.2	Τοποθέτηση και σύνδεση αγωγών	
		3.3	Κατασκευή φρεατίων	
		3.4	Εγκιβωτισμός με άμμο	
		3.5	Επαναπλήρωση ορύγματος	
4	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	4.1	Αποκατάσταση ασφαλτικού τάπητα	
		4.2	Απομάκρυνση προϊόντων εκσκαφής	

Κίνδυνοι	Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
08000. Πνιγμός/Ασφυξία											
08100. Νερό	08101	Υποβρύχιες εργασίες									
	08102	Εργασίες εν πλω-πτώση									
	08103	Βύθιση/ανατροπή πλωτού μέσου									
	08104	Παρόχθιες/παράλιες εργασίες. Πτώση									
	08105	Παρόχθιες/παράλιες εργασίες. Ανατροπή μηχανήματος									
	08106	Υπαίθριες λεκάνες /Δεξαμενές. Πτώση									
	08107	Υπαίθριες λεκάνες /Δεξαμενές. Ανατροπή μηχανήματος									
	08108	Πλημμύρα/Κατάκλυση έργου			2		2	2			2
08200. Ασφυκτικό περιβάλλον	08201	Βάλτοι, ιλείς, κινούμενες άμμοι									

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
08000. Πνιγμός/Ασφυξία												
	08202	Υπόνομοι, βόθροι, βιολογικοί καθαρισμοί					2				2	
	08203	Βύθιση σε σκυρόδεμα, ασβέστη ,κλπ						1				
	08204	Εργασία σε κλειστό χώρο-ανεπάρκεια οξυγόνου						2			2	
08300. Άλλη πηγή												
	08301											
	08302											
	08303											

ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Φάσεις εκτέλεσης έργου			
	1	ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	1.1	Προκαταρκτικές εργασίες
	2	ΕΚΣΚΑΦΗ ΟΡΥΓΜΑΤΩΝ	2.1	Αποξήλωση ασφαλτικού τάπητα
			2.2	Εκσκαφή ορύγματος
	3	ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ	3.1	Μεταφορά και αποθήκευση αγωγών
			3.2	Τοποθέτηση και σύνδεση αγωγών
			3.3	Κατασκευή φρεατίων
			3.4	Εγκιβωτισμός με άμμο
			3.5	Επαναπλήρωση ορύγματος
	4	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	4.1	Αποκατάσταση ασφαλτικού τάπητα
		4.2	Απομάκρυνση προϊόντων εκσκαφής	

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
09000. Εγκαύματα												
09100. Υψηλές θερμοκρασίες	09101	Συγκολλήσεις/συντήξεις									2	
	09102	Υπέρθερμα ρευστά										
	09103	Πυρακτωμένα στερεά									2	
	09104	Τήγματα μετάλλων										
	09105	Άσφαλτος/πίσσα										2
	09106	Καυστήρες										
	09107	Υπερθερμαινόμενα τμήματα μηχανών		1	1							2
09200. Καυστικά υλικά	09201	Ασβέστης										
	09202	Οξέα										
	09203											

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
09000. Εγκαύματα												
09300. Άλλη πηγή	09301											
	09302											
	09303											

		Φάσεις εκτέλεσης έργου	
ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1	ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	1.1 Προκαταρκτικές εργασίες
	2	ΕΚΣΚΑΦΗ ΟΡΥΓΜΑΤΩΝ	2.1 Αποξήλωση ασφαλτικού τάπητα
			2.2 Εκσκαφή ορύγματος
	3	ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ	3.1 Μεταφορά και αποθήκευση αγωγών
			3.2 Τοποθέτηση και σύνδεση αγωγών
			3.3 Κατασκευή φρεατίων
			3.4 Εγκιβωτισμός με άμμο
			3.5 Επαναπλήρωση ορύγματος
	4	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	4.1 Αποκατάσταση ασφαλτικού τάπητα
			4.2 Απομάκρυνση προϊόντων εκσκαφής

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
10000. Έκθεση σε βλαπτικούς παράγοντες												
10100. Φυσικοί παράγοντες	10101	Ακτινοβολίες										
	10102	Θόρυβος/δονήσεις	1	2	2	1	1	2	1	1	2	2
	10103	Σκόνη	1	1	2	1	2	2	2	2	1	1
	10104	Υπαίθρια εργασία. Παγετός	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	10105	Υπαίθρια εργασία. Καύσωνας	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	10106	Χαμηλή θερμοκρασία χώρου εργασίας										
	10107	Υψηλή θερμοκρασία χώρου εργασίας										
	10108	Υγρασία χώρου εργασίας									2	
	10109	Υπερπίεση/υποπίεση										
	10110											
	10111											

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ2.1	Φ2.2	Φ3.1	Φ3.2	Φ3.3	Φ3.4	Φ3.5	Φ4.1	Φ4.2
10000. Έκθεση σε βλαπτικούς παράγοντες												
10200. Χημικοί παράγοντες	10201	Δηλητηριώδη αέρια										
	10202	Χρήση τοξικών υλικών										
	10203	Αμίαντος										
	10204	Ατμοί τηγμάτων										
	10205	Αναθυμιάσεις υγρών/βερνίκια, κόλλες, μονωτικά, διαλύτες										
	10206	Καπναέρια ανατινάξεων										
	10207	Καυσαέρια μηχανών εσωτ. καύσης										
	10208	Συγκολλήσεις										
	10209	Καρκινογόνοι παράγοντες										
	10210											
	10211											
10300. Βιολογικοί παράγοντες	10301	Μολυσμένα εδάφη										
	10302	Μολυσμένα κτίρια										
	10303	Εργασία σε υπονόμους, βόθρους, βιολογικούς καθαρισμούς									2	
	10304	Χώροι υγιεινής										
	10305											

ΤΜΗΜΑ Β'**ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ**
ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Για κάθε «πηγή κινδύνων» που έχει επισημανθεί στους πίνακες του Τμήματος Β, καταγράφονται οι φάσεις / υποφάσεις όπου υπάρχει πιθανότητα εμφάνισης καθώς και η εκτίμηση του αρχικού κινδύνου. Στη συνέχεια αναγράφονται οι σχετικές νομοθετικές διατάξεις που προβλέπουν τη λήψη μέτρων προστασίας και περιγράφονται συνοπτικά τυχόν πρόσθετες ενέργειες και ειδικά μέτρα προστασίας που πρέπει να ληφθούν. Τέλος εκτιμάται ο κίνδυνος που παραμένει μετά και την εφαρμογή των προαναφερθέντων μέτρων.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΠΗΓΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ Ή ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ
01000 Αστοχίες εδάφους				
01100	Φυσικά πρανή			
01101	Κατολίσθηση. Απουσία/ανεπάρκεια υποστήριξης	Φ2.2, Φ3.3	Π.Δ 1073/81, Τμήμα Ι, Π.Δ. 225/1989, Αρθ. 15	
01102	Αποκολλήσεις. Απουσία/ανεπάρκεια προστασίας	Φ2.2, Φ3.3	Π.Δ 1073/81, Τμήμα Ι, Π.Δ. 225/1989, Αρθ. 15	
01103	Στατική επιφόρτιση. Εγκαταστάσεις/εξοπλισμός	Φ3.3	ΠΔ 1073/81: Άρθρα 2,7	
01106	Δυναμική επιφόρτιση. Ανατινάξεις	Φ2.2	ΠΔ 105/95: Άρθρα 9 ΠΔ 1073/81: Άρθρα 10,2 ΠΔ 329/83: Άρθρα 16 ΥΑ 3046/89: Άρθρα 5	
01200	Τεχνητά πρανή και εκσκαφές			
01201	Κατάρρευση. Απουσία/ανεπάρκεια υποστήριξης	Φ2.2, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5	Π.Δ 1073/81: άρθρα 2,9,13	

ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΠΗΓΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ Ή ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ
01202	Αποκολλήσεις. Απουσία/ανεπάρκεια προστασίας	Φ2.2, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5	Π.Δ 1073/81: άρθρα 2,9,13	
01204	Στατική επιφόρτιση. Εγκαταστάσεις/εξοπλισμός	Φ3.1	Π.Δ 1073/81: άρθρα 2,5,10 και Π.Δ. 305/96, Παράρτημα IV, ΒII παρ.10	Απαγορεύεται η χωρίς λόγο παραμονή προσωπικού κοντά στα πρηνή των εκσκαφών
01207	Δυναμική επιφόρτιση.Κινητός Εξοπλισμός	Φ3.1, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5	Π.Δ 1073/81: άρθρο 10	
01300	Υπόγειες εκσκαφές			
01301	Καταπτώσεις οροφής/παρειών. Ανυψωστούλωτα τμήματα	Φ2.2, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5	Π.Δ 1073/81: Τμήμα Ι. Π.Δ. 225/1989, Αρθ. 15	
01302	Καταπτώσεις οροφής/παρειών. Ανεπαρκής υποστήλωση	Φ2.2, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5	Π.Δ 1073/81: Τμήμα Ι. Π.Δ. 225/1989, Αρθ. 15	
01303	Καταπτώσεις οροφής/παρειών. Καθυστερημένη υποστήλωση	Φ2.2, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5	Π.Δ 1073/81: Τμήμα Ι. Π.Δ. 225/1989, Αρθ. 15	
01304	Κατάρρευση μετώπου προσβολής	Φ2.2,	Π.Δ 1073/81: Τμήμα Ι. Π.Δ. 225/1989, Αρθ. 15	
01400	Καθιζήσεις			
01401	Ανυποστήρικτες παρακείμενες εκσκαφές	Φ2.2, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5	Π.Δ 1073/81: Τμήμα Ι. Π.Δ. 225/1989, Αρθ. 15	
01402	Προϋπάρχουσα υπόγεια κατασκευή	Φ2.2, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5	Π.Δ 1073/81: Τμήμα Ι	
01403	Διάνοιξη υπογείου έργου	Φ2.2, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5	Π.Δ 1073/81: Αρθ. 14	
01404	Ερπυσμός	Φ2.2, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5	Π.Δ 1073/81: Τμήμα Ι. Π.Δ. 225/1989, Αρθ. 15	
01406	Μεταβολές υδροφόρου ορίζοντα	Φ2.2, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5	Π.Δ 1073/81: Τμήμα Ι. Π.Δ. 225/1989, Αρθ. 15	

ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΠΗΓΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ Ή ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ
01407	Υποσκαφή/απόπλυση	Φ2.2	ΠΔ 1073/81: Άρθρα 10,14,9	
01408	Στατική επιφόρτιση	Φ2.2,	Π.Δ 1073/81: Αρθ. 10	
01409	Δυναμική καταπόνηση-φυσική αιτία	Φ2.2, Φ3.3	Π.Δ 1073/81: Αρθ. 10	
01410	Δυναμική καταπόνηση-ανθρωπογενής αιτία	Φ2.2, Φ2.3	Π.Δ 1073/81: Αρθ. 10	
02000	Κίνδυνοι από εργοταξιακό εξοπλισμό			
02100	Κίνηση οχημάτων και μηχανημάτων			
02101	Συγκρούσεις οχήματος-οχήματος	Φ2.1, Φ2.2, Φ3.1, Φ4.1, Φ4.2	Π.Δ. 305/96, Παράρτημα IV, Α παρ.10	
02102	Συγκρούσεις οχήματος-προσώπων	Φ2.1, Φ2.2, Φ3.1,Φ4.1, Φ4.2	Π.Δ. 305/96, Παράρτημα IV, Α παρ.10	
02103	Συγκρούσεις οχήματος-σταθερού εμποδίου	Φ2.1, Φ2.2, Φ3.1, Φ4.1, Φ4.2	Π.Δ. 305/96, Παράρτημα IV, Α παρ.10	Οι κινήσεις προσέγγισης ανατρεπόμενων αυτοκινήτων θα γίνονται με την βοήθεια κουμανταδόρου
02104	Συνθλίψεις μεταξύ οχήματος-οχήματος	Φ2.1, Φ2.2, Φ3.1,Φ4.1, Φ4.2	Π.Δ. 225/1989, Αρθρ. 8	
02105	Συνθλίψεις μεταξύ οχήματος-σταθερού εμποδίου	Φ2.1, Φ2.2, Φ3.1, Φ4.1, Φ4.2	Π.Δ. 225/1989, Αρθρ. 8	
02106	Ανεξέλεγκτη κίνηση. Βλάβες συστημάτων	Φ2.1, Φ2.2, Φ3.1,Φ4.1, Φ4.2	Π.Δ 1073/81: άρθρα45-48,50,85	
02107	Ανεξέλεγκτη κίνηση. Ελλιπής ακινητοποίηση	Φ2.1, Φ2.2, Φ3.1, Φ4.1, Φ4.2	Π.Δ 1073/81: άρθρα45-48,50,85	

ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΠΗΓΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ Ή ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ
02200	Ανατροπή οχημάτων και μηχανημάτων			
02201	Ασταθής έδραση	Φ2.2, Φ3.1, Φ4.2	Π.Δ 1073/81: άρθρα 8	
02202	Υποχώρηση εδάφους/δαπέδου	Φ2.2, Φ3.3,	Π.Δ 1073/81: άρθρα 72 και Π.Δ. 305/96, Παράρτημα IV, ΒII, παρ. 8	
02203	Έκκεντρη φόρτωση	Φ3.1, Φ4.2	Ν 2094/92: Άρθρα 32,79,97 ΠΔ 225/89: Άρθρα 14 ΠΔ 305/96: Άρθρα Π8 ΠΔ 31/90: Άρθρα 4,5	
02204	Εργασία σε πρανές	Φ2.2	Π.Δ. 305/96, Παράρτημα IV, ΒII, παρ. 8	
02205	Υπερφόρτωση	Φ3.1, Φ4.2	Π.Δ. 1073/1981, Τμήμα VI, Π.Δ. 225/1989, Άρθρ. 14	
02206	Μεγάλες ταχύτητες	Φ3.1 Φ3.2, Φ3.4, Φ4.2	Π.Δ. 1073/1981, Τμήμα VI, Π.Δ. 225/1989, Άρθρ. 14	
02300	Μηχανήματα με κινητά μέρη			
02301	Στενότητα χώρου	Φ2.1, Φ2.2, Φ2.3, Φ3.1, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5, Φ4.1	Π.Δ. 1073/81: άρθρο 46	
03000	Πτώσεις από ύψος			
03400	Τάφροι/φρέατα			
03401	Πτώση σε τάφρο ή φρέαρ	Φ2.2, Φ2.3, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5,	Π.Δ 1073/81: Τμήμα I, Π.Δ. 225/1989, Άρθρ. 25	
04000	Εκρήξεις . Εκτοξευόμενα υλικά-θραύσματα			
04101	Ανατινάξεις βράχων	Φ2.3	ΠΔ 105/95: Άρθρα 9 ΠΔ 225/89: Άρθρα 10,13 ΠΔ 396/94: Άρθρα 10,6,7,8 ΥΑ 3046/89: Άρθρα 5	

ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΠΗΓΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ Ή ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ
04200	Δοχεία και δίκτυα υπό πίεση			
04207	Δίκτυα ύδρευσης	Φ2.2, Φ3.2	ΠΔ 105/95: Άρθρα 9 ΠΔ 1073/81: Άρθρα 92,94,95,96 ΠΔ 225/89: Άρθρα 11,12 ΠΔ 305/96: Π2 ΥΑ 22/5/93: Άρθρα 3	
04400	Εκτοξευόμενα υλικά			
04403	Τροχίσσεις/λειάνσεις	Φ3.2, Φ3.3	Π.Δ. 225/1989, Αρθ. 16	
05000	Πτώσεις – μετατοπίσεις υλικών και αντικειμένων			
05300	Μεταφερόμενα υλικά – εκφορτώσεις			
05301	Μεταφορικό μηχάνημα. Ακαταλληλότητα/ανεπάρκεια	Φ3.1, Φ3.4, Φ3.5, Φ4.1, Φ4.1, Φ4.2	N 2094/92: Άρθρα 10,79,97 ΠΔ 105/95: Άρθρα 9 ΠΔ 1073/81: Άρθρα 46,47,48 ΠΔ 225/89: Άρθρα 14,7 ΠΔ 31/90: Άρθρα 4,5 ΥΑ ΒΜΠ/30058/83: Άρθρα 3,4,5,6 ΥΑ ΒΜΠ/30428/80: Άρθρα 3,4,5,6	
05302	Μεταφορικό μηχάνημα. Βλάβη	Φ3.1, Φ3.4, Φ3.5, Φ4.1, Φ4.2	N 2094/92: Άρθρα 10,97 ΠΔ 105/95: Άρθρα 9 ΠΔ 1073/81: Άρθρα 46,47,48 ΠΔ 225/89: Άρθρα 14,7 ΠΔ 31/90: Άρθρα 4,5 ΥΑ ΒΜΠ/30058/83: Άρθρα 3,4,5,6 ΥΑ ΒΜΠ/30428/80: Άρθρα 3,4,5,6	
05303	Μεταφορικό μηχάνημα. Υπερφόρτωση	Φ3.1, Φ3.4, Φ3.5, Φ4.1, Φ4.2	N 2094/92: Άρθρα 10,32,97 ΠΔ 105/95: Άρθρα 9 ΠΔ 1073/81: Άρθρα 91 ΠΔ 225/89: Άρθρα 14,7 ΠΔ 31/90: Άρθρα 4,5 ΥΑ ΒΜΠ/30058/83: Άρθρα 3,4,5,6 ΥΑ ΒΜΠ/30428/80: Άρθρα 3,4,5,6	

ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΠΗΓΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ Ή ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ
05304	Απόκλιση μηχανήματος. Ανεπαρκής έδραση	Φ3.1, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5, Φ4.1, Φ4.2	Ν 2094/92: Άρθρα 97 ΠΔ 1073/81: Άρθρα 25,72,86 ΠΔ 225/89: Άρθρα 14 ΠΔ 31/90: Άρθρα 4,5 ΥΑ 22/5/93: Άρθρα 6	
05305	Ατελής/έκκεντρη φόρτωση	Φ3.1, Φ4.1, Φ4.2	Π.Δ 1073/81: Τμήμα VI, Π.Δ. 225/1989, Άρθρ. 14	
05306	Αστοχία συσκευασίας φορτίου	Φ3.1, Φ4.1, Φ4.2	Π.Δ 1073/81: Τμήμα VI, Π.Δ. 225/1989, Άρθρ. 14	
05307	Πρόσκρουση φορτίου	Φ3.1, Φ3.3, Φ4.2	Π.Δ. 1073/81: άρθρα 14	
05308	Διακίνηση αντικειμένων μεγάλου μήκους	Φ3.1	Π.Δ. 1073/81: άρθρο 91	
05309	Χειρωνακτική μεταφορά βαρέων φορτίων	Φ3.1, Φ4.2	Π.Δ. 397/94	
05310	Απόλυση χύδην υλικών. Υπερφόρτωση	Φ3.1, Φ3.3, Φ4.2	Π.Δ 1073/81: Τμήμα VI, Π.Δ. 225/1989, Άρθρ. 14	
05400	Στοιβασμένα υλικά			
05401	Υπερστοίβαση	Φ3.1, Φ4.2	Π.Δ. 1073/81: Άρθρα 85-87	
05402	Ανεπάρκεια πλευρικού περιορισμού σωρού	Φ3.1, Φ4.2	Π.Δ. 1073/81: Άρθρα 86	
05403	Ανορθολογική απόληψη	Φ3.1, Φ4.2	Ν 1430/84: Άρθρα 10 Ν 2094/92: Άρθρα 97 ΠΔ 1073/81: Άρθρα 89 ΠΔ 31/90: Άρθρα 4,5 ΥΑ 22/5/93: Άρθρα 5	
06000	Πυρκαγιές			
06100	Εύφλεκτα υλικά			
06104	Ασφαλτοστρώσεις/χρήση πίσσας	Φ4.1	Υ.Α. 72571/3054/1985 (ΦΕΚ 665/Β/1.11.1985	
06200	Σπινθήρες &			

ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΠΗΓΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ Ή ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ
	βραχυκυκλώματα			
06202	Υπόγειοι αγωγοί υπό τάση	Φ2.2,	ΠΔ 105/95: Άρθρα 9 ΠΔ 1073/81: Άρθρα 10,2,56	
06203	Εντοιχισμένοι αγωγοί υπό τάση	Φ2.2	ΠΔ 105/95: Άρθρα 9 ΠΔ 225/89: Άρθρα 11 ΠΔ 305/96: Π2 ΥΑ 22/5/93: Άρθρα 3	
06300	Υψηλές θερμοκρασίες			
06304	Ηλεκτροσυγκολλήσεις	Φ3.2,	Υ.Α. ΙΙ-5 ^η /Φ/17402 (ΦΕΚ 931/Β/84)	
07000	Ηλεκτροπληξία			
07100	Δίκτυα – εγκαταστάσεις			
07101	Προϋπάρχοντα εναέρια δίκτυα	Φ2.1, Φ2.2, Φ2.3, Φ3.2	ΔΕΗ 22/8/97: Άρθρα 1,2,3 Ν 1430/84: Άρθρα 10 ΠΔ 105/95: Άρθρα 9 ΠΔ 1073/81: Άρθρα 78,79 ΠΔ 225/89: Άρθρα 11 ΠΔ 305/96: Π2 ΠΔ 396/94: Άρθρα 10,6,7,8	
07102	Προϋπάρχοντα υπόγεια δίκτυα	Φ2.1, Φ2.2, Φ2.3, Φ3.2	Ν 1430/84: Άρθρα 10 ΠΔ 105/95: Άρθρα 9 ΠΔ 1073/81: Άρθρα 2,78,79 ΠΔ 305/96: Π2 ΠΔ 396/94: Άρθρα 10,6,7,8	
08000	Πνιγμός - ασφυξία			
08100	Νερό			
08108	Πλημμύρα/Κατάκλυση έργου	Φ2.2, Φ3.2,Φ3.3,	Π.Δ. 1073/81 : Τμήμα Ι, Π.Δ. 225/1989, Άρθ. 15	
08200	Ασφυκτικό περιβάλλον			

ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΠΗΓΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ Ή ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ
08202	Υπόνομοι, βόθροι, βιολογικοί καθαρισμοί	Φ3.2,	Π.Δ. 1073/81 : Τμήμα VI	
08203	Βύθιση σε σκυρόδεμα, ασβέστη, κλπ	Φ3.3	ΠΔ 105/95: Άρθρα 9 ΠΔ 1073/81: Άρθρα 40 ΠΔ 307/86: Άρθρα 3 ΠΔ 396/94: Άρθρα 10,6,7,8	
08204	Εργασία σε κλειστό χώρο- ανεπάρκεια οξυγόνου	Φ3.3,	Π.Δ. 225/1989, Αρθ. 16	
09000	Εγκαύματα			
09100	Υψηλές θερμοκρασίες			
09105	Άσφαλτος/πίσσα		Π.Δ. 1073/81: άρθρα 99-110	
09107	Υπερθερμαινόμενα τμήματα μηχανών	Φ2.1, Φ2.2,	N 2094/92: Άρθρα 97 ΠΔ 105/95: Άρθρα 9 ΠΔ 225/89: Άρθρα 24,3 ΠΔ 31/90: Άρθρα 4,5 ΠΔ 396/94: Άρθρα 10,6,7,8 ΥΑ 22/5/93: Άρθρα 2	
10000	Έκθεση σε βλαπτικούς παράγοντες			
10100	Φυσικοί παράγοντες			
10102	Θόρυβος/δονήσεις	Φ1.1, Φ2.1, Φ2.2, Φ2.3, Φ3.1, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5, Φ4.1, Φ4.2	Π.Δ. 396/94: Άρθρα 3,4 και Παράρτημα II παρ.2 και Π.Δ. 85/91	
10103	Σκόνη	Φ1.1, Φ2.1, Φ2.2, Φ2.3, Φ3.1, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5, Φ4.1, Φ4.2	Π.Δ. 1073/81 : άρθρο 30, Π.Δ. 396/94, άρθρο 7 και παράρτημα II, παρ.4	
10104	Υπαιθρια εργασία. Παγετός	Φ1.1, Φ2.1, Φ2.2, Φ2.3, Φ3.1,	Π.Δ. 305/96 Παράρτημα VI, ΒII παρ	Αναστολή εργασιών

ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΠΗΓΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ Ή ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ
		Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5, Φ4.1, Φ4.2	3 και Εγκύκλιος Υπ. Εργασίας 130329/03.07.95	υπαίθρου σε περίπτωση παγετού
10105	Υπαίθρια εργασία. Καύσωνα	Φ1.1, Φ2.1, Φ2.2, Φ2.3, Φ3.1, Φ3.2, Φ3.3, Φ3.4, Φ3.5, Φ4.1, Φ4.2	Π.Δ. 305/96 Παράρτημα VI, ΒII παρ 3 και Εγκύκλιος Υπ. Εργασίας 130329/03.07.95	Αναστολή εργασιών υπαίθρου σε περίπτωση καύσωνα

ΤΜΗΜΑ Δ'

ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ

Ο Ανάδοχος κατασκευής είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει στο Σ.Α.Υ. που θα καταρτίσει πριν την έναρξη κατασκευής του έργου σκαρίφημα που θα περιέχει όλους τους εργοταξιακούς χώρους οι οποίοι θα έχουν την έγκριση της επίβλεψης και του ΚΤΕ.

Συγκεκριμένα θα πρέπει να περιλάβει:

- Πρόσβαση στο εργοτάξιο – εργοταξιακά γραφεία
- Γραφεία επίβλεψης – αποθηκευτικοί χώροι
- Χώροι υγιεινής – χώροι εστίασης
- Χώρος Α' βοηθειών – αποδυτήρια
- Χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων
- Εναέρια δίκτυα εργοταξίου και ΟΚΩ
- Υπόγεια δίκτυα εργοταξίου

Επίσης θα πρέπει να υποβάλλει στον ΚΤΕ κατάλογο του εξοπλισμού που θα χρησιμοποιήσει στο έργο.

ΔΙΟΔΟΙ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο σχέδιο ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΓΡΑΦΙΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ κλίμακας 1: 5.000 της Υδραυλικής Μελέτης, φαίνεται το υφιστάμενο οδικό δίκτυο το οποίο θεωρείται επαρκές για την πρόσβαση στους χώρους των έργων. Αν απαιτηθεί διάνοιξη νέων οδών για τη πρόσβαση στο έργο, τούτο θα γίνει προφανώς σε συνεννόηση του αναδόχου με τον Κ.Τ.Ε.. Στα σημεία εισόδου - εξόδου του εργοταξίου πρέπει να τοποθετηθεί σήμανση προειδοποίησης των διερχόμενων οδηγών (πληροφοριακές πινακίδες ΠΡΟΣΟΧΗ! ΕΙΣΟΔΟΣ – ΕΞΟΔΟΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ).

ΔΙΟΔΟΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ

Υπενθυμίζουμε στον ανάδοχο κατασκευής τα:

- Π.Δ. 778/80 (ΦΕΚ 193/Α) "Περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών"
- Π.Δ. 1073/81 (ΦΕΚ 260/Α) "Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητας Πολιτικού Μηχανικού
- Ν. 1568/88 (ΦΕΚ 177 Α / 18.10.85) "Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων"
- Π.Δ. 294/88 (ΦΕΚ 138 Α / 21.6.88) "Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας, επίπεδο γνώσεων και ειδικότητα τεχνικού ασφαλείας για τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 1568/85" -Π.Δ. 85/91 (ΦΕΚ 38 Α/1991) "Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους στο θόρυβο κατά την εργασία, σε συμμόρφωση προς την οδηγία 86/188 ΕΟΚ"

- Π.Δ. 395/94 (ΦΕΚ 220 Α) "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για την χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ"
- Π.Δ. 396/1994 (ΦΕΚ 220 Α) "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για την χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 89/656/ΕΟΚ "
- Π.Δ. 397/1994 (ΦΕΚ 221Α/1994) " Ελάχιστες απαιτήσεις υγιεινής και ασφάλειας για τον χειρωνακτικό χειρισμό φορτίων όπου υπάρχει ιδιαίτερος κίνδυνος βλάβης της ράχης και της οσφυϊκής χώρας σε συμμόρφωση με την οδηγία 90/269/ΕΟΚ"
- Π.Δ. 16/96 (ΦΕΚ 10/Α/1996) "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας στους χώρους εργασίας σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/654/ΕΟΚ"
- Π.Δ. 17/1996 (ΦΕΚ 11/ Α / 1996) "Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ"
- Π.Δ. 105/95 (ΦΕΚ 67/ Α / 10-4-95) "Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφαλείας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 92/58/ΕΟΚ" -Π.Δ. 305/1996 (ΦΕΚ 212 Α/1996) "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/57/ΕΟΚ"
- Αρ. 16440/ Φ.10.4/ 445 / 16-9-93 / Υπουργική Απόφαση "Κανονισμός παραγωγής και διάθεσης στην αγορά συναρμολογούμενων μεταλλικών στοιχείων για την ασφαλή κατασκευή και χρήση μεταλλικών σκαλωσιών"
- ΕΓΚ. 130427/90 "Αντιμετώπιση θερμικής καταπόνησης εργαζομένων κατά το θέρος"
- Ν.2094/92 (ΦΕΚ 182 Α/1992) "Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ΚΟΚ)"

Θέση

Ο ανάδοχος κατασκευής θα πρέπει να καταθέσει προς έγκριση τοπογραφικό -χωροταξικό με τις εργοταξιακές εγκαταστάσεις εντός του ευρύτερου χώρου του εργοταξίου με τις οδεύσεις των πεζών (προσωπικού, επισκεπτών κλπ) και των οχημάτων, με τοποθέτηση σήμανσης που ισχύει εντός του εργοταξίου (Π.Δ. 105/ 1995-ΦΕΚ 67/ Α / 10-4-95) "Ελάχιστες Προδιαγραφές για την σήμανση ασφαλείας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58 ΕΟΚ". Η κυκλοφορία των οχημάτων εντός του Εργοταξίου επιτρέπεται μόνο κατά τις ώρες λειτουργίας του εργοταξίου.

Σχετικά Σχέδια

Σχετικά Σχέδια σε κατάλληλες κλίμακες θα πρέπει να καταθέσει ο Ανάδοχος κατασκευής του έργου προς έγκριση.

ΧΩΡΟΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Η αποθήκευση του βασικού μηχανικού εξοπλισμού θα πραγματοποιηθεί είτε σε αποθήκη είτε στον ακάλυπτο εργοταξιακό χώρο.

ΧΩΡΟΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΑΠΟΚΟΜΙΔΗΣ ΑΧΡΗΣΤΩΝ

Κατά την αποθήκευση και στοίβαξη αντικειμένων – υλικών, θα καταβάλλεται φροντίδα ούτως ώστε να μην διακινδυνεύσει κανείς από κατάρρευση ή πτώσεις αντικειμένων. Αν η αποθήκευση γεινιάζει με περιοχές εργασίας ή κυκλοφορίας, θα λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα προστασίας όπως περιφράγματα,

σανιδώματα προστατευτικά δίχτυα κ.λπ. Το επίπεδο εργασίας, πριν από την έναρξη της φόρτωσης, διαμορφώνεται κατάλληλα ώστε να επιτρέπει ομαλή πρόσβαση των οχημάτων μεταφοράς. Η φόρτωση των οχημάτων γίνεται προσεκτικά, χωρίς να επιτρέπεται πιθανή πτώση υλικών από την καρότσα μεταφοράς κατά τη διαδρομή.

Τα υλικά που θα αποθηκευτούν από τον ανάδοχο κατασκευής εντός του Εργοταξίου θα είναι τα συνήθη ήτοι: τσιμέντα, σίδερα, ξύλα (για τους ξυλοτύπους των τεχνικών), αδρανή από τα λατομεία, αγωγοί, βαρέλια ασφάλτου, υλικά σήμανσης, υλικά ασφαλείας (στηθαία κλπ), χρώματα, εποξειδικά υλικά, διαλύτες. Όλα τα παραπάνω θα πρέπει να αποθηκευτούν με όλους τους κανόνες ασφαλείας που προβλέπονται από την κείμενη Νομοθεσία. Υπενθυμίζουμε στον ανάδοχο κατασκευής ότι για κάθε υλικό που θα ενσωματώνεται στο έργο θα πρέπει να ζητά από τον προμηθευτή "Δελτία Ασφαλείας" προτού τα αποθηκεύσει και τα διαχειριστεί.

ΧΩΡΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΧΡΗΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Η συλλογή και απόθεση των άχρηστων υλικών θα γίνεται με μηχανικά μέσα στις και σε εγκεκριμένες θέσεις απόθεσης. Υπενθυμίζονται στον Ανάδοχο κατασκευής του έργου οι απαιτήσεις Προστασίας Περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις οποίες κάθε είδους σκουπίδια, άχρηστα υλικά, παλιά ανταλλακτικά και μηχανήματα, λάδια παντός είδους ενέματα κλπ αποτελούν ελεγχόμενα απορρίμματα και θα πρέπει να απομακρύνονται από το εργοτάξιο, η δε διάθεση τους θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Απαγορεύεται η ρύπανση των επιφανειακών και υπογείων νερών από κάθε είδους λάδια, καύσιμα κλπ. Ομοίως απαγορεύεται η απόρριψη παλαιών λαδιών επί του εδάφους. Η διαχείριση των μεταχειρισμένων ορυκτελαίων θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ΚΥΑ 98012/2001/96 (ΦΕΚ 40Β) (πάγιος περιβαλλοντικός όρος). Για τα υγρά απόβλητα ισχύουν οι εκάστοτε Νομαρχιακές Αποφάσεις (πάγιος περιβαλλοντικός όρος). Απαγορεύεται η ρύπανση των επιφανειακών και υπογείων νερών από κάθε απορροές της κατασκευής.

Για το λόγο αυτό επιβάλλεται να ληφθούν μέτρα ώστε οι απορροές να είναι απαλλαγμένες από φερτές ύλες (π.χ. λάσπες) και μη βιοδιασπόμενες ουσίες (π.χ. λιπαντικά, υγρά καύσιμα). Εάν εκτελούνται εργασίες πλύσης μηχανημάτων και οχημάτων πρέπει να κατασκευαστεί φρεάτιο συλλογής και καθίζησης των νερών έκπλυσης, να γίνεται τακτικός καθαρισμός του φρεατίου από την ιλύ η οποία θα μεταφέρεται σε Χώρο Διάθεσης Απορριμμάτων. Για τα υγρά απόβλητα ισχύουν επιπλέον οι εκάστοτε Αποφάσεις της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Για την ασφαλή αποκομιδή επικίνδυνων ουσιών, οι ισχύουν τα εξής:

Όλοι οι ανάδοχοι (υπεργολάβοι) θα ενημερώνουν τις αρμόδιες Αρχές, μέσω του Κύριου Αναδόχου για τυχόν επικίνδυνες ουσίες που απαιτούν ασφαλή αποκομιδή. Ο Κύριος Ανάδοχος θα εξασφαλίσει την λήψη όλων των λογικών προφυλάξεων για την ασφαλή αποκομιδή επικίνδυνων ουσιών, καθώς και την τήρηση αρχείου μεταφοράς αυτών από εγκεκριμένη εταιρία.

Επισημαίνεται η υποχρέωση του Αναδόχου να ζητά από τους προμηθευτές του τα δελτία ασφαλείας των υλικών που προμηθεύεται ώστε να είναι σε θέση να γνωρίζει τον τρόπο με τον οποίο οφείλει να τα διαχειρίζεται. Οι προμηθευτές είναι υποχρεωμένοι να παραδίδουν στον καταναλωτή ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ (Material Safety Data Sheet – M.S.D.S.). Τα M.S.D.S. πρέπει να απαιτούνται, με φροντίδα του τμήματος προμηθειών του έργου, στα ελληνικά όταν πρόκειται για εισαγόμενα προϊόντα. Τα M.S.D.S. παραδίδονται στον υπεύθυνο των δραστηριοτήτων, στους

Μηχανικούς Ασφαλείας και τον Ιατρό Ασφαλείας οι οποίοι μετά από μελέτη συνιστούν τυχόν πρόσθετα μέτρα ασφαλείας και υγείας για το συγκεκριμένο προϊόν.

Ένα Δελτίο Δεδομένων Ασφαλείας (M.S.D.S.) ενδεικτικά – και όχι περιοριστικά πρέπει να περιέχει:

- Ταυτότητα προϊόντος, κατασκευαστή ή αντιπροσώπου
- Χημική σύσταση, πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τα συστατικά
- Ταυτότητα κινδύνων
- Μέτρα Πρώτων Βοηθειών
- Μέτρα Πυρόσβεσης
- Μέτρα για περιπτώσεις διαρροής
- Χειρισμός
- Αποθήκευση
- Έλεγχοι έκθεσης
- Μέσα ατομικής προστασίας
- Φυσικοχημικές ιδιότητες
- Σταθερότητα και ικανότητα για αντίδραση
- Πληροφόρηση σχετική με τοξικολογικά δεδομένα
- Πληροφόρηση σχετική με οικολογικά δεδομένα
- Καταστροφή άχρηστου-μολυσμένου υλικού

Τα παρακάτω επικίνδυνα υλικά μπορεί να βρεθούν κατά τη διάρκεια των εργασιών στο εργοτάξιο

- Λάδια
- Διαλύτες
- Τσιμέντο
- Εποξειδικά υλικά
- Βαφές και κόλλες
- Εύφλεκτα υλικά

Ο Ανάδοχος θα πρέπει να είναι ενήμερος για τις απαιτήσεις ασφαλούς αποθήκευσης, σήμανσης ασφαλείας και χρήσης που είναι απαραίτητες για την εργασία επιτόπου του έργου.

ΧΩΡΟΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

Η αλλαγή ενδυμασίας των εργαζομένων στο υπό μελέτη έργο και η φύλαξη των ενδυμάτων τους θα γίνεται σε κατάλληλους χώρους με δυνατότητα πλυσίματος και καθαρισμού. Τα ενδύματα θα φυλάσσονται σε ατομικά ιματιοφυλάκια. Για τους χώρους υγιεινής και για το νερό θα εφαρμόζονται οι Υγειονομικές Διατάξεις του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Μέσα στο εργοτάξιο θα υπάρχει κατάλληλος στεγασμένος χώρος ανάπαυσης και εστίασης, ο οποίος θα προφυλάσσει τους εργαζόμενους από τις καιρικές συνθήκες και θα υπάρχει οπτική επαφή με το εξωτερικό περιβάλλον. Ο χώρος διαλείμματος θα διαθέτει τον απαραίτητο αριθμό τραπεζιών, καθισμάτων, δοχείων απορριμμάτων, μέσα για θέρμανση και ψύξη τροφίμων και ποτών και εξοπλισμό για συντήρηση και την προετοιμασία των τροφίμων. Το πόσιμο νερό θα διαχωρίζεται και θα επισημαίνεται για την αποφυγή σύγχυσης με το νερό χρήσης.

Στο εργοτάξιο θα υπάρχει πρόχειρο μικρό φαρμακείο για την παροχή πρώτων βοηθειών, τοποθετημένο σε θέση εύκολα προσιτή υπό την επίβλεψη εντεταλμένου του Αναδόχου.

Το κουτί των πρώτων βοηθειών κατ' ελάχιστον θα περιλαμβάνει:

- Αποστειρωμένους αυτοκόλλητους επιδέσμους σε διάφορα μεγέθη (τύπου τραυμαπλάστ, χαζαπλάστ)
- Παραμάνες σε διάφορα μεγέθη
- Σαπούνι
- LATEX γάντια
- αποστειρωμένες γάζες
- Τριγωνικούς επιδέσμους
- επιδέσμους
- Ελαστικούς επιδέσμους
- Ψαλίδι
- Λαβίδα
- Βελόνα
- Υγρά πετσετάκια
- Αντισηπτικό
- Θερμόμετρο
- Γλωσσοπίεστρα
- Σωληνάριο με βαζελίνη ή άλλο λιπαντικό
- Φυσικό ορό
- Οινόπνευμα καθαρό
- Οξυζενέ
- Αντισηπτικό κολλύριο
- Ασπιρίνες ή φάρμακα κατά του πόνου που δεν περιέχουν ασπιρίνη (παρακεταμόλη)
- Φάρμακα για στομαχικές διαταραχές (αντιόξινα)
- Αμμωνία υγρή
- Αντισταμινική αλοιφή (για τσιμπήματα-δαγκώματα εντόμων, εξανθήματα)

Η συμπλήρωση των παραπάνω ειδών γίνεται με ευθύνη του Τεχνικού Ασφάλειας σε συνεργασία με τον Ιατρό Εργασίας.

Κτίρια καντίνας: Θα πρέπει να υπάρχει κτίριο καντίνας σε κάθε χώρο εργοταξίου, καθώς και κινούμενη καντίνα για τις απομακρυσμένες περιοχές. Τα απορρίμματα και υπολείμματα τροφών θα απορρίπτονται στον προβλεπόμενο κάδο απορριμμάτων. Θα μεταφέρονται δε σε πλαστικές σακούλες στην πλησιέστερη δημοτική χωματερή.

Χώροι Υγιεινής και εξυπηρέτησης: Θα υπάρχουν κτίρια υγιεινής σε κάθε εργοτάξιο και φορητές τουαλέτες σε τοπικούς χώρους εργασίας.

ΆΛΛΑ ΣΗΜΕΙΑ, ΧΩΡΟΙ Ή ΖΩΝΕΣ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Δεν απαιτούνται άλλα σημεία, χώροι ή ζώνες για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.

ΤΜΗΜΑ Ε΄

ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

A/A	Αρ. Νομοθετήματος	Τίτλος Νομοθετήματος	ΦΕΚ
1.	<u>Β.Δ. 25-08-1920</u>	Περί κωδικοποίησης των περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών διατάξεων.	200 Α΄/05-09-1920
2.	<u>Π.Δ. 22-12-1933</u>	Περί ασφαλείας εργατών και υπαλλήλων εργαζομένων επί φορητών κλιμάκων.	406 Α΄ /29-12-1933
3.	<u>Π.Δ. 14-03-1934</u>	Περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών και υπαλλήλων των πάσης φύσεως βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργοστασίων, εργαστηρίων κ.λπ.	112 Α΄/22-03-1934
4.	<u>Ν. 158/1975</u>	Περί εργασίας επί ηλεκτρικών εγκαταστάσεων ευρισκομένων υπό τάσιν.	189 Α΄/08-09-1975
5.	<u>Π.Δ. 212/1976</u>	Περί μέτρων υγιεινής και ασφαλείας των εργαζομένων εις μεταφορικές ταινίας και προωθητάς εν γένει.	78 Α΄/06-04-1976
6.	<u>Π.Δ. 17/1978</u>	Περί συμπλήρωσης του από 22/29.12.1933 Π. Δ/τος "περί ασφαλείας εργατών και υπαλλήλων εργαζομένων επί φορητών κλιμάκων".	3 Α΄/12-01-1978
7.	<u>Π.Δ. 95/1978</u>	Περί μέτρων υγιεινής και ασφαλείας των απασχολουμένων εις εργασίας συγκολλήσεων.	20 Α΄/17-02-1978
8.	<u>Π.Δ. 778/1980</u>	Περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν οικοδομικών εργασιών.	193Α΄/26-08-1980
9.	Υ.Α. ΒΜ 5/30428/1980	Περί εγκρίσεως πρότυπης τεχνικής προδιαγραφής σημάσεως εκτελουμένων έργων σε οδούς εκτός κατοικημένων περιοχών.	589 Β΄/30-06-1980
10.	<u>Π.Δ. 1181/1981</u>	Περί κυρώσεως της ψηφισθείσης εις Γενεύην το έτος 1960 υπ' αριθ. 115 Διεθνούς Συμβάσεως "περί προστασίας των εργαζομένων από τας ιοντιζούσας ακτινοβολίας".	195 Α΄/24-07-1981
11.	<u>Π.Δ. 1073/1981</u>	Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν εργασιών εις εργοτάξια έργων οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος Πολιτικού Μηχανικού.	260 Α΄/16-09-1981
12.	<u>Π.Δ. 329/1983</u>	Ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικίνδυνων ουσιών σε συμμόρφωση με τις Οδηγίες του Συμβουλίου των Ε..Κ. 67/548/ΕΟΚ, 69/81/ΕΟΚ, 70/189/ΕΟΚ, 71/141/ΕΟΚ, 73/146/ΕΟΚ, 75/409/ΕΟΚ, 79/831/ΕΟΚ και της Επιτροπής των Ε.Κ. 76/907/ΕΟΚ, 79/370/ΕΟΚ.	118 Α΄ και 140 Α΄/1983
13.	Υ.Α. ΒΜ 5/30058/1983	Έγκριση Πρότυπης Τεχνικής Προδιαγραφής Σημάσεως Εκτελουμένων Έργων σε οδούς εντός κατοικημένων περιοχών.	121 Β΄/23-03-1983
14.	<u>Ν. 1396/1983</u>	Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα.	126 Α΄/15-09-1983
15.	Ν. 1418/1984	Δημόσια Έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων.	23 Α΄/29-02-1984

A/A	Αρ. Νομοθετήματος	Τίτλος Νομοθετήματος	ΦΕΚ
16.	<u>Υ.Α. 130646/1984</u>	Ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας.	154 Β΄/19-03-1984
17.	<u>Ν. 1430/1984</u>	Κύρωση της 62 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας "που αφορά τις διατάξεις ασφαλείας στην οικοδομική βιομηχανία" και ρύθμιση θεμάτων που έχουν άμεση σχέση μ' αυτή.	49 Α΄/18-04-1984
18.	Υ.Α. ΙΙ-5η/Φ/17402/1984	Κανονισμός Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών.	931 Β΄/31-12-1984
19.	<u>Ν. 1568/1985</u>	Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων.	177 Α΄/18-10-1985
20.	Υ.Α. 56206/1613/1986	Προσδιορισμός της ηχητικής εκπομπής των μηχανημάτων και συσκευών εργοταξίου σε συμμόρφωση προς τις οδηγίες 79/113/ΕΟΚ, 81/1051/ΕΟΚ και 85/405/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1978, της 7ης Δεκεμβρίου 1981 και της 11ης Ιουλίου 1985.	570 Β΄/09-09-1986
21.	<u>Π.Δ. 307/1986</u>	Προστασία της Υγείας των Εργαζομένων που εκτίθενται σε ορισμένους χημικούς παράγοντες κατά τη διάρκεια της εργασίας τους.	135 Α΄/29-08-1986
22.	<u>Π.Δ. 70α/1988</u>	Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμίαντο κατά την εργασία.	31 Α΄/17-02-1988
23.	Π.Δ. 71/1988	Κανονισμός πυροπροστασίας των κτιρίων.	32 Α΄/17-02-1988
24.	<u>Υ.Α. 7755/160/1988</u>	Λήψη μέτρων πυροπροστασίας στις Βιομηχανικές - Βιοτεχνικές εγκαταστάσεις και αποθήκες αυτών καθώς και αποθήκες ευφλέκτων και εκρηκτικών υλών.	241 Β΄/22-04-1988
25.	<u>Π.Δ. 294/1988</u>	Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας, επίπεδο γνώσεων και ειδικότητα τεχνικού ασφαλείας για τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 1568/1985 "Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων".	138 Α΄/21-06-1988
26.	<u>Υ.Α. 88555/3293/1988</u>	Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α.	721 Β΄/04-10-1988
27.	Υ.Α. 69001/1921/1988	Έγκριση τύπου ΕΟΚ για την οριακή τιμή στάθμης θορύβου μηχανημάτων και συσκευών εργοταξίου και ειδικότερα των μηχανοκίνητων αεροσυμπιεστών, των πυργογερανών, των ηλεκτροπαραγωγών ζευγών συγκόλλησης, των ηλεκτροπαραγωγών ζευγών ισχύος και των φορητών συσκευών θραύσης σκυροδέματος και αεροσφυρών.	751 Β΄/18-10-1988
28.	<u>Ν. 1837/1989</u>	Για την προστασία των ανηλίκων κατά την απασχόληση και άλλες διατάξεις.	85 Α΄/23-03-1989
29.	<u>Π.Δ. 225/1989</u>	Υγιεινή και Ασφάλεια στα Υπόγεια Τεχνικά Έργα.	106 Α΄/02-05-1989
30.	<u>Π.Δ. 31/1990</u>	Επίβλεψη της λειτουργίας, χειρισμός και συντήρηση μηχανημάτων εκτέλεσης Τεχνικών έργων.	11 Α΄/05-02-1990
31.	<u>Π.Δ. 70/1990</u>	Υγιεινή και Ασφάλεια των Εργαζομένων σε ναυπηγικές εργασίες.	31 Α΄/14-03-1990
32.	<u>Π.Δ. 85/1991</u>	Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους στο θόρυβο κατά την εργασία, σε συμμόρφωση προς την οδηγία 86/188/ΕΟΚ.	38 Α΄/18-03-1991

A/A	Αρ. Νομοθετήματος	Τίτλος Νομοθετήματος	ΦΕΚ
33.	<u>Π.Δ. 157/1992</u>	Επέκταση των διατάξεων των Προεδρικών Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων που εκδόθηκαν με τις εξουσιοδοτήσεις του Ν. 1568/85 "Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων" (177/A) στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α.	74 Α'/12-05-1992
34.	N. 2094/1992	Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας.	182 Α'/25-11-1992
35.	<u>Υ.Α. Β 4373/1205/1993</u>	Συμμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας με την 89/686/ΕΟΚ Οδηγία του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1989 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών, σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας.	187 Β'/23-03-1993
36.	<u>Π.Δ. 77/1993</u>	Για την Προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες και τροποποίηση και συμπλήρωση του Π. Δ/τος 307/86 (135/A) σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 88/642/ΕΟΚ.	34 Α'/18-03-1993
37.	<u>Υ.Α. 16440/Φ.10.4/445/1993</u>	Κανονισμός παραγωγής και διάθεσης στην αγορά συναρμολογούμενων μεταλλικών στοιχείων για την ασφαλή κατασκευή και χρήση μεταλλικών σκαλωσιών.	756 Β'/28-09-1993
38.	N. 2229/1994	Τροποποίηση και συμπλήρωση του Ν. 1418/1984 και άλλες διατάξεις.	138 Α'/31-08-1994
39.	Υ.Α. 378/1994	Επικίνδυνες ουσίες, ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση αυτών σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 67/548/ΕΟΚ όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.	705 Β'/20-09-1994
40.	<u>Π.Δ. 395/1994</u>	Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ.	220 Α'/19-12-1994
41.	<u>Π.Δ. 396/1994</u>	Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 89/656/ΕΟΚ.	220 Α'/19-12-1994
42.	<u>Π.Δ. 397/1994</u>	Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά την χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται κίνδυνο ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα των εργαζομένων σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 90/269/ΕΟΚ.	221 Α'/19-12-1994
43.	<u>Π.Δ. 399/1994</u>	Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/394/ΕΟΚ.	221 Α'/19-12-1994
44.	<u>Π.Δ. 105/1995</u>	Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 92/58/ΕΟΚ.	67 Α'/10-04-1995
45.	<u>Π.Δ. 186/1995</u>	Προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες του Συμβουλίου 90/679/ΕΟΚ και 93/383/ΕΟΚ.	97 Α'/30-5-1995
46.	<u>Π.Δ. 16/1996</u>	Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας σε συμμόρφωση με την οδηγία	10 Α'/18-01-1996

A/A	Αρ. Νομοθετήματος	Τίτλος Νομοθετήματος	ΦΕΚ
		89/654/ΕΟΚ.	
47.	<u>Π.Δ. 17/1996</u>	Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ.	11 Α΄/18-01-1996
48.	<u>Π.Δ. 18/1996</u>	Τροποποίηση Π.Δ. 377/1993 σχετικά με τις μηχανές σε συμμόρφωση προς τις οδηγίες του Συμβουλίου 93/44/ΕΟΚ και 93/68/ΕΟΚ.	12 Α΄/18-01-1996
49.	<u>Π.Δ. 305/1996</u>	Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ.	212 Α΄/29-08-1996
50.	<u>Π.Δ. 174/1997</u>	Τροποποίηση π.δ. 186/1995 “Προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες του Συμβουλίου 90/679/ΕΟΚ και 93/383/ΕΟΚ” (97/Α) σε συμμόρφωση με την οδηγία 95/30/ΕΚ.	150 Α΄/15-7-1997
51.	<u>Π.Δ. 175/1997</u>	Τροποποίηση π.δ. 70α/1988 “Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμίαντο κατά την εργασία” (31/Α) σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/85/ΕΟΚ.	150 Α΄/15-7-1997
52.	<u>Π.Δ. 176/1997</u>	Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/85/ΕΟΚ.	150 Α΄/15-7-1997
53.	<u>Π.Δ. 177/1997</u>	Ελάχιστες προδιαγραφές για τη βελτίωση της προστασίας, της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στις εξορυκτικές δια γεωτρήσεων βιομηχανίες σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/91/ΕΟΚ.	150 Α΄/15-7-1997
54.	<u>Π.Δ. 62/1998</u>	Μέτρα για την προστασία των νέων κατά την εργασία, σε συμμόρφωση με την οδηγία 94/33/ΕΚ.	67 Α΄/26-3-1998
55.	ΔΙΠΑΔ/οικ/177/01	Πρόληψη εργασιακού κινδύνου κατά τη μελέτη του έργου	(ΦΕΚ 266 Β/2001΄)
56.	ΔΕΕΠΠ/οικ./85/01	Καθιέρωση του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας (Σ.Α.Υ.) και του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) ως απαραίτητων στοιχείων για την έγκριση μελέτης στο στάδιο της οριστικής μελέτης ή/και της μελέτης εφαρμογής σε κάθε Δημόσιο Έργο	(ΦΕΚ 686 Β΄/2001)
57.	ΔΙΠΑΔ/οικ.889/03	Πρόληψη και αντιμετώπιση του εργασιακού κινδύνου κατά την κατασκευή Δημοσίων Έργων (Σ.Α.Υ. και ΦΑΥ).	ΦΕΚ 16/Β/14-012003

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΓΚΥΚΛΙΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ

A/A	Τίτλος	Αριθμός Εγκυκλίου
1.	Εγκύκλιος Εφαρμογής Π.Δ. 778/1980 Περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν οικοδομικών εργασιών (ΦΕΚ 193Α΄/26-08-1980)	<u>131120/10-10-1980</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΘ/ΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
2.	Εγκύκλιος Εφαρμογής Π.Δ. 1073/1981 Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν εργασιών εις εργοτάξια έργων οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος Πολιτικού Μηχανικού (ΦΕΚ 260 Α΄/16-09-1981)	<u>131081/29-09-1981</u> <u>130236/15-02-1982</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΘ/ΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
3.	Εγκύκλιος Εφαρμογής Ν. 1396/1983 Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα (ΦΕΚ 126 Α΄/15-09-1983)	<u>132625/Δεκέμβριος 1983</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
4.	Εγκύκλιος Εφαρμογής Υ.Α. 130646/1984 Ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας (ΦΕΚ 154 Β΄/19-03-1984)	<u>130891/08-05-1984</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
5.	Εγκύκλιος Εφαρμογής Ν. 1430/1984 Κύρωση της 62 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας "που αφορά τις διατάξεις ασφάλειας στην οικοδομική βιομηχανία" και ρύθμιση θεμάτων που έχουν άμεση σχέση μ' αυτή (ΦΕΚ 49 Α΄/18-04-1984)	<u>131307/08-06-1984</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
6.	Εγκύκλιος Εφαρμογής Π.Δ. 225/1989 Υγιεινή και Ασφάλεια στα Υπόγεια Τεχνικά Έργα (ΦΕΚ 106 Α΄/02-05-1989)	<u>130528/23-05-1989</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
7.	Εγκύκλιος Εφαρμογής Υ.Α. 16440/Φ.10.4/445/1993 Κανονισμός παραγωγής και διάθεσης στην αγορά συναρμολογούμενων μεταλλικών στοιχείων για την ασφαλή κατασκευή και χρήση μεταλλικών σκαλωσιών (ΦΕΚ 756 Β΄/28-09-1993)	<u>130210/04-06-1997</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
8.	Εγκύκλιος Αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων κατά το θέρους	<u>130329/03-07-1995</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
9.	Εγκύκλιος Εφαρμογής Π.Δ. 397/1994 Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά την χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται κίνδυνο ιδίως για τη ράχη και την	<u>130405/16-08-1995</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ

Α/Α	Τίτλος	Αριθμός Εγκυκλίου
	οσφυϊκή χώρα των εργαζομένων σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 90/269/ΕΟΚ. (ΦΕΚ 221 Α΄/19-12-1994)	ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
10.	Εγκύκλιος Εφαρμογής Π.Δ. 105/1995 Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 92/58/ΕΟΚ. (ΦΕΚ 67 Α΄/10-04-1995)	<u>130409/18-08-1995</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
11.	Εγκύκλιος Εφαρμογής Π.Δ. 16/1996 Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/654/ΕΟΚ (ΦΕΚ 10 Α΄/18-01-1996)	<u>130532/31-07-1996</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
12.	Εγκύκλιος Εφαρμογής Π.Δ. 17/1996 Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ (ΦΕΚ 11 Α΄/18-01-1996)	<u>130297/15-07-1996</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
13.	Εγκύκλιος Εφαρμογής Π.Δ. 305/1996 Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ (ΦΕΚ 212 Α΄/29-08-1996)	<u>130159/07-05-1997</u> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

**ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΕ ΣΤΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ**

A/A	ΑΡ. ΟΔΗΓΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ
1.	80/1107/EEC	Περί προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους που παρουσιάζονται συνέπεια εκθέσεώς τους, κατά τη διάρκεια της εργασίας, σε χημικά, φυσικά ή βιολογικά μέσα.	Ν. 1568/1985
2.	83/477/EEC	Για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται στην έκθεσή τους στον αμιάντο κατά τη διάρκεια της εργασίας.	Π.Δ. 70α/1988
3.	86/188/EEC	Περί προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσεώς τους κατά τη διάρκεια της εργασίας στο θόρυβο.	Π.Δ. 85/1991
4.	88/642/EEC	Τροποποιητική της 80/1107/ΕΟΚ, περί προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους που παρουσιάζονται συνέπεια εκθέσεώς τους, κατά τη διάρκεια της εργασίας, σε χημικά, φυσικά ή βιολογικά μέσα.	Π.Δ. 77/1993
5.	89/391/EEC (Framework Directive)	Σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.	Π.Δ. 17/1996
6.	89/654/EEC	Σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις των χώρων εργασίας για την υγιεινή και την ασφάλεια.	Π.Δ. 16/1996
7.	89/655/EEC	Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για την χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους.	Π.Δ. 395/1994
8.	89/656/EEC	Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για την χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία.	Π.Δ. 396/1994
9.	90/269/EEC	Σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις υγιεινής και ασφάλειας για το χειρωνακτικό χειρισμό φορτίων όπου υπάρχει ιδιαίτερος κινδύνους βλάβης της ράχης και οσφυϊκής χώρας.	Π.Δ. 397/1994
10.	90/394/EEC	Για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία.	Π.Δ. 399/1994
11.	90/679/EEC	Σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία.	Π.Δ. 186/1995

A/A	ΑΡ. ΟΔΗΓΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ
12	91/382/EEC	Τροποποίηση της οδηγίας 83/477/ΕΟΚ για τον αμιάντο.	Π.Δ. 175/1997
13	91/383/EEC	Συμπλήρωση των μέτρων που αποσκοπούν στο να προάγουν τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εργαζομένων με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου ή με σχέση πρόσκαιρης εργασίας.	Π.Δ. 17/1996
14	92/57/EEC	Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά εργοτάξια.	Π.Δ. 305/1996
15	92/58/EEC	Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία.	Π.Δ. 105/1995
16	92/91/ EEC	Περί των ελαχίστων προδιαγραφών για τη βελτίωση της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στις εξορυκτικές δια γεωτρήσεων βιομηχανίες.	Π.Δ. 177/1997
17	92/104/EEC	Περί των ελαχίστων προδιαγραφών της για τη βελτίωση της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες.	Υ.Α. ΑΠ.Δ.7/Α/Φ1/14080/732/1996
18	93/88/EEC	Τροποποιητική της οδηγίας 90/679/ΕΟΚ (Βιολογικοί παράγοντες).	Π.Δ. 186/1995
19	93/104/EEC	Σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας.	Ν. 2639/1998 και Π.Δ. υπό έκδοση
20	95/30/ΕΚ	Για την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο της οδηγίας 90/679/ΕΟΚ (Βιολογικοί παράγοντες).	Π.Δ 174/1997
21	94/33/EEC	Περί προσεγγίσεως της νομοθεσίας των κρατών μελών όσον αφορά την προστασία των νέων.	Π.Δ 62/1998
22	95/63/ΕΚ	Τροποποίηση της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ για τον εξοπλισμό εργασίας.	Π.Δ υπό έκδοση
23	97/42/ΕΚ	Σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία.	Π.Δ υπό έκδοση
24	98/24/ΕΚ	Προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων κατά την εργασία από κινδύνους οφειλόμενους σε χημικούς παράγοντες.	Στο στάδιο εθνικής διαβούλευσης (ΣΥΑΕ)

ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΕ ΣΤΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ

A/A	ΑΡ. ΟΔΗΓΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ
1.	80/1107/EEC	Περί προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους που παρουσιάζονται συνέπεια εκθέσεώς τους, κατά τη διάρκεια της εργασίας, σε χημικά, φυσικά ή βιολογικά μέσα.	Ν. 1568/1985
2.	83/477/EEC	Για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται στην έκθεσή τους στον αμίαντο κατά τη διάρκεια της εργασίας.	Π.Δ. 70α/1988
3.	86/188/EEC	Περί προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της εκθέσεως τους κατά τη διάρκεια της εργασίας στο θόρυβο.	Π.Δ. 85/1991
4.	88/642/EEC	Τροποποιητική της 80/1107/ΕΟΚ, περί προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους που παρουσιάζονται συνέπεια εκθέσεως τους, κατά τη διάρκεια της εργασίας, σε χημικά, φυσικά ή βιολογικά μέσα.	Π.Δ. 77/1993
5.	89/391/EEC (Framework Directive)	Σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.	Π.Δ. 17/1996
6.	89/654/EEC	Σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις των χώρων εργασίας για την υγιεινή και την ασφάλεια.	Π.Δ. 16/1996
7.	89/655/EEC	Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για την χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους.	Π.Δ. 395/1994
8.	89/656/EEC	Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για την χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία.	Π.Δ. 396/1994
9.	90/269/EEC	Σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις υγιεινής και ασφάλειας για το χειρωνακτικό χειρισμό	Π.Δ. 397/1994

A/A	ΑΡ. ΟΔΗΓΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ
		φορτίων όπου υπάρχει ιδιαίτερος κινδύνος βλάβης της ράχης και οσφυϊκής χώρας.	
10	90/394/EEC	Για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία.	Π.Δ. 399/1994
11	90/679/EEC	Σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία.	Π.Δ. 186/1995
12	91/382/EEC	Τροποποίηση της οδηγίας 83/477/ΕΟΚ για τον αμίαντο.	Π.Δ. 175/1997
13	91/383/EEC	Συμπλήρωση των μέτρων που αποσκοπούν στο να προάγουν τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εργαζομένων με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου ή με σχέση πρόσκαιρης εργασίας.	Π.Δ. 17/1996
14	92/57/EEC	Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά εργοτάξια.	Π.Δ. 305/1996
15	92/58/EEC	Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία.	Π.Δ. 105/1995
16	92/91/EEC	Περί των ελαχίστων προδιαγραφών για τη βελτίωση της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στις εξορυκτικές διαγεωτρήσεων βιομηχανίες.	Π.Δ. 177/1997
17	92/104/EEC	Περί των ελαχίστων προδιαγραφών της για τη βελτίωση της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες. (προθεσμία 3.12.94, στο άρθρο 10 προθεσμία 3.12.2001)	Υ.Α. ΑΠ.Δ.7/Α/Φ1/14080/732/1996
18	93/104/EEC	Σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας.	Ν. 2639/1998 και Π.Δ. υπό έκδοση

A/A	ΑΡ. ΟΔΗΓΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ
19	95/30/ΕΚ	Για την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο της οδηγίας 90/679/ΕΟΚ (Βιολογικοί παράγοντες).	Π.Δ 174/1997
20	94/33/ΕΕΕ	Περί προσεγγίσεως της νομοθεσίας των κρατών μελών όσον αφορά την προστασία των νέων.	Π.Δ 62/1998
21	95/63/ΕΚ	Τροποποίηση της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ για τον εξοπλισμό εργασίας.	Π.Δ υπό έκδοση
22	97/42/ΕΚ	Σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία.	Π.Δ υπό έκδοση
23	98/24/ΕΚ	Προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων κατά την εργασία από κινδύνους οφειλόμενους σε χημικούς παράγοντες.	Στο στάδιο εθνικής διαβούλευσης (ΣΥΑΕ)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

Η παρούσα παράγραφος ακολουθεί τις απαιτήσεις που προσδιορίζονται στο Π.Δ. 305/96 Αρθ.3 παρ. 5&6

1. ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ

1.1 Οργάνωση διοίκησης

Η διοίκηση του εργοταξίου ορίζει τεχνικό υγείας και ασφαλείας όλου του έργου (Συντονιστής σε θέματα ασφάλειας και υγείας) σχετικά με τα μέτρα για την ασφάλεια και υγιεινή των εργαζομένων κατά την εκτέλεση των έργων, προς αποφυγή οποιοδήποτε ατυχήματος. Είναι δυνατόν, από το υπόλοιπο προσωπικό του έργου, να οριστούν και βοηθοί του τεχνικού υγείας και ασφάλειας.

Καθήκοντα και ευθύνες τεχνικού ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου

Ο τεχνικός υγείας και ασφαλείας (Συντονιστής σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου) είναι υπεύθυνος για όλες τις ενέργειες που καταγράφονται αναφέρονται αναλυτικά στον Κ.Δ.Π. 2002, άρθρο 38, παρ. 9 - 4 και συγκεκριμένα:

- Ο υπεύθυνος ασφαλείας και υγιεινής του έργου ευθύνεται για την επίβλεψη της εκτέλεσης των εργασιών, σύμφωνα προς τις ισχύουσες διατάξεις περί ασφαλείας και υγείας των εργαζομένων
- Έχει άμεση επικοινωνία με τους αρμόδιους φορείς, όπως Τροχαία – Αστυνομία, Πρώτες Βοήθειες, Τοπική Αυτοδιοίκηση, κοινωνικούς φορείς, φορείς μαζικής ενημέρωσης και τους βιομηχανικούς χώρους που επηρεάζονται από τις εργασίες
- Πρόγνωση και λύση προβλημάτων που προκύπτουν στο έργο, όπως κυκλοφοριακό, ανασφαλείς συνθήκες στο εργασιακό περιβάλλον, τοπικές δυσκολίες για την ασφάλεια του έργου και των εργαζομένων
- Συσκέπτεται με τους μηχανικούς του εργοταξίου πληροφορώντας τους για τον βαθμό των μέτρων ασφαλείας που εφαρμόζονται
- Οργανώνει ελέγχους ασφαλείας στο εργοτάξιο, ώστε να επιβεβαιώνεται η διατήρηση και επιβολή των μέτρων ασφαλείας
- Επιβεβαιώνει την ύπαρξη του κατάλληλου προσωπικού εξοπλισμού ασφαλείας για κάθε εργαζόμενο
- Ελέγχει την εκτέλεση των εργασιών, επισκέπτεται τις θέσεις εργασίας του εργοταξίου και αναφέρει τις όποιες αποκλίσεις επισημαίνονται
- Ερευνά τα ατυχήματα και διατηρεί ημερολόγιο καταγραφής τους για την εξαγωγή συμπερασμάτων προς αποφυγή άλλων παρόμοιων περιστατικών (στο παράρτημα δίνεται ενδεικτικό δελτίο καταγραφής περιστατικών και ατυχημάτων)
- Αναφέρει στον Υπεύθυνο του εργοταξίου (Εργοταξίαρχη) κάθε παράβαση και τις προτεινόμενες διορθωτικές ενέργειες

- Επιβεβαιώνει ότι το προσωπικό του εργοταξίου είναι ενημέρο σχετικά με τις πρώτες βοήθειες που πρέπει να παρέχονται

1.2 Κανόνες Εργοταξίου του Αναδόχου

Ο Ανάδοχος κατασκευής αναμένεται να ορίσει σαφείς κανόνες και διαδικασίες για όλους τους εργαζόμενους και επισκέπτες στο εργοτάξιο. Προτείνεται π.χ. να καθιερωθεί από τον Ανάδοχο κατασκευής ένα σύστημα αδειών πρόσβασης στο εργοτάξιο, προσωπικό που θα επιβλέπει την τήρηση του παραπάνω συστήματος, κατάλληλη σήμανση κ.λπ.

Κανόνες και καθήκοντα των εργαζομένων

Όλοι οι εργαζόμενοι πρέπει να συμμορφώνονται με τα μέτρα ασφαλείας που καθιερώνονται στο εργοτάξιο ώστε να προστατεύονται τόσο οι ίδιοι όσο και τρίτα μέρη. Τα ελάχιστα μέτρα ασφαλείας είναι τα ακόλουθα:

- Υποχρεωτική χρήση του εξοπλισμού ασφαλείας και άλλων προστατευτικών μέσων που παρέχονται, όπου απαιτούνται
- Άμεση αναφορά στον υπεύθυνο ασφαλείας για έλλειψη εξοπλισμού ασφαλείας και επικίνδυνες συνθήκες εργασίας
- Δεν επιτρέπεται η μετακίνηση ή τροποποίηση του εξοπλισμού ασφαλείας και των προστατευτικών μέτρων χωρίς τη σχετική έγκριση
- Δεν επιτρέπεται καμία ενέργεια με πρωτοβουλία των εργαζομένων που δεν συμβιβάζεται ως προς τα μέτρα ασφάλειας, διότι τίθεται σε κίνδυνο η δική τους ασφάλεια και η ασφάλεια των άλλων

Ο Ανάδοχος πρέπει να εφαρμόσει Σύστημα Α&Υ που θα περιλαμβάνει διαδικασίες σύμφωνες με την ελληνική νομοθεσία και τις βέλτιστες πρακτικές Α&Υ στην Εργασία, για να διασφαλιστεί η προστασία του προσωπικού και του περιβάλλοντος εργασίας από ατυχήματα ή ζημιές.

Ο κύριος στόχος του είναι η επίτευξη ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος σε όλα τα εργοτάξια. Κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί εν μέρει με ελέγχους του Συντονιστή Ασφαλείας του Αναδόχου (ΣΑΑ) ή των Μηχανικών Ασφαλείας (ΜΑ) ή του Γιατρού Εργασίας (ΓΕ), για το εντοπισμό των συνθηκών και διαδικασιών που ενέχουν κινδύνους, και την διόρθωση αυτών ώστε να εξαλείφεται ή να μειώνεται η πιθανότητα ατυχήματος.

Για την επίτευξη των στόχων του συστήματος ασφαλείας, ο Ανάδοχος Κατασκευής εφαρμόζει πρόγραμμα επιθεώρησης για το σύνολο του Έργου. Οι επιθεωρήσεις αυτές παρέχουν στοιχεία, σε σταθερή βάση, προς την Διοίκηση του Αναδόχου Κατασκευής όσον αφορά το κατά πόσο ικανοποιούνται οι απαιτήσεις της κείμενης νομοθεσίας για την Ασφάλεια και Υγιεινή των Εργαζομένων στον χώρο εργασιών. Κάτι τέτοιο επιτρέπει επίσης τον καθορισμό και την εφαρμογή των διορθωτικών ενεργειών. Ο Ανάδοχος πρέπει να διαθέτει όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με την ασφάλεια και απαιτούνται κατά την έναρξη της εγκατάστασης του νέου εργοταξίου, καθώς και όλες τις δημόσιες εγκρίσεις, όταν απαιτούνται.

- Εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην Επιθεώρηση Εργασίας για την έναρξη εργασιών.
- Ημερολόγιο Μέτρων Ασφαλείας.

- Σχέδιο Α&Υ (για το στάδιο κατασκευής).
- Φ.Α.Υ. (πρώτη έκδοση).
- Βιβλίο Υποδείξεων ΜΑ/ΓΕ.
- Ημερολόγιο Ατυχημάτων.
- Συμβάσεις με τις οποίες ορίζονται οι ΣΑΑ και ΓΕ.
- Ανάρτηση πινάκων στους χώρους εργασίας με το πρόγραμμα των ΜΑ, ΣΑΑ και ΓΕ ούτως ώστε να ενημερώνονται οι υπάλληλοι για την παρουσία τους.
- Έκδοση αδειών από τοπικούς δημόσιους / ιδιωτικούς φορείς που εμπλέκονται στην κατασκευή.
- Ύπαρξη σχεδίων και διαδικασιών για περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης.
- Ύπαρξη προγράμματος προληπτικών εξετάσεων που εκτελεί ο ΓΕ.
- Προγράμματα εκπαίδευσης και πρόβλεψη για περιοδικές ασκήσεις που εκτελεί το προσωπικό του αναδόχου σε θέματα Α&Υ.

1.3 Συσκέψεις ασφαλείας

Κάθε μήνα πρέπει να υλοποιείται σύσκεψη ασφαλείας στο εργοτάξιο με τη συμμετοχή του Διευθυντή έργου, του Τεχνικού Ασφαλείας του Αναδόχου, του Συντονιστή Ασφαλείας κατά την εκτέλεση του έργου, του Ιατρού Εργασίας του Αναδόχου, των Μηχανικών, των Εργοδηγών και των Υπεργολάβων. Στη σύσκεψη πρέπει να τηρούνται πρακτικά και θα καθορίζονται οι στόχοι της επομένης περιόδου.

Συσκέψεις συγκαλούνται επίσης, και κάθε φορά που πρόκειται να εκτελεστεί και μία εργασία. Στις συσκέψεις αυτές, συμμετέχει όλο το κύριο προσωπικό, ώστε να ενημερωθεί σχετικά με τα προβλήματα περί ασφαλείας. Αντικείμενο της σύσκεψης είναι ο συντονισμός του κυρίως προσωπικού από τον υπεύθυνο ασφαλείας και υγείας καθώς και η σύνταξη της σχετικής αναφοράς, η οποία υπογράφεται από όλους τους συμμετέχοντες.

Ο υπεύθυνος ασφαλείας σε συνεργασία με τους άλλους ειδικούς εκτελεί ελέγχους ώστε να εξασφαλίζει τη συμμόρφωση για τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας. Αν ο υπεύθυνος ασφαλείας παρατηρήσει οποιαδήποτε μη συμμόρφωση, συγκαλείται σύσκεψη με την παρουσία όλων των μελών που εμπλέκονται. Αντικείμενο της σύσκεψης είναι η εξέταση της μη συμμόρφωσης και η απόφαση για τη διορθωτική ενέργεια που πρέπει να πραγματοποιηθεί. Ακολούθως, αν ο υπεύθυνος ασφαλείας θεωρεί ότι στη διάρκεια της επιθεώρησης οι διορθωτικές ενέργειες δεν έχουν πραγματοποιηθεί, το αναφέρει άμεσα στον Εργοταξίαρχη.

1.3 Τεκμηρίωση

Όταν διαπιστώνεται κάποια μη συμμόρφωση ως προς την ασφάλεια, ο υπεύθυνος ασφαλείας συντάσσει και υπογράφει μία αναφορά παράβασης κανόνων ασφαλείας όπου περιγράφεται η διαπιστωμένη κατάσταση και δίνονται οι απαιτούμενες εντολές σχετικά με τις διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να εκτελεστούν. Η αναφορά δίδεται στον άμεσα υπεύθυνο της θέσεως εργασίας και κοινοποιείται στον υπεύθυνο εργοταξίου.

Ο παραλήπτης της προαναφερόμενης αναφοράς πρέπει να υλοποιήσει αμέσως τις υποδεικνυόμενες διορθωτικές ενέργειες. Ακολούθως, ο υπεύθυνος ασφαλείας επιθεωρεί και επιβεβαιώνει ότι έχει γίνει η διορθωτική ενέργεια, οπότε καταγράφεται τότε στην αναφορά η ημερομηνία της ενέργειας.

Όλα τα έγγραφα σχετικά με τα θέματα ασφαλείας αρχειοθετούνται. Τέλος, η αναφορά υποβάλλεται στον Εργοταξίαρχη προς έλεγχο και ενημέρωση.

1.4 Υπεργολάβοι

Στη περίπτωση που υπάρξει υπεργολάβος, δεν θα ξεκινά εργασίες αν προηγουμένως δεν του έχουν αναλυθεί οι νομοθετικές και συμβατικές του υποχρεώσεις για την ασφάλεια. Επίσης πρέπει να έχει ορίσει τεχνικό ασφαλείας (και γιατρό εργασίας αν το προσωπικό του υπερβαίνει τα 50 άτομα) και εκπρόσωπο στο εργοτάξιο. Ο εκπρόσωπος του υπεργολάβου είναι υποχρεωμένος να παρακολουθήσει την εκπαίδευση ασφαλείας και να ενημερώσει, καθώς επίσης και να διανέμει όλα τα απαραίτητα ΜΑΠ, σε όλο το προσωπικό που θα χρησιμοποιηθεί στο έργο πριν την έναρξη των εργασιών σε αυτό.

1.5 Διαβούλευση

Τα αρμόδια πρόσωπα για την ασφάλεια (τεχνικός ασφαλείας και γιατρός εργασίας Αναδόχου, συντονιστής ασφαλείας κατά την εκτέλεση του έργου) πρέπει να εξασφαλίζουν την απαραίτητη διαβούλευση τόσο εσωτερικά σε όλη την πυραμίδα της ιεραρχίας στο εργοτάξιο, όσο και εξωτερικά με τους αρμόδιους φορείς και αρχές (Αστυνομία, Επαρχεία, Τεχνικές Υπηρεσίες Δήμων, Πυροσβεστική Υπηρεσία).

1.6 Προμηθευτές και κατασκευαστές

Όλοι οι προμηθευτές υλικών και οι κατασκευαστές εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθούν στο έργο υποχρεούνται να παρέχουν προϊόντα και εξοπλισμό τα οποία είναι σύμφωνα με τη νομοθεσία. Επίσης οφείλουν να παρέχουν κάθε δυνατή πληροφορία σχετικά με τις ιδιότητες και τις οδηγίες χρήσης/εφαρμογής των προϊόντων και του εξοπλισμού που προμηθεύουν.

1.7 Επισκέπτες

Σε όλους τους επισκέπτες πρέπει να παρέχονται οδηγίες για την ασφάλεια, ο απαραίτητος εξοπλισμός (κράνος, παπούτσια ασφαλείας, φωσφορίζον γιλέκο κλπ) και υπεύθυνος συνοδός στο έργο. Οι επισκέπτες οφείλουν να συμμορφώνονται με προθυμία στους κανόνες ασφαλείας.

1.8 Πληροφορίες εργοταξίου

Οι εξής ελάχιστες πληροφορίες θα παρουσιάζονται επι τόπου του έργου, αναρτημένες στο χώρο του γραφείου του διευθύνοντος του έργου:

- Πολιτική Ασφάλειας της Εργασίας
- Θέση κουτιών πρώτων βοηθειών
- Σχέδιο εκκένωσης εργοταξίου σε περίπτωση πυρκαγιάς, σεισμού
- Εκκένωση και σημεία συνάθροισης σε περίπτωση πυρκαγιάς
- Ταυτότητα, θέση και τηλέφωνο υπευθύνων και αναπληρωτών σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης

- Ταυτότητα, θέση και τηλέφωνο ατόμων που παρέχουν πρώτες βοήθειες και αναπληρωτών
- Εκ των προτέρων γνωστοποίηση
- Χρονοδιάγραμμα συσκέψεων για θέματα ασφαλείας εργοταξίου
- Θέση και τηλέφωνο πλησιέστερου Νοσοκομείου και Κέντρου Υγείας για κάθε εργοτάξιο

2. ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

2.1 Εκπαίδευση ασφάλειας

Επιβάλλεται κάθε εργαζόμενος στο έργο να έχει περάσει τη βασική εκπαίδευση ασφαλείας. Η εκπαίδευση πρέπει να γίνεται πριν την ανάληψη των καθηκόντων του στο έργο και πριν από κάθε αλλαγή καθηκόντων. Η εκπαίδευση ασφαλείας πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνει την πολιτική ασφαλείας του Ανάδοχου, τους γενικούς κανόνες ασφαλείας που τηρούνται στο εργοτάξιο, τους ειδικούς για την εργασία που θα εκτελέσει, τα αρμόδια πρόσωπα για την ασφάλεια (τεχνικός ασφαλείας επιχείρησης, συντονιστής ασφαλείας κατά την εκτέλεση του έργου, γιατρός εργασίας επιχείρησης), τους κινδύνους της εργασίας που πρόκειται να εκτελέσει, την αναγκαιότητα αναφοράς των επικίνδυνων καταστάσεων καθώς και των ατυχημάτων.

Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι η εκπαίδευση του προσωπικού δεν αφορά μόνο την εκπαίδευση σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας. Θεωρείται ότι και η εκπαίδευση στο κάθε αυτό εργασιακό αντικείμενο, ανάλογα με την ειδικότητα του κάθε εργαζόμενου, εξασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία καθώς και ασφαλέστερο για τον εργαζόμενο περιβάλλον.

2.2 Μέσα Ατομικής Προστασίας

Τα ΜΑΠ χορηγούνται σε κάθε εργαζόμενο της Επιχείρησης ανάλογα με το είδος της Εργασίας που εκτελεί. Υπεύθυνος για την χορήγηση και την επιλογή του είδους ΜΑΠ για κάθε υπηρεσιακή μονάδα είναι ο Τ.Α. σε συνεργασία με τον Γ.Ε..

2.2.1 Γενική τοποθέτηση

Παρ' όλα τα μέτρα προστασίας που λαμβάνονται για τον περιορισμό των κινδύνων στους χώρους εργασίας αυτοί δεν μπορούν να εξαλειφθούν τελείως. Το τελευταίο μέσο για τον έλεγχο της προστασίας των εργαζομένων, αφού εξαντληθούν όλα τα άλλα μέσα (αποφυγή του κινδύνου, αντικατάσταση με το λιγότερο επικίνδυνο, μη έκθεση του εργαζόμενου, συλλογικά μέτρα προστασίας), είναι τα Μέσα Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ).

Ως μέσα ατομικής προστασίας νοείται κάθε εξοπλισμός τον οποίο ο εργαζόμενος πρέπει να φορά ή να φέρει κατά την εργασία, για να προστατεύεται από ένα ή περισσότερους κινδύνους, για την ασφάλεια και την υγεία του, μαζί με κάθε συμπλήρωμα ή εξάρτημα του εξοπλισμού που εξυπηρετεί αυτό το σκοπό.

Τα ΜΑΠ είναι προσωπικά και προστατεύουν τον εργαζόμενο από κινδύνους για το σώμα, το κρανίο, τα μάτια, το αναπνευστικό σύστημα, την ακοή, τα πόδια και τα χέρια.

Οι όροι κάτω από τους οποίους πρέπει να χρησιμοποιείται ένας εξοπλισμός ατομικής προστασίας (ΜΑΠ), ιδίως όσον αφορά τη διάρκεια του χρόνου κατά τον οποίο ο εργαζόμενος πρέπει να φορά τον εξοπλισμό αυτό, θα καθορίζονται από τη σοβαρότητα του κινδύνου, τη συχνότητα της έκθεσης στον κίνδυνο, τα

χαρακτηριστικά της θέσης εργασίας του κάθε εργαζόμενου, καθώς και από την απόδοση του εξοπλισμού ατομικής προστασίας.

Για τη σωστή επιλογή των μέσων ατομικής προστασίας πρέπει πρώτα να διευκρινιστεί επακριβώς ο κίνδυνος, ο χρόνος έκθεσης των εργαζομένων σε αυτόν και το χρονικό διάστημα έκθεσης.

Η απαίτηση από τον εξοπλισμό ΜΑΠ είναι:

- Να είναι σύμφωνος προς τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις σχετικά με το σχεδιασμό και την κατασκευή τους, από πλευράς ασφαλείας και υγείας (σήμα CE και ανάλογες προδιαγραφές).
- Να είναι κατάλληλος για τους κινδύνους που πρέπει να προλαμβάνονται και να μη συνεπάγεται η χρήση του νέους κινδύνους.
- Να ανταποκρίνεται στις συνθήκες που επικρατούν στο χώρο εργασίας.
- Να έχει επιλεγεί με πρόνοια για τις εργονομικές ανάγκες και τις ανάγκες προστασίας της υγείας των εργαζομένων.
- Να έχει υποστεί τις απαραίτητες προσαρμογές ώστε να ταιριάζει στο χρήστη.
- Στην περίπτωση πολλαπλών κινδύνων, για τους οποίους απαιτείται να φορά ο εργαζόμενος ταυτόχρονα περισσότερους από έναν εξοπλισμούς προστασίας, οι εξοπλισμοί αυτοί πρέπει να είναι συμβατοί και να διατηρούν την αποτελεσματικότητά τους έναντι των αντιστοίχων κινδύνων.
- Ο εξοπλισμός πρέπει να εφαρμόζει κατάλληλα στον εργαζόμενο ώστε να του εξασφαλίζει άνεση στις κινήσεις του.
- Οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν γνώμη κατά την επιλογή αφού αυτοί θα τον χρησιμοποιήσουν.

Πριν την επιλογή του εξοπλισμού πρέπει να γίνει αξιολόγηση η οποία θα λαμβάνει υπόψη της τη γνώμη του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει:

- Την καταγραφή, ανάλυση και εκτίμηση των κινδύνων που δεν είναι δυνατό να αποφευχθούν με άλλα μέτρα ή μέσα.
- Τον καθορισμό των χαρακτηριστικών που απαιτούνται για να ανταποκρίνεται ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας στους κινδύνους που έχουν εκτιμηθεί, έχοντας υπόψη τις ενδεχόμενες πηγές κινδύνων που είναι δυνατό να δημιουργήσει ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας.
- Την εκτίμηση των χαρακτηριστικών των υπό εξέταση διαθέσιμων εξοπλισμών ατομικής προστασίας.

Για την αποτελεσματική προστασία μέσω του εξοπλισμού ΜΑΠ πρέπει:

- Οι εργαζόμενοι να εκπαιδεύονται στη σωστή χρήση των ΜΑΠ και να ενημερώνονται για την αναγκαιότητα της χρήσης τους.
- Τα ΜΑΠ πρέπει να χρησιμοποιούνται πάντα και να μην υπάρχουν εξαιρέσεις για “λίγα λεπτά”.
- Πρέπει να υπάρχει κατάλληλη σήμανση προειδοποίησης στους χώρους όπου είναι απαραίτητη η χρήση ΜΑΠ.
- Τα ΜΑΠ πρέπει να καθαρίζονται μετά τη χρήση τους και να αποθηκεύονται όταν δε χρησιμοποιούνται.

- Τα ΜΑΠ πρέπει να ελέγχονται και να επιθεωρούνται τακτικά και σε περιπτώσεις φθορών να αντικαθίστανται.
- Να χρησιμοποιούνται τα κατάλληλα ανταλλακτικά για τα ΜΑΠ.
- Οι εργαζόμενοι πρέπει να αναφέρουν κάθε φθορά ή απώλεια ΜΑΠ στους επιβλέποντες τους.

Οποιαδήποτε αλλαγή στον τρόπο εργασίας και στην παραγωγική διαδικασία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και τα ΜΑΠ να τροποποιούνται εφόσον είναι αναγκαίο.

2.2.2 Ταξινόμηση των ΜΑΠ

Μια πρώτη ταξινόμηση των ΜΑΠ είναι η εξής

Μέσα προστασίας κεφαλής :

- Κράνος
- Χειμερινά καλύμματα
- Ψάθινα καπέλα (για προστασία από τον ήλιο σε εργασίες υπαίθρου)
- Προσωπίδες
- Γυαλιά

Μέσα προστασίας της ακοής :

- Ωτοβύσματα
- Ωτοασπίδες

Μέσα προστασίας της αναπνοής :

- Φιλτράσκεις
- Μάσκα ημίσειως προσώπου
- Μάσκα ολόκληρου προσώπου
- Αυτόνομη αναπνευστική συσκευή
- Μη αυτόνομη αναπνευστική συσκευή

Μέσα προστασίας των άκρων:

- Γάντια
- Γκέτες
- Υποδήματα

Μέσα προστασίας του σώματος:

- Φόρμα εργασίας
- Ποδιές (ηλεκτροσυγκολλητή κ.α.)

Αναλυτικότερα:

α. ΜΑΠ Σώματος

Ο ατομικός εξοπλισμός προστασίας του σώματος είναι, τις περισσότερες φορές, συνυφασμένος με τα ρούχα εργασίας. Οι απλές φόρμες εργασίας για παράδειγμα, προστατεύουν τους εργαζόμενους από τη σκόνη, λάδια, γράσα, κ.τ.λ.. Όμως υπάρχουν και περιπτώσεις όπου οι κίνδυνοι είναι αυξημένοι και απαιτείται ειδική ενδυμασία για την επαρκή προστασία του σώματος.

Ανάλογα με την επιθυμητή προστασία που παρέχουν τα ΜΑΠ σώματος είναι και το υλικό κατασκευής τους. Υπάρχουν προστατευτικά ρούχα φτιαγμένα από φυσικές ίνες, δέρμα, συνθετικό ή φυσικό καουτσούκ και συνθετικές ίνες.

Τα προστατευτικά μέσα του σώματος μπορούμε να τα διακρίνουμε αναλόγως των κινδύνων από τους οποίους προστατεύουν τους εργαζόμενους:

- Δυσμενείς καιρικές συνθήκες: η προστασία των εργαζομένων από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες, κρύο, ζέστη, αέρας, κλπ πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη στις εργασίες υπαίθρου. Οι φόρμες εργασίας μπορούν να είναι από φυσικές ή συνθετικές ίνες και αδιάβροχες. Σε ιδιαίτερα ψυχρές καιρικές συνθήκες πρέπει να φοριούνται και εσωτερικά γιλέκα για περισσότερη προστασία.
- Καυστικές ή διαβρωτικές ουσίες: για την προστασία του σώματος από τις διαβρωτικές ουσίες πρέπει να επιλέγονται κατάλληλα γιλέκα, σακάκια, ή ολόσωμες ποδιές ή φόρμες τα οποία είναι ανθεκτικά στην διαβρωτική δράση της ουσίας και σε περίπτωση ατυχήματος παρέχουν στον εργαζόμενο το απαραίτητο χρονικό διάστημα για να τα αφαιρέσει από το σώμα του.
- Άλλοι κίνδυνοι: άλλοι κίνδυνοι που απαιτούν την προστασία του σώματος είναι ακτινοβολίες, αντικείμενα σε πτώση, οι θερμές εργασίες (ηλεκτροσυγκόλληση), εργασίες σε περιβάλλον υπό πίεση, επικίνδυνα αέρια, μηχανικές προσβολές (διάτρηση, κοψίματα), συνθήκες χαμηλής ορατότητας (ενδυμασίες με φθορίζουσα επισήμανση ή με αντανάκλαση).

β. ΜΑΠ Κεφαλής

Κυριότερο προστατευτικό μέσο της κεφαλής είναι τα προστατευτικά κράνη. Το σημαντικότερο πρόβλημα με τα κράνη, είναι ότι οι εργαζόμενοι δεν τα φορούν είτε γιατί δεν τα έχουν συνηθίσει είτε επειδή θεωρούν ότι τους δημιουργούν διάφορα προβλήματα κατά την εργασία τους. Πολλές φορές βέβαια, κακή επιλογή κράνους δεν επιτρέπει στον εργαζόμενο να δουλέψει με άνεση και ασφάλεια.

Για την επιλογή ενός προστατευτικού κράνους πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες της εργασίας και οι πιθανοί κίνδυνοι, ώστε η επιλογή του κράνους να είναι κατάλληλη προσφέροντας αποτελεσματική προστασία στον χρήστη του, χωρίς να δημιουργεί άλλα προβλήματα ή κινδύνους.

Ειδικότερα το κράνος πρέπει να:

- Εφαρμόζει σωστά στην κεφαλή και να είναι όσο το δυνατό ελαφρύτερο.
- Έχει εσωτερικό σύστημα απορρόφησης των κραδασμών μετά από κάποιο χτύπημα.
- Ασφαλίζεται σταθερά στην κεφαλή και να μην πέφτει εύκολα.
- Επιτρέπει τον αερισμό της κεφαλής και να εμποδίζει τη θέρμανση της.

- Είναι ανθεκτικό στις πιθανές πιέσεις που μπορεί να εφαρμοστούν σε αυτό.
- Αντανακλά τα αντικείμενα που πέφτουν και όχι να τα συγκρατεί.
- Είναι μονωμένο για αποφυγή ηλεκτροπληξίας σε πιθανή περίπτωση επαφής με ηλεκτρικά καλώδια.
- Είναι ανθεκτικά στις πτώσεις από ύψος.
- Μπορεί να χρησιμοποιηθεί παράλληλα με προστατευτικά μέσα του προσώπου ή των ματιών ή της ακοής.

γ. ΜΑΠ Ματιών

Η επιλογή προστατευτικών μέσων για τα μάτια πρέπει να γίνεται αφού πρώτα εκτιμηθούν όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι της εργασίας και διασφαλιστεί ότι αυτά τα προστατευτικά των ματιών παρέχουν επαρκή προστασία για τους συγκεκριμένους κινδύνους.

Υπάρχουν 4 βασικοί τύποι προστατευτικών μέσων των ματιών :

- Προστατευτικά γυαλιά με ή χωρίς παράπλευρες ασπίδες.
- Eye – cup.
- Κράνη με προστατευτικό γυαλί.
- Μάσκες χειρός με προστατευτικό γυαλί.

δ. ΜΑΠ Αναπνοής

Η ανάγκη για χρήση ΜΑΠ αναπνοής προκύπτει όταν υπάρχει έλλειψη οξυγόνου, ή / και παρουσία αιωρούμενων επιβλαβών σωματιδίων (στερεών, υδρατμών ή αερίων). Τα ΜΑΠ αναπνοής σκοπό έχουν στην πρώτη περίπτωση να παρέχουν στον εργαζόμενο την ποσότητα του απαιτούμενου οξυγόνου και καθαρού αέρα ή να εμποδίσουν την εισπνοή (με συγκράτηση) σωματιδίων τα οποία ο εργαζόμενος δεν πρέπει να εισπνεύσει.

Η επιλογή του κατάλληλου προστατευτικού μέσου της αναπνοής πρέπει να βασίζεται στους πιθανούς κινδύνους της εργασίας. Για τον καλύτερο εντοπισμό αυτών πρέπει να εξεταστεί:

- Ποιες είναι οι επικίνδυνες ουσίες της ατμόσφαιρας στις οποίες εκτίθεται ο εργαζόμενος.
- Ποιες είναι οι επιπτώσεις των ουσιών αυτών στον ανθρώπινο οργανισμό.
- Ποια είναι η συγκέντρωση της επικίνδυνης ουσίας στην ατμόσφαιρα και ποιο το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο αυτής.
- Πόσο συχνά και για πόσο διάστημα θα χρησιμοποιείται ο εξοπλισμός.

Υπάρχουν τρεις βασικοί τύποι προστατευτικών συσκευών της αναπνοής:

- Μάσκες φιλτραρίσματος του αέρα (με κατάλληλα φίλτρα για κάθε περίπτωση).
- Αεροτροφοδοτούμενες συσκευές.
- Αναπνευστικές συσκευές με οξυγόνο.

Οι παραπάνω τύποι προστατευτικών συσκευών της αναπνοής διαιρούνται σε επιμέρους κατηγορίες ανάλογα με τη μορφή τους και τη προστασία που προσφέρουν.

ε. ΜΑΠ Χεριών

Η χρήση ΜΑΠ χεριών είναι σχεδόν απαραίτητη στις περισσότερες θέσεις εργασίας όπου υπάρχει κίνδυνος για τα χέρια. Δυστυχώς, η κακή επιλογή και η άγνοια περί τα ΜΑΠ χεριών έχουν οδηγήσει τους εργαζόμενους να κάνουν όλες τις εργασίες με γυμνά χέρια.

Οι τραυματισμοί των χεριών μπορούν να προκληθούν από:

- Φωτιά ή θερμές επιφάνειες.
- Το κρύο.
- Το ηλεκτρικό ρεύμα.
- Επικίνδυνες χημικές ουσίες (τοξικές, ερεθιστικές, διαβρωτικές).
- Χτυπήματα ή κοψίματα ή γδαρσίματα.
- Ηλεκτρομαγνητική ή ιοντική ακτινοβολία.

Οι τραυματισμοί των χεριών είναι αρκετά σοβαροί, γι' αυτό πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες εργασίας και τα υλικά με τα οποία έρχεται σε επαφή ο εργαζόμενος, ώστε να επιλεγούν τα κατάλληλα μέσα προστασίας των χεριών τους.

Γάντια γενικής χρήσεως δεν υπάρχουν. Υπάρχουν γάντια γενικής προστασίας μόνο, όμως, από χαμηλούς μηχανικούς κινδύνους. Το σχήμα και το υλικό των ΜΑΠ χεριών καθορίζεται από τους πιθανούς εργασιακούς κινδύνους. Με αυτό το τρόπο επιλέγουμε ειδικά γάντια για προστασία :

- Από ηλεκτρικό ρεύμα, φτιαγμένα από δέρμα ή καουτσούκ.
- Από θερμότητα και φωτιά, φτιαγμένα από αμίαντο, ίνες αλουμινίου ή γυαλιού, κλπ.
- Από υγρασία και νερό, φτιαγμένα από συνθετικό και φυσικό καουτσούκ.
- Από ισχυρά οξέα, φτιαγμένα από πολυβινιλοχλωρίδιο.
- Από μέτρια οξέα, φτιαγμένα από πολυβινιλοχλωρίδιο, νεοπρένιο, φυσικό καουτσούκ, κ.λπ.
- Από κοψίματα, φτιαγμένα από δέρμα ενισχυμένα με μέταλλο.

Ειδικότερα για την προστασία από διάφορες χημικές ουσίες πριν την επιλογή των γαντιών πρέπει να συλλέγονται πληροφορίες σχετικά με:

- Τη συγκέντρωση του χημικού στα διάφορα στάδια της εργασίας.
- Τις θερμοκρασιακές συνθήκες.
- Τη χρονική διάρκεια χρήσεως.

Σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ειδικές μανσέτες μαζί με τα γάντια, για επιπλέον προστασία των καρπών και του μπράτσου.

στ. ΜΑΠ Ποδιών

Η χρησιμοποίηση ΜΑΠ ποδιών κρίνεται επιβεβλημένη για τους εργαζόμενους στα τεχνικά έργα. Οι συχνότεροι κίνδυνοι είναι μηχανικοί.

Οι τραυματισμοί των ποδιών μπορούν να προκληθούν από:

- Πτώση αντικειμένων σε αυτά και ιδιαίτερα στα δάχτυλα των ποδιών.
- Επικίνδυνα υλικά (π.χ. προσθετικά τσιμέντου) ή σπίθες.
- Κτυπήματα του ποδιού σε αντικείμενα.
- Το πάτημα αιχμηρών αντικειμένων ή επικίνδυνων επιφανειών.

Κυριότερο προστατευτικό μέσο των ποδιών είναι οι μπότες και τα παπούτσια ασφαλείας, ο τύπος των οποίων καθορίζεται από τους εργασιακούς κινδύνους.

- Μπότες ή παπούτσια με σόλες από καουτσούκ ή άλλο συνθετικό υλικό πρέπει να χρησιμοποιούνται σε χώρους με γλιστερά δάπεδα.
- Μπότες με ενισχυμένο «σώμα» για προστασία από πιθανά χτυπήματα είναι απαραίτητες σε εργοτάξια.
- Μπότες ή παπούτσια με εσωτερικά μεταλλικά προστατευτικά των δαχτύλων για προστασία από πτώσεις αντικειμένων.
- Μπότες ή παπούτσια με μονωτική σόλα όπου υπάρχει κίνδυνος ηλεκτροπληξίας.
- Αγώγιμες μπότες ή παπούτσια για αποφυγή δημιουργίας στατικού ηλεκτρισμού.
- Μπότες από συνθετικό καουτσούκ ή κάποιο άλλο κατάλληλο υλικό για προστασία από επικίνδυνα υλικά (διαβρωτικά).

Τα ΜΑΠ ποδιών προσφέρουν επιπλέον άνεση, ευστάθεια και γενική προστασία, προστατεύοντας τον εργαζόμενο από γλιστρήματα, παραπατήματα, τσιμπήματα, επαφή με ερεθιστικά φυτά (τσουκνίδες, κάκτους κλπ).

Όπου υπάρχει η πιθανότητα να χρειαστεί άμεσο βγάλσιμο των υποδημάτων αυτά πρέπει να είναι χωρίς γλώσσες και να λύνονται εύκολα.

Μερικές φορές είναι απαραίτητη και η χρήση επιγονατίδων για την πληρέστερη προστασία του ποδιού από κτυπήματα ή καψίματα.

Προστασία από πτώσεις

Σχοινιά και ζώνες ασφαλείας

Οι εργαζόμενοι σε θέσεις εργασίας με σημαντική υψομετρική διαφορά από τον περιβάλλοντα χώρο, που δεν είναι δυνατόν να προστατευθούν από τον κίνδυνο πτώσης με τεχνικά ή με άλλα μέτρα συλλογικής προστασίας.

Ισχύουν οι παρακάτω βασικές αρχές

1. Όλα τα μεταλλικά μέρη των ζωνών και των σχοινιών ασφαλείας πρέπει να είναι κατασκευασμένα από σφυρήλατο χάλυβα ή από άλλο ισοδύναμης αντοχής υλικό.

2. Τα σχοινιά ασφαλείας πρέπει να είναι κατασκευασμένα από συνθετικά νήματα υψηλής αντοχή ή από ειδικό εύκαμπτο συρματόσχοινο, αν υπάρχει κίνδυνος να κοπούν από εξωτερική αιτία.
3. Οι γάντζοι που χρησιμοποιούνται για την αγκύρωση των ζωνών ασφαλείας πρέπει να είναι ειδικοί για το σκοπό αυτό γάντζοι ασφαλείας.
4. Οι ζώνες ασφαλείας, τα σχοινιά ασφαλείας και όλα τα εξαρτήματα σύνδεσης και αγκύρωσης πρέπει χωριστά το καθένα και συναρμολογημένα, να έχουν όριο θραύσης τουλάχιστον 1300kg και να μπορούν να σηκώνουν με ασφάλεια αιωρούμενο φορτίο βάρους τουλάχιστον 450kg.
5. Οι ζώνες και τα σχοινιά ασφαλείας πρέπει να ελέγχονται πριν από κάθε χρήση. Πρέπει να προσέχετε ιδιαίτερα να μην είναι κομμένα ή μόνιμα παραμορφωμένα.
6. Κατά τη χρήση των σχοινιών ασφαλείας πρέπει να αποφεύγεται η επαφή του με κοφτερές γωνίες, πηγές θερμότητας, οξέα ή καυστικές ουσίες.
7. Οι ζώνες ασφαλείας πρέπει να προσαρμόζονται μόνες τους ή με σχοινιά ασφαλείας, σε ένα σταθερό και ασφαλές σημείο αγκύρωσης. Στις περιπτώσεις που είναι αναγκαίο μπορεί να χρησιμοποιείται συγχρόνως και ιδιαίτερο σχοινί ασφαλείας με ανεξάρτητη αγκύρωση.
8. Απαγορεύεται να στερεώνεται παραπάνω από ένα σχοινί ασφαλείας στο ίδιο σημείο αγκύρωσης. Επίσης απαγορεύεται να συνδέονται με το ίδιο σχοινί ασφαλείας περισσότεροι από ένα εργαζόμενοι
9. Οι ζώνες και τα σχοινιά ασφαλείας πρέπει να χρησιμοποιούνται και να στερεώνονται κατάλληλα, ώστε να περιορίζουν το ύψος ελεύθερης πτώσης του εργαζομένου στο 1,5m.
10. Όταν η ζωή και η ασφάλεια ενός εργαζόμενου ο οποίος εργάζεται σε απομονωμένη θέση εργασίας, εξαρτάται μόνο από τη ζώνη ή το σχοινί ασφαλείας, αυτός δεν πρέπει να εργάζεται χωρίς παρακολούθηση.

Προστασία από κινούμενα οχήματα

Οι εργαζόμενοι που εκτίθενται συχνά σε κίνδυνο ατυχήματος από κινούμενα οχήματα πρέπει να εφοδιάζονται με:

1. Ειδικά ευδιάκριτα ακόμη και σε συνθήκες μειωμένης ορατότητας, ενδύματα χρώματος ζηρού κίτρινου ή πορτοκαλί (π.χ. γιλέκα οπτικής σήμανσης)
2. Μέσα ή εξαρτήματα που ανακλούν φως (ανακλαστικά)

Προστασία από ηλεκτροπληξία

Τα μέσα ατομικής προστασίας που προορίζονται να προστατεύουν ολόκληρο το σώμα ή μέρος του από τις επιδράσεις του ηλεκτρικού ρεύματος πρέπει να είναι επαρκώς μονωτικά για τις τιμές τάσης στις οποίες ενδέχεται να εκτεθεί ο χρήσης υπό τις πλέον δυσμενείς προβλεπτές συνθήκες.

Ο κατασκευαστής οφείλει να αναφέρει ειδικά στο ενημερωτικό του σημείωμα το σκοπό για τον οποίο χρησιμοποιούνται αποκλειστικά αυτοί οι τύποι ΜΑΠ καθώς και το είδος και την περιοδικότητα των ηλεκτρικών δοκιμών τις οποίες οι συσκευές αυτές πρέπει να υφίστανται κατά τη διάρκεια ζωής τους.

Όλα τα ΜΑΠ είναι όπως το λέει και η λέξη ατομικά δηλαδή κάθε ένας εργαζόμενος φέρει τα δικά του ΜΑΠ και είναι υπεύθυνος για την συντήρηση του και την διατήρησή τους σε καλή κατάσταση.

2.2.3 Διακίνηση μέσων ατομικής και ομαδικής προστασίας, έλεγχος για σωστή χρήση και συντήρηση αυτών

Ο Τεχνικός Ασφάλειας (Τ.Α.) έχει την ευθύνη της διακίνησης των μέσων προστασίας στον εργασιακό χώρο. Ανάλογα με τις εργασίες που εκτελούνται και τους κινδύνους που εγκυμονούν από αυτές πρέπει να χορηγεί στον εργαζόμενο το κατάλληλο ΜΑΠ.

Τι εννοούμε με τη λέξη κατάλληλο ΜΑΠ. Μπορεί να χορηγούμε στον εργαζόμενο ΜΑΠ που να πιστεύουμε ότι θα τον προστατέψει από τον κίνδυνο που εκτίθεται και όμως αυτό να μην επαρκεί ή να μην κάνει καθόλου για την συγκεκριμένη εργασία.

Για να χορηγηθούν τα μέσα προστασίας πρέπει να υπάρχουν κατ' αρχήν διάθεση τους. Για αυτό το λόγο θα πρέπει να εκτιμούνται οι ανάγκες σωστά ώστε τα υλικά να επαρκούν κάθε φορά που υπάρχει ζήτηση.

Για να εκτιμηθούν οι ανάγκες σωστά θα πρέπει να υπάρχει συνεργασία με το τεχνικό προσωπικό και μέσα από την ανάλυση εργασιών τους (job description) να βρεθούν τα μέσα προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για αυτές.

Ο Τεχνικός Ασφάλειας πρέπει να μεριμνά για την τακτική συντήρηση όλων των μέσων προστασίας στον εργασιακό χώρο που είναι στην ευθύνη του. Είναι σκόπιμο να οριστεί σε συνεργασία με τους προϊσταμένους των συνεργείων τακτική ημέρα για την συντήρηση. Κάθε ΜΑΠ πρέπει να συντηρείτε ώστε να διατηρήσει τις ιδιότητες του καθ' όλη την διάρκεια της ζωής του.

Η τακτική συντήρηση ενός υλικού σημαίνει και ταυτόχρονα τον οπτικό έλεγχο του, που μπορεί να μας οδηγήσει και στην αντικατάσταση του εάν φυσικά υπάρχουν φθορές στο υλικό που να το απαιτούν.

Ο Τ.Α. πρέπει να παρακολουθεί την πραγματοποίηση των προγραμματισμένων συντηρήσεων

Η προμήθεια των ΜΑΠ περιλαμβάνει μόνο όσα είναι πιστοποιημένα από έγκριτους οργανισμούς (π.χ. ΕΛΟΤ) και φέρουν την σήμανση της ΕΟΚ «CE» το οποίο ακολουθείται από τα δύο τελευταία ψηφία του έτους κατά το οποίο τέθηκε το σήμα.

2.3 Σήμανση

Εφαρμογή του π.δ. 105/1995 (Φ.Ε.Κ. 67/Α/10-4-95) «Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφαλείας ή και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 92/58/ΕΟΚ».

Η σήμανση για την ασφάλεια παίζει μεγάλο ρόλο στην πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων αφού με την σωστή χρήση τους προσελκύουν την προσοχή των εργαζομένων προειδοποιώντας τους έτσι για τους υπάρχοντες κινδύνους ή υπενθυμίζοντας τους συγκεκριμένες οδηγίες.

1α. Η σήμανση χώρων επιτυγχάνεται με:

- Μόνιμη σήμανση
- Περιστασιακή σήμανση

Η μόνιμη σήμανση επιτυγχάνεται πινακίδες ή χρώμα ασφαλείας και σχετίζεται με:

- Την απαγόρευση
- Την προειδοποίηση
- Την υποχρέωση
- Τον εντοπισμό και την αναγνώριση των μέσων διάσωσης βοήθειας και των εξοπλισμών καταπολέμησης πυρκαγιάς.

Ενώ η περιστασιακή σήμανση αφορά την:

- Επισήμανση επικίνδυνων συμβάντων
- Κλήση ατόμων για μια συγκεκριμένη ενέργεια
- Επείγουσα απομάκρυνση ατόμων
- Καθοδήγηση ατόμων που συντελούν χειρισμούς και επιτυγχάνεται μέσω: ηχητικών σημάτων, φωτεινών σημάτων επικοινωνίας μέσω συστημάτων (ασύρματοι) και σημάτων με χειρονομίες

Παρακάτω εμφανίζονται τα μόνιμα σήματα με πινακίδες ασφαλείας:

A1. Σήματα Απαγόρευσης

**Απαγορεύεται
το κάπνισμα**

**Απαγορεύεται η
χρήση γυμνής φλόγας
και το κάπνισμα**

**Απαγορεύεται η
διέλευση πεζών**

**Απαγορεύεται
η κατάσβεση
με νερό**

Μη πόσιμο νερό

**Απαγορεύεται
η είσοδος στους μη έχοντες
ειδική άδεια**

**Απαγορεύεται η
διέλευση στα οχήματα
διακίνησης
φορτίων**

Μην αγγίζετε

Α2. Σήματα

Προειδοποίησης

Εύφλεκτες ύλες ή και
υψηλή θερμοκρασία

Εκρηκτικές ύλες

Τοξικές ύλες

Διαβρωτικές ύλες

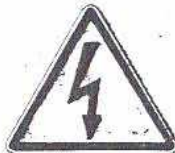
Ραδιενεργά υλικά

Αιωρούμενα φορτία

Οχήματα Διακίνησης
φορτίων

Κίνδυνος
ηλεκτροπληξίας

Γενικός κίνδυνος

Ακτινοβολία λέιζερ

Αναφλέξιμες ύλες

Μη ιονίζουσες ακτινοβολίες

Ισχυρό μαγνητικό
πεδίο

Κίνδυνος
παραπατήματος

Κίνδυνος πτώσης

βιολογικός
κίνδυνος

Χαμηλή θερμοκρασία

Βλαβερές ή
Ερεθιστικές ύλες

A3. Σήματα Υποχρέωσης

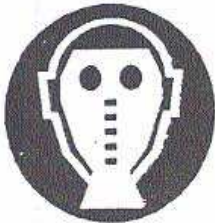
Υποχρεωτική προστασία των ματιών

Υποχρεωτική προστασία του κεφαλιού

Υποχρεωτική προστασία των αυτιών

Υποχρεωτική προστασία των αναπνευστικών οδών

Υποχρεωτική προστασία των ποδιών

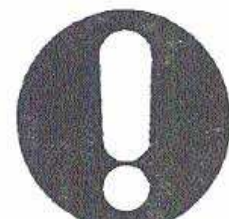
Υποχρεωτική προστασία των χεριών

Υποχρεωτική ατομική Προστασία έναντι πτώσεων

Υποχρεωτική Διάβαση για πεζούς

Γενική υποχρέωση

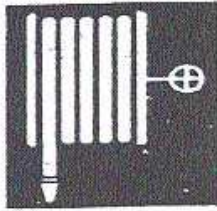

Υποχρεωτική προστασία του σώματος

Υποχρεωτική προστασία του προσώπου

A4. Σήματα Πυροσβεστικού υλικού ή εξοπλισμού

Πυροσβεστική
μάνικα

Σκάλα

Πυροσβεστήρας

Τηλέφωνο για την
Καταπολέμηση
πυρκαγιών

Κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί

π.χ.

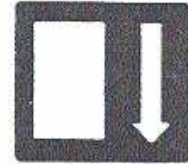
A5. Σήματα Διάσωσης

ή

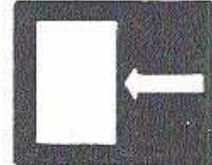
ή

Έξοδος κινδύνου

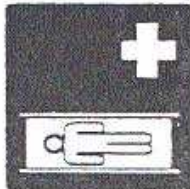
ή

Οδός διαφυγής

Πρώτες βοήθειες

Φορεία

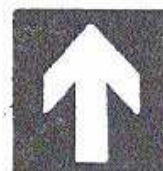
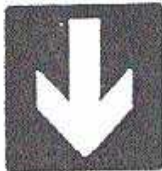
Θάλαμος καταιονισμού-ασφάλειας

Πλύση ματιών

Τηλέφωνο για διάσωση και πρώτες βοήθειες

Κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί

Σήματα προειδοποίησης

 Εύφλεκτες ύλες ή/και υψηλή θερμοκρασία	 Εκρηκτικές ύλες	 Τοξικές ύλες
 Διαβρωτικές ύλες	 Ραδιενεργά υλικά	 Αιωρούμενα φορτία
 Οχήματα διακίνησης φορτίων	 Κίνδυνος ηλεκτροπληξίας	 Γενικός κίνδυνος
 Ακτινοβολία λέιζερ	 Αναφλέξιμες ύλες	 Μη ιοντίζουσες ακτινοβολίες
 Ισχυρό μαγνητικό πεδίο	 Κίνδυνος παραπατήματος	 Κίνδυνος πτώσης
 Βιολογικός κίνδυνος	 Χαμηλή θερμοκρασία	 Βλαβερές ή ερεθιστικές ουσίες

2.4 Ιατρική παρακολούθηση προσωπικού

Για την ιατρική παρακολούθηση του προσωπικού, ο Ανάδοχος θα απασχολεί ιατρό εργασίας (ΙΕ). Σημειώνεται ότι η επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων στον τόπο εργασίας δεν μπορεί να συνεπάγεται οικονομική ή εργασιακή επιβάρυνση γι' αυτούς και θα γίνεται κατά τη διάρκεια των ωρών εργασίας τους.

Ο ΙΕ θα προβαίνει σε ιατρικό έλεγχο των εργαζομένων σχετικό με τη θέση εργασίας τους στις εξής περιπτώσεις:

- μετά την πρόσληψη του εργαζόμενου
- ετησίως (ετήσιο τσεκ-απ)
- σε περίπτωση που εργαζόμενος αλλάξει θέση εργασίας
- κατά την κρίση του επιθεωρητή εργασίας ή ύστερα από αίτημα της επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων (περιοδικός ιατρικός έλεγχος).

Ο ΙΕ μεριμνά για τη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων και μετρήσεων παραγόντων του εργασιακού περιβάλλοντος σε εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά. Εκτιμά την καταλληλότητα των εργαζομένων για τη συγκεκριμένη εργασία, αξιολογεί και καταχωρεί τα αποτελέσματα των εξετάσεων, εκδίδει βεβαίωση των παραπάνω εκτιμήσεων και την κοινοποιεί στον εργοδότη. Το περιεχόμενο της βεβαίωσης πρέπει να εξασφαλίζει το ιατρικό απόρρητο υπέρ του εργαζομένου και μπορεί να ελεγχθεί από τους υγειονομικούς επιθεωρητές του Υπουργείου Εργασίας, για την κατοχύρωση του εργαζόμενου και του εργοδότη.

Στα καθήκοντα του ΙΕ είναι και η επίβλεψη της εφαρμογής των μέτρων προστασίας της υγείας των εργαζομένων και πρόληψης των ατυχημάτων. Για το σκοπό αυτόν:

- α) επιθεωρεί τακτικά τις θέσεις εργασίας και αναφέρει οποιαδήποτε παράλειψη, προτείνει μέτρα αντιμετώπισης των παραλείψεων και επιβλέπει την εφαρμογή τους,
- β) επεξηγεί την αναγκαιότητα της σωστής χρήσης των ατομικών μέτρων προστασίας,
- γ) ερευνά τις αιτίες των ασθενειών που οφείλονται στην εργασία, αναλύει και αξιολογεί τα αποτελέσματα των ερευνών και προτείνει μέτρα για την πρόληψη των ασθενειών αυτών,
- δ) επιβλέπει τη συμμόρφωση των εργαζομένων στους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, ενημερώνει τους εργαζομένους για τους κινδύνους που προέρχονται από την εργασία τους, καθώς και για τους τρόπους πρόληψής τους,
- ε) παρέχει επείγουσα θεραπεία σε περίπτωση ατυχήματος ή αιφνίδιας νόσου,
- στ) εκτελεί προγράμματα εμβολιασμού των εργαζομένων με εντολή της αρμόδιας διεύθυνσης υγιεινής της νομαρχίας, όπου εδρεύει η επιχείρηση.

Πέραν της ιατρικής παρακολούθησης ο ΙΕ έχει και συμβουλευτικές αρμοδιότητες. Ειδικότερα, ο γιατρός εργασίας συμβουλεύει σε θέματα:

- α) σχεδιασμού, προγραμματισμού, τροποποίησης της παραγωγικής διαδικασίας, κατασκευής και συντήρησης εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας,
- β) λήψης μέτρων προστασίας, κατά την εισαγωγή και χρήση υλών και προμήθειας μέσων εξοπλισμού,
- γ) φυσιολογίας και ψυχολογίας της εργασίας, εργονομίας και υγιεινής της εργασίας, της διευθέτησης και διαμόρφωσης των θέσεων και τού περιβάλλοντος της εργασίας και της οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας,

- δ) οργάνωσης υπηρεσίας παροχής πρώτων βοηθειών,
- ε) αρχικής τοποθέτησης και αλλαγής θέσης εργασίας για λόγους υγείας, προσωρινά ή μόνιμα, καθώς και ένταξης ή επανένταξης μειονεκτούντων ατόμων, στην παραγωγική διαδικασία, ακόμη και με υπόδειξη αναμόρφωσης της θέσης εργασίας.

Σημειώνεται ότι δεν επιτρέπεται ο γιατρός εργασίας να χρησιμοποιείται για να επαληθεύει το δικαιολογημένο ή μη, λόγω νόσου, απουσίας εργαζομένου.

Για την καλύτερη ιατρική παρακολούθηση της υγείας των εργαζομένων, ο ΙΕ πρέπει να ενημερώνεται από τον εργοδότη και τους εργαζομένους για οποιοδήποτε παράγοντα στο χώρο εργασίας που έχει επίπτωση στην υγεία.

Σημαντική επίσης είναι η συνεργασία μεταξύ ΙΕ και Τεχνικού Ασφαλείας, τόσο κατά την παρακολούθηση της υγείας των εργαζομένων, όσο και για την αναβάθμιση του συστήματος υγιεινής και ασφάλειας γενικότερα.

Πρώτες βοήθειες

Ο τεχνικός ασφαλείας και υγείας φροντίζει για την εκπαίδευση σε θέματα πρώτων βοηθειών ώστε να παρέχονται πρώτες βοήθειες σύμφωνα με τους κανονισμούς.

Αν ένας εργαζόμενος τραυματισθεί ή προκύψει άλλο σοβαρό πρόβλημα υγείας, θα καλείται κατάλληλη βοήθεια με τηλέφωνο ή άλλο τρόπο.

Για την μεταφορά τραυματιών ή αρρώστων σε νοσοκομείο στο συντομότερο δυνατό χρόνο, θα υπάρχει ένα κατάλληλο όχημα που θα είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί για ασθενοφόρο. Στο έργο, θα υπάρχουν σε κατάλληλες θέσεις ειδικές σημάνσεις για τους χώρους πρώτων βοηθειών, τα οχήματα μεταφοράς ασθενών, τον εξοπλισμό διάσωσης τα κουτιά πρώτων βοηθειών και τα άτομα τα ειδικά εκπαιδευμένα και εξουσιοδοτημένα για την παροχή πρώτων βοηθειών. Κάθε είδους εργοταξιακή εγκατάσταση πρέπει να απομακρυνθεί μετά το πέρας των εργασιών κατασκευής του έργου και ο χώρος να αποκατασταθεί. Οι περιοχές και οι εγκαταστάσεις που παρέχει Ανάδοχος κατασκευής θα συντηρούνται για να εξασφαλίζεται το ότι παραμένουν τακτοποιημένα, καθαρά από υγειονομικής απόψεως και ασφαλή ειδικά όσον αφορά την προφύλαξη από τρωκτικά.

Αν διαπιστωθεί ότι η αιτία του ατυχήματος είναι ηλεκτροπληξία ή φωτιά, ο σχετικός κίνδυνος θα απομακρύνεται πριν την παροχή βοήθειας στο θύμα.

Διαπιστώνεται η κατάσταση του θύματος ως προς τις αισθήσεις του. Πρέπει να αποφεύγεται όσο το δυνατόν η μετακίνησή του εκτός αν πρέπει να απομακρυνθεί από κάποιο κίνδυνο.

Ο παθών διατηρείται ζεστός και στεγνός και ελέγχεται ο σφυγμός του.

Αν διαπιστωθεί ότι το θύμα αναπνέει με δυσκολία, πρέπει να εφαρμοστεί πίεση στην πληγή.

Αν η αιμορραγία είναι από πόδι ή χέρι, πρέπει το άκρο να βρίσκεται σε ύψος για να μειωθεί η αιμορραγία.

2.5 Έλεγχος κυκλοφορίας

Θα υπάρχει έλεγχος κυκλοφορίας όπου η ακανόνιστη κίνηση οχημάτων αποτελεί κίνδυνο για τους εργαζομένους. Αυτό συμπεριλαμβάνει οχήματα τροχαίας, σηματοδότες, πινακίδες, κώνους, φράγματα, παρακάμψεις, ρυθμίσεις κυκλοφορίας ή άλλες τεχνικές ή όργανα σύμφωνα με τις περιστάσεις.

Φράγματα, κώνοι ή άλλα εξαρτήματα θα τοποθετούνται σε κανονικά διαστήματα στην άμεση περιοχή των εργασιών και σε θέση τέτοια ώστε να δίνουν επαρκή προειδοποίηση στους οδηγούς για να αποφεύγεται η ανάγκη απότομου φρεναρίσματος. Εργασίες ή εξοπλισμός που βρίσκονται στο δρόμο θα προστατεύονται με κατάλληλες πινακίδες, φώτα, φράγματα, ρυθμίσεις κυκλοφορίας ή άλλους τρόπους. Τα όργανα ελέγχου θα τίθενται σε λειτουργία πριν την έναρξη των εργασιών και θα απομακρύνονται όταν δεν υπάρχει ανάγκη προστασίας.

Οι εργαζόμενοι ως ρυθμιστές κυκλοφορίας θα απασχολούνται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- όταν απαιτείται να περάσουν αυτοκίνητα σε περιοχές όπου υπάρχουν οχήματα εργασίας ή εξοπλισμός που ίσως φράζουν μερικώς ή ολικώς το δρόμο
- όταν υπάρχει ανάγκη μονοδρόμησης στην περιοχή κατασκευής, όπου οι όγκοι κυκλοφορίας είναι μεγάλοι, οι ταχύτητες προσέγγισης είναι μεγάλες και δεν χρησιμοποιείται σύστημα σηματοδότησης
- όταν δεν μπορεί να γίνει συντονισμός της κυκλοφορίας με το υπάρχον σύστημα κυκλοφορίας, όταν δεν επαρκεί το υπάρχον σύστημα σηματοδότησης για τη ρύθμιση της κυκλοφορίας ή όταν υλικά που απαιτούνται για την κατασκευή του έργου ή κατασκευές, προεξέχουν σε μία διασταύρωση και έτσι παρεμποδίζουν την κυκλοφορία
- όταν εργαζόμενοι ή εξοπλισμός απασχολούνται στο ρεύμα κυκλοφορίας σε οποιαδήποτε θέση όπου επερχόμενα οχήματα δεν έχουν επαρκή προειδοποίηση
- σε περιοχές μεγάλων ταχυτήτων και όγκου κυκλοφορίας, όπου απαιτείται προσωρινή προστασία ενόσω όργανα ρύθμισης κυκλοφορίας δεν είναι άμεσα διαθέσιμα
- σε κάθε περίπτωση όπου δεν παρέχεται επαρκής προστασία σε εργαζομένους, εξοπλισμό και κυκλοφορία μέσω άλλων τρόπων ρύθμισης κυκλοφορίας.

Κάθε ρυθμιστής κυκλοφορίας θα είναι εφοδιασμένος και θα χρησιμοποιεί:

- κατάλληλη ένδυση με φωσφορίζουσα ταινία
- κράνος με φωσφορίζουσα ταινία
- τρόπο επικοινωνίας με άλλους ρυθμιστές κυκλοφορίας της ομάδας όπου δεν είναι ορατοί μεταξύ τους
- φακό κατά τη διάρκεια της νύχτας

2.6 Πυρασφάλεια

Σε όλους του χώρους του εργοταξίου πρέπει να υπάρχουν πυροσβεστήρες. Επίσης σε όλους του χώρους με ειδικές απαιτήσεις (π.χ. αποθήκη εύφλεκτων υλικών) πρέπει να τοποθετηθούν επιπλέον πυροσβεστήρες κατάλληλου τύπου. Οι θέσεις των πυροσβεστήρων πρέπει να διαθέτουν την κατάλληλη σήμανση και πίνακα με οδηγίες για προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα πυροπροστασίας.

Ο εξοπλισμός πυρόσβεσης θα συντηρείται σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή ή της αρμόδιας αρχής. Ο αριθμός και το είδος των πυροσβεστήρων και γενικά των πυροσβεστικών μέσων, καθορίζεται από τη μελέτη πυρόσβεσης του εργοταξίου.

Επίσης οι χώροι γύρω από τις εγκαταστάσεις πρέπει να καθαρίζονται από άγρια φυτά καθ' όλη τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου. Σκουπίδια και εύφλεκτα υλικά πρέπει να εναποτίθενται στους κάδους και να απομακρύνονται από το εργοτάξιο το συντομότερο δυνατό. Επικοινωνία με την

Πυροσβεστική Υπηρεσία της περιοχής επιβάλλεται, ειδικά κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, αφού η πιθανότητα εξάπλωσης πυρκαγιάς θα είναι αυξημένη.

Το κάπνισμα θα απαγορεύεται σε κάθε περίπτωση στους χώρους του έργου, ενώ θα υπάρχει και σχετική σήμανση.

2.7 Σχέδια έκτακτης ανάγκης

2.7.1 Πρόληψη κινδύνων λόγω περιστατικών έκτακτης ανάγκης

Ο βέλτιστος τρόπος αντιμετώπισης των εκτάκτων αναγκών που μπορεί να προκύψουν κατά την εκτέλεση των εργασιών είναι η πρόληψή τους, δηλαδή:

- Ο περιορισμός έως και εξάλειψη εμφάνισης περιστατικών έκτακτης ανάγκης
- Ο κατά το δυνατόν ηπιότερος χαρακτήρας όσων τέτοιων περιστατικών εκδηλωθούν

Προς τούτο, πρωταρχικής σημασίας είναι:

- α. Η ενημέρωση των εργαζομένων για τους πιθανούς κινδύνους, λόγω εκτάκτων περιστατικών, που υπάρχουν στο εργοτάξιο και στα οχήματα. Έτσι, με την ορθή εργασιακή συμπεριφορά τους, θα αποφεύγονται ή θα ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι αυτοί.
- β. Η ενημέρωση των εργαζομένων για τον διατιθέμενο εξοπλισμό αντιμετώπισης των περιστατικών έκτακτης ανάγκης. Μέσω της ενημέρωσης αυτής, θα εξασφαλίζεται η άμεση παρέμβαση των εργαζομένων ώστε, σε πολλές περιπτώσεις, η έκτακτη ανάγκη να αντιμετωπίζεται «εν τη γενέσει της».
- γ. Η αξιοπιστία των υποδομών και του εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθεί για την προτεινόμενη δραστηριότητα.

Προκειμένου τα αναφερόμενα να εμπεδωθούν πληρέστερα από το σύνολο των εργαζομένων, δίνεται ιδιαίτερο βάρος στην εκπαίδευση του προσωπικού στα ζητήματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, στα οποία τα θέματα που σχετίζονται με την αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών κατέχουν πρωτεύοντα ρόλο.

Ιδιαίτερο, φυσικά, βάρος δίνεται στην αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών λόγω πυρκαγιάς, τόσο στον τομέα της πρόληψης όσο και της καταστολής.

2.7.2 Πιθανές καταστάσεις

Οι πιθανές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που προβλέπεται να συμβούν κατά τη διάρκεια κατασκευής του υπό μελέτη έργου είναι σεισμός, εργατικό ατύχημα, πυρκαγιά, παγετός, πλημμύρα και τροχαίο ατύχημα.

2.7.2.1 Σεισμός

Σε περίπτωση σεισμού τα συνεργεία πρέπει να διακόψουν άμεσα την εργασία. Οι εργοδηγοί είναι υπεύθυνοι να συγκεντρώσουν το προσωπικό τους και να το οδηγήσουν σε ασφαλή χώρο μακριά από τον χώρο εργασίας και τα πρηνή της εκσκαφής. Στη συνέχεια πρέπει να καταμετρήσουν για τυχόν

εναπομείναντες και να ειδοποιήσουν το Διευθυντή Έργου για τον αριθμό και την κατάσταση της υγείας του προσωπικού τους.

Η επιστροφή στις θέσεις εργασίας θα γίνει μόνο μετά από λεπτομερή εξέταση τους από αρμόδιο πρόσωπο και σχετική εντολή του Διευθυντή Έργου.

2.7.2.2 Εργατικό Ατύχημα

Σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ο εργαζόμενος οφείλει να ειδοποιήσει άμεσα τον εργοδηγό του. Αυτός στη συνέχεια εξετάζει αν χρειάζεται παροχή α' βοηθειών και αν πρέπει ο παθών να μεταφερθεί στο χώρο παροχής α' βοηθειών ή πρέπει να έρθει ο/ η νοσηλευτής στο χώρο του ατυχήματος. Ο /η νοσηλευτής παρέχει α' βοήθειες αναλόγως της περίπτωσης και σε συνεργασία με τον εργοδηγό ειδοποιεί το ΕΚΑΒ. Αφού παρασχεθούν α' βοήθειες, αν χρειάζονται, ο εργοδηγός ενημερώνει το συντομότερο τον υπεύθυνο μηχανικό, και αυτός τον τεχνικό ασφαλείας, τον συντονιστή ασφαλείας και τον ιατρό εργασίας. Ο εργοδηγός οφείλει να διατηρήσει το χώρο του ατυχήματος ανέπαφο μέχρι να διερευνηθεί το ατύχημα. Ο Τεχνικός Ασφαλείας πρέπει να αναλάβει αμέσως τη διερεύνηση του συμβάντος και αν απαιτείται συνεργαστεί με τον Γιατρό Εργασίας. Κάθε εμπλεκόμενος ή αυτόπτης μάρτυρας του ατυχήματος οφείλει να παρέχει κάθε πληροφορία στον Τεχνικό Ασφαλείας. Όλα τα ατυχήματα πρέπει να καταγράφονται από τον Τεχνικό Ασφαλείας και να αναφέρονται γραπτώς εσωτερικά στον διευθυντή του έργου και εξωτερικά προς τις αρχές και τον Κ.Τ.Ε. όπως ορίζεται στη νομοθεσία. Σε περίπτωση που το ατύχημα θα προκαλέσει απουσία του εργαζομένου από την εργασία περισσότερο από τρεις ημέρες η ενημέρωση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός 24 ωρών. Έγγραφα και στατιστικές ατυχημάτων πρέπει να κρατούνται από τον Τεχνικό Ασφαλείας κάθε επιχείρησης στο γραφείο του εργοταξίου.

2.7.2.3 Τροχαίο ατύχημα

Σε περίπτωση τροχαίου ατυχήματος όποιος το αντιληφθεί οφείλει να ειδοποιήσει άμεσα τον εργοδηγό του. Αυτός στη συνέχεια εξετάζει αν χρειάζεται παροχή α' βοηθειών και αν πρέπει ο (οι) παθών(τες) να μεταφερθεί (ουν) στο χώρο παροχής α' βοηθειών ή πρέπει να έρθει ο/ η νοσηλευτής στο χώρο του ατυχήματος. Ο/ η νοσηλευτής παρέχει α' βοήθειες αναλόγως της περίπτωσης και σε συνεργασία με τον εργοδηγό ειδοποιεί το ΕΚΑΒ. Ταυτόχρονα ο εργοδηγός αναλαμβάνει τη σήμανση προειδοποίησης των διερχόμενων οδηγών. Αφού παρασχεθούν α' βοήθειες, αν χρειάζονται, ο εργοδηγός ενημερώνει το συντομότερο τον υπεύθυνο μηχανικό, και αυτός τον τεχνικό ασφαλείας, τον συντονιστή ασφαλείας και τον ιατρό εργασίας. Ο εργοδηγός οφείλει να διατηρήσει το χώρο του ατυχήματος ανέπαφο μέχρι να διερευνηθεί το ατύχημα από το αρμόδιο τμήμα της τροχαίας. Στη συνέχεια ο υπεύθυνος μηχανικός, ο τεχνικός ασφαλείας ή ο συντονιστής ενημερώνει τον Διευθυντή Έργου και αυτός με τη σειρά του τους αρμόδιους φορείς (Τροχαία, ΚΕΠΕΚ, ΑΥΕ) εντός 24 ωρών σε περίπτωση που το ατύχημα θα προκαλέσει υλικές ζημιές ή σωματικές βλάβες (το τμήμα της τροχαίας πρέπει να ειδοποιηθεί άμεσα).

2.7.2.4 Πυρκαγιά

α. Πηγή Προέλευσης του κινδύνου

Η πυρκαγιά μπορεί να οφείλεται στους παρακάτω, κυρίως, λόγους:

i. Βραχυκύκλωμα, που μπορεί με τη σειρά του να οφείλεται:

1. Σε κακή συντήρηση των ηλεκτρολογικών της εγκατάστασης
2. Σε δράση τρωκτικών
3. Σε καταστροφή προστατευτικών στοιχείων λόγω αμέλειας (π.χ. κακός χειρισμός), απροσεξίας (απογύμνωση καλωδίων) κ.τ.λ.

ii. Μη τήρηση των προληπτικών κανόνων πυροπροστασίας, όπως:

1. Η εγκατάλειψη αναμμένου αποσιγάρου
2. Η απρόσεκτη χρήση φλόγιστρου, σε περίπτωση που απαιτηθεί εκτάκτως η χρήση του, η απρόσεκτη χρήση ηλεκτροσυγκόλλησης κ.τ.λ.
3. Πτώση κεραυνού σε ευαίσθητο σημείο, οφειλόμενη στην έλλειψη επαρκούς αντικεραυνικής προστασίας

β. Πιθανές βλάβες

β1. Στο εργασιακό και γειτονικό περιβάλλον

Οι βλάβες στο εργασιακό και στο γειτονικό προς την εγκατάσταση περιβάλλον μπορεί να είναι:

1. Μερική ή και καθολική καταστροφή της εγκατάστασης
2. Εκπομπή μεγάλων ποσοτήτων αέριων ρύπων στην ατμόσφαιρα
3. Παραγωγή επικινδύνων υγρών και στερεών αποβλήτων μετά την κατάσβεση της πυρκαγιάς
4. Ανάπτυξη ισχυρού θερμικού κύματος και διατήρηση της εστίας επί μακρόν
5. Ενδεχόμενη επέκταση της πυρκαγιάς (με ενδυνάμωση των πιο πάνω συνεπειών) στον ευρύτερα περιβάλλοντα χώρο

β2. Στους εργαζόμενους στην υπόψη εγκατάσταση

Οι βλάβες που υπάρχει κίνδυνος να υποστούν οι εργαζόμενοι πυρκαγιάς είναι:

6. Απώλεια ζωής
7. Εγκαύματα διαφόρων βαθμών
8. Ερεθισμοί οφθαλμών και ενδεχόμενο μερικής απώλειας της όρασης

Σε περίπτωση εκδήλωσης φωτιάς στο χώρο του έργου, οι άμεσα εμπλεκόμενοι, ανεξαρτήτως αρμοδιοτήτων οφείλουν να ειδοποιήσουν άμεσα τους γύρω, να μεριμνήσουν για τη διακοπή του εργοταξιακού ηλ. ρεύματος, να χρησιμοποιήσουν τους πλησιέστερους πυροσβεστήρες για την κατάσβεση και να απομακρύνουν από τον χώρο τα εύφλεκτα υλικά. Ο εργοδηγός οφείλει να ειδοποιήσει την Πυροσβεστική Υπηρεσία, αν χρειαστεί, και να αναλάβει την εκκένωση του χώρου. Τέλος πρέπει να παρέχει, όπως και κάθε άλλος στο εργοτάξιο, κάθε δυνατή βοήθεια στους πυροσβέστες μεριμνώντας πάντα και για τη δική του ασφάλεια και υγεία.

2.7.2.5 Παγετός

Ο εργοδηγός πρέπει να εξασφαλίζει ότι το ψύχος έχει ληφθεί υπόψη πριν την έναρξη των εργασιών. Επίσης πρέπει να διακόπτει τις εργασίες που δεν επείγουν. Μηχανήματα και υλικά πρέπει να εξασφαλίζονται από το ψύχος. Επίσης πρέπει να εξετάζει αν ο εξοπλισμός και εργασίες δεν αποτελούν πηγές κινδύνων τόσο κατά το ψύχος όσο και κατά την επάνοδο στην εργασία. Παγετός σημειώνεται από τον Οκτώβριο μέχρι και τον Μάρτιο.

Οι χειριστές των μηχανημάτων πρέπει να βρίσκονται σε επιφυλακή για τυχόν συμμετοχή τους σε εκχιονισμό δρόμων.

2.7.2.6 Πλημμύρα

Ο αρμόδιος μηχανικός και ο εργοδηγός πρέπει να ελέγξουν αν η πλημμύρα ή οι κατολισθήσεις δημιουργούν προβλήματα στις προσβάσεις και τον εξοπλισμό του εργοταξίου. Στη συνέχεια πρέπει να διακόψουν τις εργασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη, να εξασφαλίσουν εξοπλισμό και υλικά, να συγκεντρώσουν το προσωπικό τους σε ασφαλή χώρο και καταμετρούν για τυχόν εναπομείναντες στο χώρο εργασίας.

2.8 Κατάλογος εμπλεκόμενων αρχών, φορέων και υπηρεσιών

Η άμεση ενημέρωση των κατά περίπτωση αρμοδίων αρχών, φορέων και υπηρεσιών, σε περίπτωση εκδήλωσης περιστατικού έκτακτης ανάγκης, αποτελεί τις περισσότερες φορές ουσιώδη παράμετρο για την αποφυγή μείζονος κινδύνου, αλλά και για την ταχεία αποκατάσταση των επιπτώσεων που προκλήθηκαν.

Προς τούτο, σε κατάλληλα σημεία εντός της εγκατάστασης θα αναρτηθεί σχετικός κατάλογος που θα βρίσκεται στη διάθεση όλων των εργαζομένων και στον οποίο θα αναγράφονται τα κυριότερα στοιχεία επικοινωνίας με τους υπεύθυνους της εταιρείας και τους αρμοδίους φορείς.

2.9 Σύνταξη εσωτερικής έκθεσης περιστατικού έκτακτης ανάγκης

Η εκδήλωση και η αντιμετώπιση ενός περιστατικού έκτακτης ανάγκης θα πρέπει κάθε φορά να καταγράφεται αμέσως και οπωσδήποτε από τον Εργοταξίαρχη. Ο τύπος της καταγραφής πρέπει να είναι διαχρονικά σταθερός, εμπλουτιζόμενος μόνο με τα στοιχεία τα οποία προκύπτουν από την εμπειρία ως αναγκαία.

Ως πλέον πρόσφορος, θεωρείται ο τύπος μιας συνοπτικής εσωτερικής έκθεσης περιστατικού έκτακτης ανάγκης, η οποία θα τίθεται αυθημερόν υπόψη του Εργοταξίαρχη για τις δικές του ενέργειες, έναντι της εταιρείας αλλά και τρίτων. Η έκθεση αυτή είναι κοινοποιήσιμη στις ενδιαφερόμενες αρχές και θα καταγράφει κατ' ελάχιστον:

- το χρόνο και τον τόπο εκδήλωσης του περιστατικού έκτακτης ανάγκης
- τη σύντομη περιγραφή του περιστατικού έκτακτης ανάγκης με τρόπο ώστε να γίνονται κατανοητά τα αίτια, η φύση και οι συνέπειες του συμβάντος
- τις πρώτες ενέργειες που έγιναν για την αντιμετώπιση του συμβάντος
- τις επόμενες ενέργειες που ακολούθησαν για την αποκατάσταση των επιπτώσεων και την ομαλή συνέχιση των εργασιών

3 ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

3.1 Εκσκαφές

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι καμία εκσκαφή δεν είναι ασφαλής.

Θα λαμβάνονται επαρκείς προφυλάξεις σε κάθε εργασία εκσκαφής

- (α) κατάλληλη αντιστήριξη ή άλλος τρόπος, για την αποφυγή του κινδύνου της πτώσης των εργαζομένων ή μετακίνησης εδάφους, βράχων ή άλλου υλικού
- (β) αποφυγή κινδύνων που προκύπτουν από την πτώση ατόμων, υλικών ή αντικειμένων ή την εισροή νερού στην εκσκαφή, το φρέαρ, τα χωματουργικά

Η αντιστήριξη ή άλλη στήριξη για κάθε τμήμα εκσκαφής, δε θα ανεγείρεται, μετατρέπεται ή αποσυναρμολογείται, παρά μόνο κάτω από την επίβλεψη αρμόδιου προσώπου.

Οι εργασίες δε θα ξεκινούν αν δεν έχει πραγματοποιηθεί επιθεώρηση του χώρου της εργασίας από αρμόδιο άτομο, όπως καθορίζεται από τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς και αν δεν έχει θεωρηθεί ασφαλές για εργασία το τμήμα της εκσκαφής, του φρέατος και των χωματουργικών.

Συγκεκριμένα πριν αρχίσει η εκσκαφή στο εργοτάξιο:

- (α) όλη η εργασία εκσκαφής θα έχει σχεδιασθεί και θα έχει αποφασισθεί η μέθοδος της εκσκαφής και το είδος της απαιτούμενης εργασίας υποστήριξης
- (β) θα έχει επαληθευθεί η σταθερότητα του εδάφους από αρμόδιο πρόσωπο
- (γ) θα έχει ελεγχθεί από αρμόδιο πρόσωπο ότι αν υπάρχουν εφαιπτόμενα κτίρια, οι κατασκευές ή οι δρόμοι δεν θα επηρεασθούν από την εκσκαφή
- (δ) ο Ανάδοχος θα επαληθεύσει τη θέση όλων των εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, όπως υπόγειοι αποχετευτικοί αγωγοί, νερού και ηλεκτρικοί αγωγοί, που είναι δυνατόν να προκαλέσουν επικίνδυνες καταστάσεις κατά τη διάρκεια της εργασίας
- (ε) εφόσον είναι απαραίτητο για την αποφυγή κινδύνων, θα διακόπτεται ή θα αποσυνδέεται η παροχή νερού, ηλεκτρισμού
- (στ) αν οι υπόγειοι αγωγοί, οι καλωδιώσεις δεν είναι δυνατόν να αφαιρεθούν ή να αποσυνδεθούν, θα περιφράσσονται, θα απομονώνονται και θα σημειώνονται κατάλληλα ή θα προστατεύονται με άλλο τρόπο
- (ζ) θα καθορισθεί η θέση των γεφυρών, προσωρινών δρόμων και των σωρών που έχουν εκσκαφθεί
- (η) αν είναι αναγκαίο για την αποφυγή κινδύνου, το έδαφος θα καθαρίζεται από δέντρα, ογκόλιθους και άλλα εμπόδια
- (θ) ο Ανάδοχος θα διαπιστώσει ότι η γη που θα εκσκαφθεί δεν είναι μολυσμένη από βλαβερά χημικά ή αέρια ή κάποια άλλη επικίνδυνη χημική ουσία, όπως ο αμίαντος

Όλες οι εργασίες εκσκαφών θα επιβλέπονται από αρμόδιο πρόσωπο και πρέπει να δίνονται σαφείς οδηγίες στους χειριστές που εκτελούν την εργασία.

Οι πλευρές της εκσκαφής πρέπει να επιθεωρούνται προσεκτικά:

- (α) καθημερινά, πριν από κάθε βάρδια και μετά από διακοπή εργασίας για διάστημα μεγαλύτερο της μιας ημέρας
- (β) μετά από απροσδόκητη κατακρήμνιση εδάφους
- (γ) μετά από σημαντική βλάβη των υποστηρίγματα
- (δ) μετά από δυνατή βροχόπτωση, παγετό ή χιόνι
- (ε) όταν απαντώνται σχηματισμοί βράχων

Δε θα τοποθετούνται ή θα μετακινούνται φορτία, εγκαταστάσεις ή εξοπλισμός κοντά στα άκρα της εκσκαφής, όπου είναι πιθανόν να προκαλέσουν την κατάρρευσή της, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο κάποια άτομα, εκτός εάν έχουν ληφθεί μέτρα, όπως αντιστήριξη ή πασσάλωση, για να μην υποχωρούν οι πλευρές.

Οι πλευρές της εκσκαφής θα είναι εφοδιασμένες με αγκυρωμένους προσκρουστήρες και φράγματα για να εμποδίζουν την είσοδο των οχημάτων στην εκσκαφή. Δεν επιτρέπονται βαριά οχήματα κοντά στην εκσκαφή εκτός και αν οι εργασίες στήριξης το επιτρέπουν.

Εάν μια εκσκαφή είναι πιθανόν να επηρεάζει την ασφάλεια μιας κατασκευής, στην οποία βρίσκονται εργαζόμενοι, θα λαμβάνονται μέτρα για την προστασία της κατασκευής από κατάρρευση.

Οι πλευρές εκσκαφών, όπου οι εργαζόμενοι είναι εκτεθειμένοι σε κίνδυνο από κινούμενο έδαφος, θα ασφαλιζονται μέσω κλίσης, αντιστήριξης, φορητής περιφραξής ή άλλων αποτελεσματικών μέσων.

Όλη η εργασία υποστήριξης θα ελέγχεται τακτικά για να εξασφαλίζεται ότι τα υποστηρίγματα, σφήνες κ.τ.λ. είναι σταθερά και δεν παρατηρείται υπερβολική κάμψη ή παραμόρφωση.

3.2 Χρήση Μηχανημάτων Έργων

- Ένα μηχάνημα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο για την (τις) εργασία (ες) που έχει κατασκευασθεί
- Απαγορεύεται η υπερφόρτωση μηχανήματος
- Μόνον αδειούχοι χειριστές επιτρέπεται να χειρίζονται τα μηχανήματα
- Η άδεια των χειριστών πρέπει να είναι σε ισχύ
- Είναι υποχρεωτική η συντήρηση και η τήρηση καρτέλας (βιβλίου) συντήρησης για κάθε μηχάνημα
- Απαγορεύονται οι αυτοσχεδιασμοί στην χρήση και συντήρηση του μηχανήματος
- Όλα τα μηχανήματα πρέπει να είναι εφοδιασμένα με πυροσβεστήρα και φαρμακείο
- Όλα τα συστήματα ασφαλείας πρέπει να δουλεύουν καλώς
- Η θέση του μηχανήματος δεν πρέπει να είναι επισφαλής για το ίδιο, τον χειριστή ή τρίτους
- Όλα τα ΜΕ πρέπει να είναι εφοδιασμένα με άδεια λειτουργίας και πινακίδα “ΜΕ”
- Τα μηχανήματα θα φέρουν κατάλληλη προστασία, ώστε να αποφεύγεται η επαφή των εργαζομένων με κινούμενα τμήματα αυτών και να παρεμποδίζεται η πρόσβαση των εργαζομένων σε χώρους λειτουργίας που θεωρούνται επικίνδυνοι.
- Τα προστατευτικά μέσα θα είναι σχεδιασμένα, κατασκευασμένα, εγκατεστημένα και συντηρημένα ώστε να είναι ικανά να εκτελούν αποδοτικά τις λειτουργίες για τις οποίες προορίζονται
- Περιστρεφόμενοι άξονες, σύνδεσμοι και δακτύλιοι, βίδες και κοχλίες, θα προστατεύονται όπου είναι ενδεχόμενη η επαφή με εργαζομένους
- Η συντήρηση μηχανισμού σε κίνηση απαγορεύεται όταν η επαφή με τα κινούμενα μέρη μπορεί να τραυματίσει τους εργαζόμενους

3.3 Εκσκαφείς

Λαμβάνονται υπόψη οι γενικές αρχές πρόληψης εργασιακών κινδύνων που αναφέρονται στο άρθρο 7 του Π.Δ. 17/96 προσαρμοσμένες στα τεχνικά έργα και

- Τα φορτία λειτουργίας καθορίζονται από τον Ανάδοχο και δεν πρέπει να υπερβαίνονται
- Σε περίπτωση χρήσης των χωματουργικών μηχανημάτων για ανύψωση με μεταφορά φορτίων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα φορτία λειτουργίας του μηχανήματος και οι κανόνες ασφαλείας για ανύψωση και μεταφορά φορτίου
- Η χρήση των πέδιλων (σταθεροποιητών) των εκσκαπτικών μηχανημάτων είναι γενικώς υποχρεωτική ανάλογα με το βάθος εκσκαφής, την συνεκτικότητα του εδάφους και τη θέση του μηχανήματος
- Η τοποθέτηση των εκσκαπτικών μηχανημάτων θα πρέπει να μην δημιουργεί κινδύνους ανατροπής του μηχανήματος
- Ιδιαίτερη μέριμνα απαιτείται στον χειρισμό του μηχανήματος ώστε να μην προκαλέσει ζημιά σε υπόγεια δίκτυα
- Απαιτείται προσοχή σε εναέρια δίκτυα μεταφοράς ενέργειας. Η επαφή με αυτά μπορεί να αποβεί μοιραία

3.4 Φορτηγά

Τα φορτηγά θα πρέπει:

- Να κινούνται με το όριο ταχύτητας που προβλέπεται στο εργοτάξιο.
- Να μην υπερφορτώνονται
- Όταν μεταφέρουν λεπτόκοκκα αδρανή να σκεπάζεται η καρότσα ή η νταλικά πλήρως. Πριν την εκκίνηση να ελέγχεται ότι δεν βρίσκονται άτομα ή αντικείμενα δίπλα στο φορτηγό
- Κατά τη φόρτωση ή στάση πρέπει να ασφαρίζονται:
- Τα ελαστικά πρέπει να είναι πάντα σε καλή κατάσταση

3.5 Γερανοί – Ανυψωτικά μηχανήματα

Γενικές διατάξεις

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η διάθεση ενός καλά σχεδιασμένου προγράμματος ασφάλειας που να εξασφαλίζει ότι όλα τα ανυψωτικά μέσα και μηχανισμοί επιλέγονται, εγκαθίστανται, εξετάζονται, δοκιμάζονται, συντηρούνται, λειτουργούν και αποσυναρμολογούνται με σκοπό την αποφυγή πιθανού ατυχήματος σύμφωνα με τις απαιτήσεις των εθνικών νόμων, κανονισμών και προδιαγραφών.

Κάθε ανυψωτικό μέσο μαζί με τα δομικά στοιχεία του, προσαρτήσεις, αγκυρώσεις και υποστηρίγματα θα είναι από σταθερό υλικό και θα έχει επαρκή αντοχή για το σκοπό που χρησιμοποιείται.

Κάθε ανυψωτικό μέσο και μηχανισμός όταν αγοράζεται θα συνοδεύεται από οδηγίες χρήσης και πιστοποιητικό ελέγχου από αρμόδιο πρόσωπο ή εγγύηση συμφωνίας με τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς που αφορούν:

- το μέγιστο φορτίο ασφαλούς εργασίας
- τα ασφαλή φορτία εργασίας για διάφορες ακτίνες, εάν η ανυψωτική μηχανή έχει μεταβλητή ακτίνα
- τις συνθήκες χρήσης, στις οποίες το μέγιστο ή διάφορα φορτία ασφαλούς εργασίας μπορούν να μετακινούνται

Κάθε ανυψωτικό μέσο και μηχανισμός που έχει ένα μοναδικό φορτίο ασφαλούς εργασίας θα το αναγράφει καθαρά σε εμφανές σημείο σύμφωνα με τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς.

Κάθε ανυψωτικό μέσο και μηχανισμός που έχει μεταβλητό ασφαλές φορτίο εργασίας θα εφοδιάζεται με δείκτη φορτίου και άλλα μέσα που να δείχνουν καθαρά στο χειριστή κάθε μέγιστο ασφαλές φορτίο εργασίας και τις συνθήκες που αυτό εφαρμόζεται.

Όλα τα ανυψωτικά μέσα θα υποστηρίζονται επαρκώς και ασφαλώς. Τα χαρακτηριστικά αντοχής βάρους του εδάφους, πάνω στο οποίο λειτουργεί η ανυψωτική συσκευή, θα εξετάζονται πριν τη χρήση.

Έλεγχοι και δοκιμές

Τα ανυψωτικά μέσα και τμήματα ανυψωτικού μηχανισμού, όπως ορίζεται στις νομοθετικές διατάξεις, θα εξετάζονται και θα δοκιμάζονται από αρμόδιο πρόσωπο:

- (α) πριν χρησιμοποιηθούν για πρώτη φορά
- (β) μετά την ανέγερση σε εργοτάξιο
- (γ) σε διαστήματα καθορισμένα από εθνικούς νόμους και κανονισμούς
- (δ) μετά από κάθε σημαντική μετατροπή ή επισκευή.

Ο τρόπος με τον οποίο θα διεξάγονται οι έλεγχοι και οι δοκιμές από το αρμόδιο πρόσωπο και τα φορτία δοκιμής που θα εφαρμόζονται για τα διάφορα είδη ανυψωτικών μέσων και μηχανισμών θα είναι σύμφωνα με τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς.

Τα αποτελέσματα των ελέγχων και δοκιμών στα ανυψωτικά μέσα και μηχανισμούς θα καταγράφονται σε καθορισμένη μορφή και σύμφωνα με τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς, θα είναι διαθέσιμα στην αρμόδια αρχή, στους εργοδότες και τους εργαζόμενους ή τους αντιπροσώπους τους.

Χειρισμός

Κανένα ανυψωτικό μέσο δεν θα χρησιμοποιείται από εργαζόμενο που:

- (α) είναι κάτω από 18 ετών
- (β) δε θεωρείται κατάλληλος από ιατρικής άποψης
- (γ) δεν έχει εκπαιδευτεί επαρκώς σύμφωνα με τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς ή δεν έχει τα κατάλληλα προσόντα

Το ανυψωτικό μέσο ή μηχανισμός δε θα επιβαρύνεται πάνω από το ασφαλές φορτίο εργασίας του, εκτός από την περίπτωση ελέγχου, όπως ορίζεται από αρμόδιο πρόσωπο ή κάτω από την καθοδήγησή του.

Όπου απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή για πιθανό κίνδυνο, τα ανυψωτικά μέσα δε θα χρησιμοποιούνται χωρίς την πρόβλεψη κατάλληλης σηματοδότησης.

Κανένα άτομο δε θα μεταφέρεται με τα ανυψωτικά μέσα, εκτός αν έχουν κατασκευαστεί, εγκατασταθεί και χρησιμοποιούνται γι' αυτό το σκοπό, σύμφωνα με τους εθνικούς νόμους και κανόνες, εκτός από την περίπτωση εκτάκτου ανάγκης στην οποία μπορεί αν συμβεί σοβαρός ή θανάσιμος τραυματισμός και το ανυψωτικό μέσο μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ασφάλεια.

Κάθε τμήμα του φορτίου για να ανυψωθεί ή να κατέβει σωστά θα αναρτάται ή θα υποστηρίζεται κατάλληλα, για την αποφυγή κινδύνων.

Οι πλατφόρμες ή οι υποδοχείς που χρησιμοποιούνται για ανύψωση πλίνθων, πλακιδίων, πλακών ή άλλων ελεύθερων υλικών θα καλύπτονται έτσι, ώστε να εμποδίζεται η πτώση υλικών.

Φορτωμένα καρότσια τοποθετημένα απευθείας σε πλατφόρμα για ανύψωση ή κάθοδο θα ασφαρίζονται, ώστε να μην μπορούν να μετακινηθούν και η πλατφόρμα θα καλύπτεται κατάλληλα, για να αποφεύγεται η πτώση των περιεχόμενων υλικών.

Ανυψώνοντας καρότσι δε θα χρησιμοποιείται ο τροχός σαν μέσο ανύψωσης, εκτός εάν ληφθούν μέτρα που να εμποδίζουν τον άξονα να ολισθήσει έξω από το έδρανο.

Για την αποφυγή του κινδύνου, μακριά αντικείμενα, όπως δοκάρια, θα καθοδηγούνται με συρματόσχοινο κατά την ανύψωση και την κάθοδο.

Οι χώροι επί του εδάφους θα σχεδιάζονται και θα ρυθμίζονται έτσι, ώστε οι εργαζόμενοι να μην υποχρεούνται να σκύβουν σε κενό χώρο για φόρτωμα ή ξεφόρτωμα.

Η ανύψωση φορτίων σε μέρη κανονικής κυκλοφορίας οχημάτων θα γίνεται σε περιφραγμένο χώρο, ή όταν αυτό δεν είναι εφικτό (π.χ. ογκώδη αντικείμενα), θα λαμβάνονται μέτρα προσωρινής διακοπής ή εκτροπής της κυκλοφορίας, για όσο χρονικό διάστημα χρειαστεί.

Επιπλέον:

- το όχημα πρέπει να έχει περάσει τον περιοδικό έλεγχο του ΚΤΕΟ, αν απαιτείται, κινητός ή σταθερός γερανός
- το όχημα πρέπει να είναι εφοδιασμένο με καμπίνα προστασίας, με ηχητική κόρνα και φωτεινό σήμα κατά την ανύψωση και την περιφορά
- πρέπει να διατηρούνται πάντα σε επάρκεια όλα τα μηχανικά και ηλεκτρικά βαρούλκα των γερανών και να συντηρούνται συστηματικά τα μηχανήματα
- πρέπει να ελέγχεται καθημερινά η κατάσταση των συρματόσχοινων και να αντικαθίστανται με την πρώτη ένδειξη φθοράς
- όταν το αιωρούμενο μπράτσο είναι έτοιμο, να υπολογίζεται το νεκρό σημείο και να γίνεται ακριβής εκτίμηση για την σωστή και ασφαλή έδραση του γερανού

- όλοι οι γάντζοι πρέπει να συνοδεύονται από μηχανισμούς ασφάλειας (γλώσσες ασφαλείας) έναντι επικινδύνων χαλαρώσεων των αναρτήσεων. Όλα τα φορτία ανυψώνονται κατακόρυφα. Πριν την ανύψωση κάθε φορτίου πρέπει να γνωρίζουμε το βάρος του. Ο χειρισμός των γερανών γίνεται μόνο από χειριστές γερανού και εκπαιδευμένων στις ανυψώσεις φορτίων

3.6 Δομικοί σκελετοί, ξυλότυποι και εργασίες σκυροδέματος

Η ανέγερση, η κατεδάφιση ή αποσυναρμολόγηση κατασκευών, έργων πολιτικού μηχανικού, ξυλοτύπων, θα γίνεται από εξειδικευμένους εργαζόμενους και μόνο κάτω από την επίβλεψη αρμόδιου προσώπου.

Θα λαμβάνονται επαρκείς προφυλάξεις έναντι του κινδύνου που μπορεί να προκύψει για τους εργαζομένους από κάθε προσωρινή κατάσταση εξασθένησης ή αστάθειας μιας κατασκευής.

Επιπλέον:

- θα παρέχονται ασφαλείς χώροι εργασίας καθ' όλη τη διάρκεια της ανέγερσης. Αυτοί οι χώροι μπορεί να είναι δάπεδα, καταστρώματα ή ξυλότυποι
- Προσωρινά δάπεδα, καταστρώματα ή ξυλότυποι θα τοποθετούνται στο επίπεδο όπου εκτελείται η εργασία. Αν δεν είναι εφικτό, ένα προσωρινό δάπεδο θα τοποθετηθεί σε επίπεδο όσο το δυνατόν πλησιέστερο στο επίπεδο εργασίας
- Ξυλότυποι, ψευδοκατασκευές και υποστηρίξεις θα σχεδιάζονται, θα κατασκευάζονται και θα συντηρούνται με τέτοιο τρόπο, ώστε να υποστηρίζουν με ασφάλεια όλα τα φορτία που μπορούν να εφαρμοσθούν σε αυτά
- Οι ξυλότυποι θα είναι έτσι σχεδιασμένοι και κατασκευασμένοι, ώστε οι πλατφόρμες εργασίας, τα μέσα πρόσβασης, οι ενισχύσεις και τα μέσα χειρισμού και σταθεροποίησης να εφαρμόζονται εύκολα στην κατασκευή ξυλοτύπων
- Κατά την ανέγερση κτιρίων ή κατασκευών, οι εργαζόμενοι θα προστατεύονται από τραυματισμό λόγω πτώσης από μη προφυλαγμένα ανοίγματα των κατασκευών σε κάθε επίπεδο 3m ή περισσότερο πάνω από το έδαφος. Η προστασία αυτή παρέχεται με κιγκλιδώματα, ζώνες ασφαλείας και άλλα μέσα
- Κάθε άνοιγμα δαπέδου ή οροφής που αποτελεί κίνδυνο για τους εργαζομένους θα καλύπτεται ή θα έχει προστατευτικά κιγκλιδώματα
- Όπου υπάρχει κίνδυνος πτώσης υλικών σε χώρους εργασίας, θα παρεμποδίζεται η είσοδος σε αυτούς τους χώρους και θα υπάρχουν προειδοποιητικές πινακίδες. Οι εργαζόμενοι που εισέρχονται σε χώρους όπου γίνονται εργασίες κατασκευής, επισκευής, κατεδάφισης ή εκσκαφής, θα φέρουν προστατευτικά κράνη και δεν θα τα βγάζουν ενόσω βρίσκονται σε χώρους όπου υπάρχει κίνδυνος από πτώση αντικειμένων
- Στις εργασίες σκυροδέματος περιλαμβάνονται προδιαγραφές για το χάλυβα, το σκυρόδεμα και τα άλλα χρησιμοποιούμενα υλικά, όπως και για τεχνικές μεθόδους για την ασφαλή τοποθέτηση και χειρισμό
- Δίνεται καθαρά η θέση και η τοποθέτηση των οπλισμών στα στοιχεία της κατασκευής

3.7 Ικριώματα (Σκαλωσιές)

- Οι σανίδες των σκαλοπατιών θα επιθεωρούνται και θα δοκιμάζονται πριν από κάθε εγκατάσταση
- Οι κάθετες βάσεις των ικριωμάτων θα πρέπει να βρίσκονται σε σταθερή βάση
- Όλα τα ικριώματα με ύψος 3m ή περισσότερο πάνω από το έδαφος θα πρέπει να είναι εφοδιασμένα με κιγκλιδώματα ασφαλείας στις ανοιχτές πλευρές τους, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις
- Θα πρέπει να παρέχονται ασφαλή μέσα πρόσβασης σε όλα τα επίπεδα εργασίας του ικριώματος
- Λαμβάνοντας υπόψη τα Π.Δ. 447/75 και 778/80 οι σανίδες των ικριωμάτων πρέπει να επιθεωρούνται και να δοκιμάζονται πριν από κάθε εγκατάσταση
- Θα εγκαθίστανται προστατευτικά γείσα στις ανοιχτές πλευρές των ικριωμάτων, προκειμένου να αποφεύγεται η πτώση των εργαλείων, υλικών ή του εξοπλισμού
- Δεν θα χρησιμοποιείται ικριώμα που έχει υποστεί ζημιές μέχρις ότου επισκευαστεί και ενισχυθεί
- Ο Ανάδοχος θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι όλα τα ικριώματα που χρησιμοποιούνται από το προσωπικό του να βρίσκονται σε ασφαλή κατάσταση
- Στο ικριώμα θα υπάρχει πάντα μόνο το υλικό που χρησιμοποιείται τη στιγμή εκείνη και ποτέ δεν θα υπερφορτώνεται

3.8 Χρήση Εργαλείων Χειρός

Ο εργοδηγός είναι υποχρεωμένος να:

- Εξασφαλίσει ότι είναι διαθέσιμα τα απαραίτητα εργαλεία για την εκτέλεση της εργασίας.
- Εξασφαλίσει ότι τα εργαλεία χρησιμοποιούνται σωστά από το προσωπικό
- Ελέγξει αν η εργασία γίνεται κοντά σε ηλεκτρικές συσκευές. Εύφλεκτες ουσίες και αν ναι να λάβει τα απαραίτητα μέτρα προστασίας
- Εξασφαλίζει ότι τα εργαλεία συντηρούνται κατάλληλα

Οι εργαζόμενοι είναι υποχρεωμένοι να:

- Ελέγχουν τα εργαλεία και να ζητούν την άμεση αντικατάσταση των κατεστραμμένων
- Χρησιμοποιούν τα εργαλεία σωστά ώστε να μην καταστρέφονται
- Χρησιμοποιούν τα εργαλεία μόνο για το σκοπό που σχεδιάστηκαν
- Διατηρούν τα εργαλεία τους καθαρά
- Ζητούν αντικατάσταση των χαμένων εργαλείων

3.9 Κανόνες Χρήσης Εργαλείων Χειρός

Λόγω της φύσης του έργου θα απαιτηθούν πολλά και διαφόρων ειδών εργαλεία χειρός. Όσοι χρησιμοποιούν εργαλεία πρέπει να ενημερώνονται για την αποθήκευση, Χρήση και συντήρησή τους. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται σε περιπτώσεις εργασίας κοντά σε ηλεκτρικό ρεύμα και εύφλεκτα υλικά.

Στη πρώτη περίπτωση λαμβάνονται ειδικά μέτρα προστασίας από ηλεκτροπληξία ενώ στη δεύτερη μέτρα περιορισμού ή αποφυγής δημιουργίας σπινθήρων και προμήθεια πυροσβεστήρων. Ο εργοδηγός πρέπει να επιθεωρεί τα εργαλεία πριν τη χρήση τους καθώς και κατά τη διάρκεια που χρησιμοποιούνται αναλόγως της εργασίας.

3.10 Χειρωνακτική Διακίνηση Φορτίων

Ο εργοδηγός είναι υποχρεωμένος να επιδιώκει:

- Τη μείωση των ανυψούμενων βαρών
- Την κατάλληλη διαμόρφωση τους, ώστε να διευκολύνεται η ανύψωσή τους με σωστό τρόπο
- Τη μηχανική υποβοήθηση της ανύψωσης
- Την εξάλειψη της ανάγκης ανύψωσης

Οι εργαζόμενοι πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα εξής:

- Να στέκονται σχετικά κοντά στο φορτίο με το ένα πόδι λίγο μπροστά προς τη κατεύθυνση που θα κινηθούν
- Για ανύψωση φορτίων να λυγίζουν τα γόνατα, να κρατούν ίσια τη πλάτη τους και να ανυψώνουν το φορτίο με τα πόδια
- Να πιάνουν γερά το φορτίο
- Να παίρνουν βαθιά αναπνοή πριν την έναρξη της προσπάθειας (βοηθάει στην υποστήριξη της σπονδυλικής στήλης)
- Να κρατούν το φορτίο κοντά στο σώμα
- Να μην μεταφέρουν ένα φορτίο που τους κλείνει το οπτικό πεδίο
- Να αποφεύγουν τη περιστροφή του κορμού
- Να φορούν κατάλληλα υποδήματα
- Να φορούν ειδικές ζώνες υποστήριξης της μέσης
- Να αποφεύγουν τις απότομες κινήσεις

Κατά τη χειρωνακτική διακίνηση φορτίων, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, έτσι ώστε:

- Να μειώνεται όσο το δυνατόν περισσότερο η χειρωνακτική διακίνηση φορτίων και να υποκαθίσταται από μηχανικά μέσα.
- Να υποβοηθάται η χειρωνακτική διακίνηση φορτίων με μηχανικά μέσα.
- Να εκπαιδεύονται οι εργαζόμενοι στον ορθό τρόπο χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων. Θα πρέπει επίσης να επισημαίνονται στους εργαζομένους οι επικίνδυνοι παράγοντες και τα σημεία ιδιαίτερης προσοχής κατά την χειρωνακτική διακίνηση για αποφυγή τους.
- Οι εργαζόμενοι να είναι σε κατάλληλη φυσική και σωματική κατάσταση χωρίς μυοσκελετικά προβλήματα.

- Να επιβλέπεται η σωστή εφαρμογή των οδηγιών και τεχνικών χειρονακτικής διακίνησης φορτίων.
- Τα φορτία έχουν σημεία πιασίματος και οι εργαζόμενοι φορούν πάντα γάντια αποφεύγοντας το γλίστρημα των φορτίων επάνω τους.
- Να αποφεύγονται χειρωνακτικές μετακινήσεις όταν απαιτούνται στροφές του κορμού, στάση προβόλου, συγκράτηση φορτίου σε τεντωμένα χέρια στην έκταση και γενικά θέσεις του σώματος οι οποίες επιβαρύνουν σημαντικότερο μυοσκελετικό σύστημα.

3.11 Ηλεκτρολογικές Εγκαταστάσεις - Εξοπλισμός

Σε ηλεκτρικές εγκαταστάσεις και εξοπλισμό θα εργάζονται μόνο αρμόδια άτομα. Η εργασία με ηλεκτροφόρο εξοπλισμό, μπορεί να είναι ασφαλής σαν εργασία σε απομονωμένο εξοπλισμό εάν τηρούνται τα παρακάτω:

- Πρέπει να υπάρχει κατάλληλη γνώση του εξοπλισμού και της δουλειάς που πρέπει να γίνει.
- Αν υπάρχει κάποια αμφιβολία, πρέπει να ζητηθεί η γνώμη ενός ανωτέρου ή υπευθύνου ατόμου.
- Η εργασία πρέπει να σχεδιάζεται προσεκτικά πριν την έναρξη.
- Ο μηχανολογικός εξοπλισμός ο οποίος είναι ηλεκτροκίνητος θα γειώνεται (αυτός ή ο υποσταθμός).

Συγκολλήσεις

Οι εγκαταστάσεις και λειτουργίες ηλεκτροσυγκολλήσεων, συγκολλήσεων αερίου και κοπτικών εργαλείων θα είναι σύμφωνες με:

- τις συστάσεις του κατασκευαστή
- τις προδιαγραφές του έργου
- τις σχετικές διατάξεις

Δεν θα εκτελούνται ηλεκτροσυγκολλήσεις, εκτός εάν όλοι οι εκτεθειμένοι σε ακτινοβολία, εργαζόμενοι, φέρουν κατάλληλο εξοπλισμό προστασίας ματιών ή αν προστατεύονται από χωρίσματα ή προπετάσματα. Αυτά θα είναι κατασκευασμένα ή θα έχουν επικάλυψη πυροπροστασίας.

Οι εργαζόμενοι θα φέρουν προστασία για τα μάτια κατά τον καθαρισμό των συγκολλήσεων.

Οι χώροι εκτέλεσης συγκολλήσεων θα είναι καθαροί από υπολείμματα ηλεκτροδίων, μεταλλικά υπολείμματα και άλλους κινδύνους ολίσθησης. Τα καλώδια και λάστιχα συγκόλλησης θα τακτοποιούνται ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος πτώσης ή ολίσθησης.

Όλοι οι εργαζόμενοι που ασχολούνται με εργασίες συγκόλλησης θα φέρουν:

- φλογοεπιβραδυντικά ρούχα εργασίας. Ρούχα εργασίας από πολυεστερικές, ακρυλικές ή μίγμα ινών με βαμβάκι ή μαλλί δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται.
- δερμάτινα γάντια για την προστασία των χεριών.
- δερμάτινη ποδιά ή άλλο κατάλληλο υλικό για βαριές εργασίες και δερμάτινες περικνημίδες
- προστασία των ματιών και του προσώπου από επικίνδυνη ακτινοβολία ή μεταλλικά αντικείμενα
- προστατευτικά υποδήματα από δέρμα ή άλλο παρεμφερές υλικό.

Ορεστιάδα, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2022

ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΕ

**Αναστάσιος Μίντζιας
Πολιτικός Μηχανικός**

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

**Ο Προϊστάμενος Τεχνικής Υπηρεσίας
Δ.Ε.Υ.Α.Ο.**

**Κωνσταντίνος Δημόπουλος
Αρχιτέκτων Μηχανικός**